

**«ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

**«ԳՈՐԻՍԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՊՈԱԿ-Ի
ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ
ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑ**

Երևան – 2026

ՆԱԽԱԲԱՆ

Գործիսի պետական համալսարանի (այսուհետ՝ ԳՊՀ կամ բուհ) ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումն իրականացվել է բուհի ներկայացրած դիմումի համաձայն: Հավատարմագրման գործընթացը կազմակերպել և համակարգել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի (այսուհետ՝ ՈԱԱԿ) կողմից:

Իր գործողություններում ՈԱԱԿ-ն առաջնորդվել է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 978-Ն որոշմամբ հաստատված «ՀՀ մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման» կարգով և 2011 թվականի հունիսի 30-ին հաստատված «ՀՀ մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշները հաստատելու մասին» N 959-Ն որոշմամբ:

Փորձաքննությունն իրականացրել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգ»-ի պահանջներին համապատասխան ձևավորված անկախ փորձագետների խումբը, որը բաղկացած էր 4 տեղացի և 1 միջազգային փորձագետներից:

Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումը միտված է ոչ միայն որակի ապահովման արտաքին գնահատմանը, այլև հաստատության կառավարման և կրթական ծրագրերի որակի շարունակական բարելավմանը: Հետևաբար, փորձագետների առջև դրված էր երկու խնդիր.

1) իրականացնել ինստիտուցիոնալ կարողությունների փորձաքննություն՝ ՀՀ պետական հավատարմագրման չափանիշներին համապատասխան,

2) որակի բարելավման նպատակով՝ իրականացնել փորձագիտական գնահատում՝ միջազգային զարգացումներին համապատասխանելու և Բարձրագույն կրթության եվրոպական տարածք (այսուհետ՝ ԲԿԵՏ) ինտեգրվելու տեսանկյունից:

Այս գեկույցը պարունակում է Գործիսի պետական համալսարանի ինստիտուցիոնալ կարողությունների փորձագիտական գնահատման արդյունքները՝ ըստ ՀՀ մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշների և միջազգային փորձագետի գործընկերային գնահատման դիտարկումները՝ ԲԿԵՏ ինտեգրվելու տեսանկյունից:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՍՓՈՓՈՒՄ	4
ԳՈՐԾԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻՆ ՄՈՒՀ-Ի ԻՆՏԵԳՐՎԵԼՈՒ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆԻՑ	11
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	19
ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԿԱԶՄԸ	19
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ	19
ՀԱՄԱՌՈՏ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԳՊՀ-Ի ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ	22
ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ ԸՍՏ ՀՀ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ	23
I. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ	23
II. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ	27
III. ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ.....	36
IV. ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ.....	46
V. ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԾԺԱՆԴԱԿ ԿԱԶՄԸ	52
VI. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄԸ.....	58
VII. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ.....	65
VIII. ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	73
IX. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐԸ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՅՈՒՄԸ	76
X. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ.....	82
ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ՝ ԸՍՏ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ.....	88
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	89
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ.....	89
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՅՑԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅՈՒՅՑԸ.....	91
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՑԱՆԿ.....	93
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԱԾ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ	96
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5. ՄՈՒՀ-Ի ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ.....	97
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6. ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ	98

Գործիսի պետական համալսարանի ինստիտուցիոնալ կարողությունների փորձաքննությունն իրականացվել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգի պահանջներին համապատասխան ձևավորված անկախ փորձագետների խումբը: Գնահատումը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2011թ.-ի հունիսի 30-ի N 959-Ն որոշմամբ հաստատված ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման 10 չափանիշներով:

ԳՂՀ-ն իրականացնում է բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրեր՝ համապատասխանաբար ՀՀ որակավորումների ազգային շրջանակի 6-րդ և 7-րդ մակարդակներում: Համալսարանը հանդիսանում է տարածաշրջանային նշանակության կրթական հաստատություն՝ կարևոր դեր ունենալով մասնագետների պատրաստման և շարունակական կրթության ապահովման գործում: Բուհը ներկայումս անցնում է երրորդ հավատարմագրման գործընթացը՝ նախորդ շրջանի բարելավման պլանի իրականացման արդյունքում արձանագրելով մի շարք ուղղություններով առաջընթաց:

Փորձագիտական խումբն արձանագրում է, որ ԳՂՀ-ում ձևավորված է կառավարման համակցված՝ միանձնյա և կոլեգիալ մոդել, որն ապահովում է շահակիցների ներգրավվածությունը և որոշումների կայացման մասնակցայնությունը: Կառավարման այս մոտեցումը նպաստում է պլանավորման, իրականացման, գնահատման և բարելավման շրջափուլի ներդրմանը՝ աստիճանաբար ձևավորելով տվյալահենք կառավարման մշակույթ:

Ռազմավարական մակարդակում դեռևս առկա է տարածաշրջանային սոցիալ-տնտեսական և ժողովրդագրական մարտահրավերների հասցեագրման, ինչպես նաև աշխատաշուկայի պահանջների ամբողջական հաշվառման անհրաժեշտություն: Ռիսկերի գնահատման և կառավարման մեխանիզմների զարգացումը կարող է էապես բարձրացնել ռազմավարական ծրագրի իրագործելիությունը:

Նախորդ հավատարմագրումից հետո որակի ապահովման համակարգում արձանագրվել է էական առաջընթաց. ձևավորվել է առանձին կառուցվածքային միավոր, ներդրվել են տարբեր գործիքներ, և ապահովվել է շահակիցների մասնակցությունը: Միևնույն ժամանակ տարբեր աղբյուրներից ստացված տվյալների համադրման և միասնական վերլուծական հենքի ձևավորման անհրաժեշտությունը մնում է առանցքային՝ համալիր բարելավումներ իրականացնելու համար:

ԳՂՀ կրթական ծրագրերը հիմնականում համահունչ են բուհի առաքելությանը և որակավորումների ազգային շրջանակին: Միևնույն ժամանակ դրանց բովանդակային արդիականացումը պահանջում է առավել համակարգված մոտեցում՝ հիմնված վերջնարդյունքների, դասընթացների բովանդակության և աշխատաշուկայի պահանջների համադրման վրա:

Ուսումնական գործընթացում արձանագրվում է ուսանողակենտրոն մոտեցումների կիրառման դրական միտում, սակայն դասավանդման մեթոդների բազմազանացումը և ֆակուլտետների միջև լավագույն փորձի տարածումը դեռևս ամբողջական չէ: Գնահատման համակարգի միասնականությունը չի ապահովում առանձին դասընթացների առանձնահատկությունների արտացոլումը, ինչը պահանջում է գնահատման հստակ չափորոշիչների և ռուբրիկների ներդրում:

Հեռակա ուսուցման համակարգում ուսումնառության արդյունավետության բարձրացումը շարունակում է մնալ կարևոր խնդիր՝ պահանջելով ուսումնական գործընթացի վերակազմավորում, թվային գործիքների ավելի ակտիվ կիրառություն և գործնական բաղադրիչի ուժեղացում: Միևնույն ժամանակ գործնական բաղադրիչի ավելացումը պետք է

ուղեկցվի դրա բովանդակային հստակեցմամբ և տեսական-գործնական բալանսի ապահովմամբ:

Փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում բուհի ջանքերը կրթական ծրագրերի ներքին ատլիտի ուղղությամբ և շեշտադրում է վերջնարդյունքների գնահատման և հավաստման միասնական գործիքակազմի ներդրման անհրաժեշտությունը, որը թույլ կտա հստակ ցույց տալ, թե որ չափով են ուսանողները իրականում ձեռք բերում սահմանված վերջնարդյունքները: Այս մոտեցումը հնարավորություն կտա կրթական ծրագրերի բարելավումը ուղղել կոնկրետ բացերի վերացմանը և բարձրացնել ուսումնառության արդյունքների չափելիությունն ու հիմնավորվածությունը՝ ապահովելու կրթական ծրագրերով սահմանված բոլոր վերջնարդյունքների ձեռքբերումը:

ԳՊՀ-ում ձևավորված են ուսանողների աջակցման բազմաբնույթ մեխանիզմներ՝ սկսած ընդունելությունից մինչև կարիերայի ուղղորդում: Ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման և դրանց հիման վրա որոշումների կայացման պրակտիկան նպաստում է ուսումնական միջավայրի բարելավմանը: Դասախոսական և վարչական կազմի պատրաստակամությունը լրացուցիչ աջակցություն ցուցաբերելու հարցում ապահովում է ուսանողակենտրոն միջավայր:

Միևնույն ժամանակ, ուսանողների կարիերայի զարգացման և ծառայությունների գնահատման գործընթացների համակարգվածությունը կարող է էլ ավելի ուժեղացնել բուհի ազդեցությունը ուսանողների ուսումնառության արդյունքների վրա: Շրջանավարտների հետագծի ուսումնասիրման մեխանիզմների զարգացումը կարող է ապահովել հետադարձ կապ և շնորհիվ որակավորումների վերաբերյալ տվյալների շարունակական հավաքագրում, ինչը հնարավորություն կտա գնահատել կրթական ծրագրերի արդյունավետությունը:

Հետազոտական գործունեության ոլորտում բուհը սահմանել է հստակ ուղղություններ և ցուցանիշներ, իսկ առանձին ուղղություններում արձանագրվել են դրական արդյունքներ: Ուսանողների ներգրավվածությունը հետազոտական գործունեության մեջ աճում է՝ հատկապես ՈւԳԸ-ի ակտիվության շնորհիվ: Միևնույն ժամանակ հետազոտական ներուժի համաչափ զարգացումը և միջգիտակարգային համագործակցության խթանումը պահանջում են ավելի համակարգված կառավարման մոտեցումներ և ֆինանսական գործիքների ընդլայնում:

Ռեսուրսների սակավությունը շարունակում է մնալ հիմնական մարտահրավերներից մեկը, հատկապես լաբորատոր բազայի զարգացման և հետազոտական ենթակառուցվածքների արդիականացման տեսանկյունից: Բուհը փորձում է ռեսուրսային համալրման խնդիրները լուծել արտաքին համագործակցության միջոցով, ինչը դրական քայլ է, սակայն պահանջում է ավելի համակարգված զարգացում և ռեսուրսների փուլային շարունակական արդիականացման պլանավորում:

Միջազգայնացման գործընթացում արձանագրվում են համագործակցության որոշ նախաձեռնություններ, սակայն ՊԴ կազմի օտար լեզուների իմացության սահմանափակ մակարդակը շարունակում է խոչընդոտել միջազգային գիտական ինտեգրմանը և հետազոտական արդյունքների տարածմանը: Շահակիցների՝ օտար լեզվի իմացության մակարդակի բարձրացումը կարևոր նախապայման է նաև կրթական ծրագրերի համեմատական վերլուծության, մասնագիտական օտարալեզու գրականության ուսումնասիրման, լավագույն փորձի վերհանման և բուհում տեղայնացման համար:

Հասարակության հետ կապերի և արտաքին հաշվետվողականության ապահովման տեսանկյունից բուհը կիրառում է տարբեր հաղորդակցման հարթակներ՝ նպաստելով իր գործունեության տեսանկյունից և հանրային ներգրավվածությանը:

Փորձագիտական խումբը գտնում է, որ ԳՊՀ-ն վերջին հավատարմագրումից հետո արձանագրել է համակարգային առաջընթաց կառավարման, որակի ապահովման և ուսանողակենտրոն մոտեցումների զարգացման ուղղությամբ: Միննույն ժամանակ բուհի հետագա զարգացումը պայմանավորված է ռազմավարական պլանավորման, կրթական ծրագրերի արդիականացման և վերջնարդյունահանք կրթական ծրագրերի իրականացման, հետազոտական ներուժի ընդլայնման և միջազգայնացման ուղղությամբ ավելի նպատակային և համակարգված քայլերի իրականացմամբ: Հնդհանուր առմամբ, համալսարանը ցուցաբերում է զարգացման դրական դինամիկա և ունի անհրաժեշտ ներուժ՝ ապահովելու իր գործունեության շարունակական բարելավումը և զարգացումը:

Հաստատության ուժեղ կողմերն են.

1. կառավարման համակարգում միանձնյա և կոլեգիալ կառավարման սկզբունքների համադրումը՝ ապահովելով ստորաբաժանումների և շահակիցների ներգրավվածությունը որոշումների կայացման գործընթացում,
2. ՊԻԳԲ շրջափուլի կիրառման ձևավորված պրակտիկան՝ ստեղծելով հիմքեր տվյալահենք կառավարման մշակույթի զարգացման համար,
3. որակի ապահովման համակարգի ինստիտուցիոնալ մոտեցումների ձևավորումը և ֆակուլտետային պատասխանատուների ներգրավումը որակի մշակույթի տարածման նպատակով,
4. դասախոսական և վարչական կազմի պատրաստակամությունն ուսանողներին աջակցելու հարցում և ուսանողակենտրոն միջավայրի առկայությունը,
5. ՈԻԳԸ-ի ակտիվ գործունեությունը և հետազոտական աշխատանքներում ուսանողներին ներգրավման ու խթանման մոտեցումների առկայությունը,
6. գործատու դասախոսների ներգրավումը դասավանդման գործընթացներում և գործատուների հետ համատեղ ռեսուրսների կիրառումը,
7. բուհի գործունեության մասին հրապարակայնության և թափանցիկության ապահովման մեխանիզմների առկայությունը և հասարակության հետ հետադարձ կապի ձևավորման գործիքների կիրառումը,
8. պրակտիկաների և գործնական պարապմունքների կազմակերպման նպատակով գործատուների հետ գործընկերային ցանցի ձևավորումը,
9. միջազգային ծրագրերում ներգրավման շնորհիվ շահակիցների կարողությունների զարգացումը և բուհի ռեսուրսային բազայի թարմացումը:

Հաստատության թույլ կողմերն են.

1. ռազմավարական պլանավորման և կրթական ծրագրերի ուղղությունների սահմանման գործընթացներում տարածաշրջանային սոցիալ-տնտեսական և ժողովրդագրական մարտահրավերների սահմանափակ ներառումը,
2. ստորաբաժանումների տարեկան և միջնաժամկետ պլանների միջև կապի ոչ ամբողջական ապահովումը և հաշվետվություններում վերլուծական բաղադրիչի թույլ արտահայտումը,
3. որակի ապահովման համակարգում տարբեր գործիքներով հավաքագրված տվյալների համադրման և միասնական վերլուծական հենքի բացակայությունը,
4. կրթական ծրագրերում վերջնարդյունքների ձեռքբերման գնահատման և հավաստման հստակ ու միասնական գործիքակազմի բացակայությունը,

5. կրթական ծրագրերի բովանդակության և դասընթացների արդիականացման գործընթացների հատվածական բնույթը և աշխատաշուկայի պահանջների հետ սահմանափակ համադրումը,
6. հեռակա ուսուցման համակարգում ուսումնառության արդյունավետության ապահովման մեխանիզմների թերի զարգացումը,
7. դասավանդման և գնահատման մեթոդների բազմազանության և դրանց համընդհանուր կիրառման սահմանափակությունը,
8. հետազոտական գործունեության համաչափ զարգացման բացակայությունը և բնագիտական ուղղություններում սահմանափակ ներուժը՝ պայմանավորված ռեսուրսների և ֆինանսավորման պակասով,
9. շրջանավարտների հետ հետադարձ կապի և հետագծի ուսումնասիրման համակարգված մեխանիզմների բացակայությունը՝ կրթական ծրագրերի բարելավման համար տվյալների սահմանափակ կիրառմամբ:

Խորհրդատվություններ.

Առաքելությունը և նպատակները

1. Սահմանել համալսարանի տարածաշրջանային դերակատարությունը՝ ընտրելով 2–3 առաջնային խնդիր (օր.՝ դպրոցների ուսուցիչների պակաս, կոնկրետ ոլորտների մասնագետների պահանջարկ) և յուրաքանչյուրի համար հաստատել չափելի ցուցիչներ (օր.՝ համապատասխան մասնագիտությամբ շրջանավարտների թիվ, տարածաշրջանում աշխատանքի տեղավորվածների տոկոս):
2. Ներդնել շրջանավարտների մասնագիտական զբաղվածության տվյալների հավաքագրման համակարգ՝ տարեկան հավաքելով տվյալներ շրջանավարտների առնվազն 70%-ի վերաբերյալ և դրանք օգտագործելով կրթական ծրագրերի վերանայման որոշումների համար:
3. Ռազմավարական ծրագրի յուրաքանչյուր նպատակի համար սահմանել 3–5 հստակ արդյունքային ցուցիչ և տարեկան հաշվետվություններում ներկայացնել ոչ միայն կատարված գործողությունները, այլ նաև այդ ցուցիչների կատարողականը՝ դրանց հիման վրա ընդունված կառավարման որոշումներով:

Կառավարումն ու վարչարարությունը

4. Ուժեղացնել ռազմավարական ծրագրի, ֆակուլտետների և ամբիոնների պլանների փոխկապակցվածությունը՝ ռազմավարական նպատակների իրականացումը ստորաբաժանումների գործունեության միջոցով ավելի համակարգված ապահովելու նպատակով:
5. Զարգացնել տարբեր աղբյուրներից ստացվող տվյալների (հարցումներ, ներքին աուդիտներ, առաջադիմության տվյալներ, շահակիցների հետ քննարկումներ) համադրված վերլուծության մեխանիզմները՝ տվյալահենք կառավարման մշակույթը ամրապնդելու նպատակով:
6. Ապահովել քաղաքականությունների, ընթացակարգերի և կառուցվածքային փոփոխությունների արդյունավետության պարբերական գնահատում՝ որակի կառավարման ՊԻԳԲ շրջափուլի ամբողջական կիրառումը ամրապնդելու նպատակով:
7. Ուժեղացնել հաշվետվությունների վերլուծական բաղադրիչը՝ դրանք ռազմավարական որոշումների կայացման և կառավարման մշտադիտարկման գործիք դարձնելու նպատակով:

8. Զարգացնել համալսարանի գործունեության վրա ազդող արտաքին և ներքին ռիսկերի գնահատման և կառավարման մեխանիզմները՝ հաստատության զարգացման կանխատեսելիությունն ու կայունությունը բարձրացնելու նպատակով:

9. Ֆինանսական ռեսուրսների բաշխումն առավել սերտորեն կապել կրթական ծրագրերի զարգացման առաջնահերթությունների հետ՝ դասախոսների մասնագիտական զարգացման, գիտության և ուսումնական միջավայրի զարգացման միջոցով շրջանավարտների մրցունակությունը բարձրացնելու նպատակով:

Մասնագիտության կրթական ծրագրերը

10. Իրականացնել կրթական ծրագրերի համակարգային վերանայում՝ ապահովելով ծրագրի նպատակների, ուսումնառության վերջնարդյունքների, դասընթացների բովանդակության և գնահատման մեթոդների փոխկապակցվածությունը և դրանց համապատասխանությունը աշխատաշուկայի պահանջներին:

11. Վերանայել ուսումնական պլանների կառուցվածքը՝

- բացառելով բովանդակային կրկնությունները բակալավրի և մագիստրոսի ծրագրերի միջև,
- ապահովելով կրեդիտների և տեսական/գործնական դասաժամերի բաշխման հիմնավորվածությունը՝ ուսանողի իրական ծանրաբեռնվածության հաշվարկի հիման վրա:

12. Ապահովել դասավանդման և գնահատման մեթոդների կապը ուսումնառության վերջնարդյունքների հետ՝

- սահմանելով դասընթացների հստակ նպատակներ և բովանդակություն
- կիրառելով բազմազան ուսուցման մեթոդներ
- ներդնելով գնահատման հստակ չափանիշներ և ռուբրիկներ բոլոր վերջնարդյունքների գնահատման համար:

13. Ապահովել կրթական ծրագրերի բովանդակության պարբերական արդիականացում՝ ներառելով ժամանակակից գիտական աղբյուրներ, թվային ռեսուրսներ և մասնագիտական գործիքներ, ինչպես նաև մշակելով արհեստական բանականության գործիքների կիրառման հստակ մոտեցումներ ուսումնական գործընթացում:

14. Ապահովել.

- գործատուների և շրջանավարտների հետադարձ կապի համակարգված օգտագործումը ծրագրերի զարգացման մեջ,
- հեռակա կրթաձևով ծրագրերի կազմակերպումը՝ սահմանելով ուսումնառության նյութերի նախնական տրամադրում, միջանկյալ առաջադրանքներ և շարունակական հետադարձ կապ:

Ուսանողները

15. Համակարգել ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման մեխանիզմները և ապահովել դրանց արդյունքների կիրառումը կրթական ծրագրերի և ծառայությունների բարելավման մեջ:

16. Ներդնել շրջանավարտների հետագծի ուսումնասիրման և տվյալների պարբերական հավաքագրման հստակ գործիքակազմ՝ շնորհիվ որակավորումների մասին տեղեկատվության հավաքագրման նպատակով:

Պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնասօժանդակ կազմը

17. Սահմանել կրթական ծրագրերի մակարդակով պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական որակներին ներկայացվող հստակ պահանջներ՝ ապահովելու դասընթացների և դասախոսների մասնագիտական համապատասխանությունը:
18. Իրականացնել դասախոսների մասնագիտական զարգացման կարիքների պարբերական գնահատում և դրա հիման վրա պլանավորել վերապատրաստումները:
19. Խթանել երիտասարդ դասախոսների ներգրավումը և մասնագիտական զարգացումը՝ կիրառելով մենթորության և մասնագիտական զարգացման այլ գործիքներ:

Հետազոտությունը և զարգացումը

20. Կանոնակարգել ուսումնագիտական ստորաբաժանման գիտահետազոտական գործառնությունները՝ սահմանելով համակարգողի հստակ լիազորություններ, ինչը կապահովի ամբիոնների միջև փոխգործակցությունը և կխթանի միջգիտակարգային նախագծերի մշակումը:
21. Գործարկել գիտահետազոտական ներքին դրամաշնորհների հատկացման ընթացակարգը՝ համաձայն 2025-2029 թթ. Ռազմավարական ծրագրի առաջնահերթությունների, հատուկ ուշադրություն դարձնելով միջմասնագիտական հետազոտական նախաձեռնություններին:
22. Ներդնել գիտական գործունեության որակի գնահատման չափանիշներ՝ դրանք ինտեգրելով պրոֆեսորադասախոսական կազմի խրախուսման համակարգում, ինչը կխթանի գիտական արդյունքների որակական աճն ու միջազգային ճանաչելիությունը:
23. Ապահովել հետազոտական բաղադրիչի հետևողական ինտեգրումը բոլոր կրթական ծրագրերում՝ նպատակաուղղված ուսանողների վերլուծական կարողությունների և քննադատական մտածողության զարգացմանը:

Ենթակառուցվածքը և ռեսուրսները

22. Մշակել և փուլային կերպով իրականացնել բնագիտական ուղղությունների լաբորատոր բազայի արդիականացման ծրագիր՝ ապահովելով կրթական ծրագրերի գործնական բաղադրիչի լիարժեք իրականացումը:
23. Ապահովել գրադարանային ֆոնդի նպատակային և պարբերական համալրում ժամանակակից մասնագիտական գրականությամբ և ընդլայնել էլեկտրոնային կրթական ռեսուրսների հասանելիությունը:
24. Բազմազանեցնել համալսարանի ֆինանսավորման աղբյուրները՝ զարգացնելով կարճաժամկետ կրթական ծրագրերը, վերապատրաստումները և այլ վճարովի կրթական ծառայությունները:
25. Ապահովել ֆինանսական պլանավորման և ռեսուրսների բաշխման առավել հստակ կապ ռազմավարական ծրագրով սահմանված առաջնահերթությունների հետ:

Հասարակական պատասխանատվությունը

26. Զարգացնել հաշվետվողականության համակարգը՝ տարեկան հաշվետվություններում ապահովելով առավել վերլուծական ներկայացում, ներառելով առկա խնդիրների, դրանց պատճառների և բարելավման ուղղությունների հստակ ձևակերպում, ինչպես նաև կապը ռազմավարական ծրագրի նպատակների իրականացման հետ:
27. Ապահովել համալսարանի կայքում հրապարակվող տեղեկատվության ամբողջականությունը և հասանելիությունը՝ ընդլայնելով օտարալեզու բովանդակությունը և

բաց հասանելիությամբ ներկայացնելով արտաքին շահակիցների համար կարևոր տեղեկատվությունը:

Արտաքին կապերը և միջազգայնացումը

28. Ապահովել արտաքին համագործակցությունների արդյունավետության պարբերական մոնիթորինգ և գնահատում՝ համագործակցության պայմանագրերը կապելով կրթական ծրագրերի զարգացման, գիտական գործունեության և շարժունության կոնկրետ արդյունքների հետ:

29. Զարգացնել ակադեմիական շարժունությունը՝ խթանելով ուսանողների և դասախոսների մասնակցությունը միջազգային կրթական և գիտական ծրագրերին:

30. Մշակել ներքին շահակիցների օտար լեզվի կարողությունների զարգացման համակարգված ծրագիր՝ կիրառելով լեզվական կարողությունների գնահատման միասնական գործիքակազմ և ապահովելով շարունակական վերապատրաստումներ:

Որակի ներքին ապահովման համակարգը

31. Վերանայել և համալրել «ԳՊՀ որակի ապահովման ձեռնարկը»՝ ներառելով որակի ապահովման գործընթացները բուհի գործունեության բոլոր հիմնական ոլորտներում (կրթություն, հետազոտություն, կառավարում և վարչարարություն)՝ ապահովելու որակի ապահովման համակարգի ամբողջական և համապարփակ գործիքակազմը:

32. Զարգացնել որակի ապահովման գործընթացներում հավաքագրվող տվյալների վերլուծական կիրառությունը, որպեսզի դրանք առավել համակարգված կերպով օգտագործվեն ռազմավարական և գործառնական որոշումների կայացման գործընթացներում:

33. Ապահովել շահակիցների ներգրավվածության ավելի համակարգված մեխանիզմներ՝ մասնավորապես զարգացնելով գործատուների և շրջանավարտների հետ հետադարձ կապի գործիքները և պարբերական հարցումները:

34. Ամրապնդել որակի ապահովման և կառավարման համակարգերի փոխկապակցումը՝ ապահովելով, որ որակի ապահովման գործընթացների արդյունքները համակարգված կերպով օգտագործվեն համալսարանի ռազմավարական պլանավորման և զարգացման գործընթացներում:

Լիլիթ Բադայան
Փորձագիտական խմբի ղեկավար

12-ը մայիսի, 2026 թվական

**ԳՈՐԾՆԿԵՐԱՅԻՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ
ՏԱՐԱԾՔԻՆ ՄՈՒՀ-Ի ԻՆՏԵԳՐԵԼՈՒ ՏԵՍԱՆԿՑՈՒՆԻՑ**

Ներածական դիտարկումներ: Գործիսի պետական համալսարանը փոքր հաստատություն է, որը գործում է Սյունիքի մարզում և տեղակայված է Գորիս քաղաքում (մոտ 17 000 բնակչություն): Համալսարանը զբաղեցնում է ռազմավարական նշանակություն ունեցող դիրք տարածաշրջանային կրթական էկոհամակարգում՝ առաջարկելով բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերի լայն շրջանակ տարբեր մասնագիտական ոլորտներում, որոնցում գերակշռում են մանկավարժական գիտությունները (առաջարկվող 38 ծրագրերից 28-ը): Ինչպես Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքի բազմաթիվ փոքր հաստատություններ, ԳՊՀ-ն ձգտում է հավասարակշռել իր տարածաշրջանային առաքելությունն ու գլոբալ ինտեգրումը՝ առաջնահերթություն տալով կրթության որակի բարձրացմանը, գիտահետազոտական գործունեության զարգացմանը, թվային փոխակերպման առաջնությանը և միջազգային համագործակցության ընդլայնմանը: Համալսարանի գործունեության կազմակերպական հիմքը, կրթական ծրագրերը և դասավանդման պրակտիկաները համահունչ են Բոլոնյան բարեփոխումներին, իսկ որակի ապահովման համակարգը հիմնականում համապատասխանում է ESG (Եվրոպական չափորոշիչներ և ուղենիշներ) 2015 չափանիշներին: Որպես տարածաշրջանային որոշակի համատեքստում գործող փոքր հաստատություն՝ ԳՊՀ-ն ունի խոշոր համալսարանների հետ մրցակցելու յուրահատուկ ներուժ՝ պայմանավորված իր ճկունությամբ և առաջացող մարտահրավերներին արագ արձագանքելու կարողությամբ: Այնուամենայնիվ, այդ ճկունությունը որպես ռազմավարական առավելություն արդյունավետորեն օգտագործելու հնարավորությունը ներկայումս դեռևս բավարար հստակությամբ արտացոլված չէ համալսարանի տեսլականում, առաքելությունում, ռազմավարական պլանավորման փաստաթղթերում և գործառնական գործունեության մեջ:

Առաքելություն և ռազմավարական պլանավորում: Համալսարանի ակադեմիական արժեքներն ու տեսլականն ուղղված են տարածաշրջանային առաջատարի դիրքի ձևավորմանը՝ միջազգային տեսանկյունից և ակադեմիական ազդեցության բարձրացման միջոցով: Դրանք բավական հավակնոտ են, բայց համահունչ եվրոպական կրթական առաջնահերթություններին, այդ թվում՝ Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքի (ԵԲԿՏ) և «Հորիզոն Եվրոպա» նախաձեռնությունների ռազմավարական նպատակներին: Մինևույն ժամանակ, հիմնական տարբերությունը պայմանավորված է նշված արժեքների և տեսլականի գործնական իրագործման մակարդակով: Եթե եվրոպական համալսարաններում ակադեմիական արժեքները, որպես կանոն, համակարգված կերպով ինտեգրվում են գործունեության արդյունավետության ցուցանիշների, որակի ապահովման գործիքների և հաշվետվողականության մեխանիզմների մեջ, ապա ԳՊՀ-ում նման համակարգերի ձևավորումը դեռևս գտնվում է զարգացման փուլում: Բացի այդ, համալսարանը միայն վերջին շրջանում է սկսել նպատակային կերպով ձևավորել և ամրապնդել իր կարողությունները՝ միջազգային գործընկերությունների հաստատման և զարգացման ուղղությամբ:

ԳՊՀ-ն նաև դրսևորում է հետևողականություն ռազմավարական զարգացման և ինստիտուցիոնալ աճի նկատմամբ: Այդ հետևողականությունը փաստարկվում է մի շարք հիմնարար փաստաթղթերով, մասնավորապես՝ 2025–2029 թթ. Ռազմավարական զարգացման ծրագրով, ինքնավերլուծական զեկույցով և Գործողությունների ծրագրով, որոնցում սահմանված են միջազգայնացման, թվային փոխակերպման, գիտահետազոտական գործունեության ամրապնդման և դասավանդման որակի բարձրացմանն ուղղված նպատակներ: Մինևույն ժամանակ, նշված նպատակների իրագործումը պայմանավորված է մի

շարք օբյեկտիվ սահմանափակումներով, մասնավորապես՝ ֆինանսական ռեսուրսների սահմանափակ և թույլ դիվերսիֆիկացված կառուցվածքով (եկամուտների ավելի քան 90%-ը ձևավորվում է ուսումնական գործունեությունից), ինչպես նաև գիտահետազոտական գործունեությամբ ակտիվորեն զբաղվող աշխատակիցների սակավ թվով: Այս պայմաններում անհրաժեշտ է հստակ առաջնահերթությունների սահմանում և թիրախավորված ռազմավարությունների մշակում՝ ապահովելու, որ համալսարանը կարողանա իր ռազմավարական հավակնություններն իրականացնել իրատեսական և կայուն հիմքերի վրա:

Բացի այդ, առկա է հիմնական ԳԱՅ-երի գործնական կիրառության և ռազմավարական ազդեցության առավել հստակ գնահատման շարունակական անհրաժեշտություն: Այս բաղադրիչը հատուկ ընդգծված է Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում գործող չափորոշիչներում, հատկապես սահմանափակ ռեսուրսներ ունեցող հաստատությունների համար: Ներկայումս Գործողությունների ծրագրում սահմանված ԳԱՅ-երը հաճախ ձևակերպված են գործունեության վրա հիմնված արդյունքներով (օրինակ՝ «վերապատրաստված աշխատակիցների թիվը»), այլ ոչ թե արդյունքակենտրոն ցուցանիշներով (օրինակ՝ «դասավանդման արդյունավետության բարելավում»), ինչը սահմանափակում է դրանց արդյունավետությունը առաջընթացի մոնիթորինգի տեսանկյունից:

Համալսարանը կարող է դիտարկել ESG 2015 չափանիշներին համահունչ կառուցվածքային ԳԱՅ-երի մատրիցայի ներդրման հնարավորությունը, որը կընդգրկի այնպիսի ոլորտներ, ինչպիսիք են շրջանավարտների զբաղվածությունը, ուսանողների բավարարվածությունը, գիտահետազոտական գործունեության արդյունքայնությունը և միջազգայնացման արդյունքները: Նման մատրիցան կարող է ամրապնդվել թվային վահանակի միջոցով, որը տարեկան կտրվածքով կթարմացվի որակի ապահովման ստորաբաժանման կողմից՝ ապահովելով համակարգված մոնիթորինգ և թափանցիկ հաշվետվողականություն:

Ուսանողների թվաքանակի կտրուկ նվազումը (վերջին հինգ տարիների ընթացքում մոտավորապես 1135-ից մինչև 763), նոր ուսանողների ներգրավման դժվարությունները և շրջանավարտների համեմատաբար ցածր զբաղվածության մակարդակը վկայում են ԳՊՀ-ի կրթական առաջարկի և աշխատաշուկայի պահանջների միջև առկա կառուցվածքային անհամապատասխանության մասին: Սյունիքի մարզում զբաղվածությունը ձևավորվում է ոչ միայն կրթության և մշակույթի ոլորտներում, այլև գյուղատնտեսության մեջ (ընդհանուր զբաղվածության շուրջ 16%-ը) և արդյունաբերության ոլորտում (ազգային արտադրության ավելի քան 8%-ը): Միաժամանակ գործատուները մատնանշում են հմտությունների աճող պահանջարկ զբոսաշրջության, սոցիալական աշխատանքի, հոգեկան առողջության աջակցության ծառայությունների և հասարակական կազմակերպությունների ոլորտներում:

Սյունիքը հանդիսանում է աշխարհաքաղաքականորեն զգայուն տարածաշրջան, ինչը հավելյալ պահանջարկ է ձևավորում ճգնաժամային կառավարման ոլորտում համապատասխան կարողությունների և մասնագիտական հմտությունների նկատմամբ: Այդուհանդերձ, ԳՊՀ-ն ներկայումս առաջարկում է ընդամենը երեք ինժեներական կրթական ծրագիր, որոնցից ոչ մեկը ուղղված չէ հանքարդյունաբերության կամ գյուղատնտեսության ոլորտներին: Ագրոբիզնեսը, հյուրանոցային տնտեսության և զբոսաշրջության կառավարումը, ազգային անվտանգության ուսումնասիրությունները և տարածաշրջանային հետազոտությունները ներկայումս ներառված չեն համալսարանի ակադեմիական ծրագրային փաթեթում:

Նշված բացերն ընդգծում են կրթական ծրագրերի առավել համակարգված համադրման անհրաժեշտությունը տարածաշրջանային և ազգային աշխատաշուկայի

առաջնահերթությունների հետ: Այս համատեքստում համալսարանը կարող է դիտարկել իր կրթական առաջարկի ընդլայնումը՝ ներառելով այնպիսի ծրագրեր, ինչպիսիք են «անվտանգություն և ճգնաժամային կառավարում», «կայուն զբոսաշրջություն և տեղական ժառանգության կառավարում», «տեղական զարգացման կառավարում և հանրային կառավարում», «վերականգնվող էներգետիկա և էներգետիկ կառավարում», «ձեռնարկատիրություն և փոքր ու միջին ձեռնարկությունների կառավարում»:

Անհրաժեշտ է նաև համակարգված կերպով մոնիթորինգի ենթարկել և վերլուծել հնարավոր ռիսկերը, մասնավորապես՝ աշխատաշուկայի արագ փոփոխությունները, ուսանողների թվաքանակի շարունակական նվազումը և ֆինանսավորման հնարավոր կրճատումը, քանի որ փոքր չափի հաստատությունները առավել խոցելի են նման սպառնալիքների նկատմամբ: Լրացուցիչ էական ռիսկ է կազմում մարդկային ռեսուրսների հասանելիությունն ու կադրերի հոսունությունը, ինչը հատկապես արդիական է՝ հաշվի առնելով, որ դասախոսական կազմի բոլոր անդամները ներգրավված են տարեկան աշխատանքային պայմանագրերով:

Զարգացման ռազմավարությունը կշահի առավել ֆորմալացված ռիսկերի կառավարման բաղադրիչի և սցենարահենք պլանավորման մեխանիզմների ներդրումից՝ հատկապես տարածաշրջանային աշխարհաքաղաքական անորոշության և համավարակից հետո վերականգնման համատեքստում:

ԳՊՀ-ն կարող է դիտարկել ինստիտուցիոնալ արդյունավետության ճանաչված մոդելների ներդրման հնարավորությունը, ինչպիսիք են Հավասարակշռված գնահատման քարտը (Balanced Scorecard), Որակի կառավարման եվրոպական հիմնադրամի (EFQM) գերազանցության մոդելը կամ տրամաբանական մոդելը (logic model), որոնք հնարավորություն կտան համակարգված և տեսանելի կերպով փոխկապակցել ներդրումները, գործունեությունները, արդյունքները և ազդեցությունները համալսարանի առաքելության հիմնական ուղղությունների շրջանակում: Սա ենթադրում է շրջանավարտների երկարաժամկետ հետազոման համակարգի ներդրում և կրթական ծրագրերի արդյունավետության գնահատում՝ պարզելու, թե ինչ չափով են դրանք պատրաստում ուսանողներին զբաղվածության կամ հետագա մասնագիտական զարգացման համար, ինչը բարձր գնահատվում է Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում:

Ներկայումս ԳՊՀ-ի կողմից ներկայացվող տվյալները մասնակի են (օրինակ՝ սահմանափակվում են ավարտելուց անմիջապես հետո զբաղվածության ցուցանիշներով) և չեն ընդգրկում շրջանավարտների առաջընթացի համապարփակ վերլուծություն ավարտելուց հետո երկուսից հինգ տարվա ժամանակահատվածում: Հետևաբար անհրաժեշտ է իրականացնել աշխատաշուկայի համակարգված ուսումնասիրություններ, ինչպես նաև ընդլայնել շրջանավարտների և գործատուների հարցումների շրջանակը՝ աշխատուժի պահանջների և կրթական ծրագրերի համապատասխանության վերաբերյալ առավել հիմնավորված և ամբողջական պատկեր ձևավորելու նպատակով:

Կրթական ծրագրեր և դասավանդում: ԳՊՀ-ում կրթական ծրագրերի զարգացումն իրականացվում է հստակ ձևակերպված ներքին փաստաթղթի՝ «ԳՊՀ կրթական ծրագրերի մշակման ուղեցույցի» հիման վրա, որն ապահովում է ծրագրերի ստանդարտացումը, ներքին համահունչությունը և համապատասխանությունը ազգային և եվրոպական բարձրագույն կրթության քաղաքական առաջնահերթություններին: Այս կառուցվածքային մոտեցումը նպաստում է արդյունահանք կրթության մոդելի կիրառմանը, որը լայնորեն կիրառվում է Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում:

Յուրաքանչյուր կրթական ծրագիր անցնում է բազմաստիճան նախագծման գործընթաց՝ ներառելով ծրագրային մակարդակի նպատակների ձևակերպումը, առարկայական

մակարդակի նախատեսված ուսումնառության արդյունքների քարտեզագրումը, դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների ընտրությունը, ինչպես նաև գնահատման ռազմավարությունների հետ դրանց համապատասխանեցումը: Ծրագրերի և առարկաների նկարագրությունները ներառում են ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ մասնագիտական (առարկայական) կարողություններ, ինչպես նաև հիմնական ակադեմիական պարամետրեր՝ ECTS կրեդիտների բաշխում, գնահատման և վերլուծման մեխանիզմներ, լսարանային ժամաքանակ, ինքնուրույն աշխատանքի ծավալ և առաջարկվող գրականության ցանկեր՝ Բոլոնյան գործընթացի պահանջներին համապատասխան: Դասավանդման ռազմավարությունները շեշտադրում են ուսանողակենտրոն ուսումնառությունը՝ ներառելով խմբային աշխատանք, խնդիրների լուծում, գործընկերային արձագանք (peer feedback) և ինքնուրույն ուսումնառություն՝ ESG 2015 չափանիշներին համապատասխան: Վերջին շրջանում ներդրված կրթական ծրագրերի ներքին աուդիտի համակարգը արժանի է դրական գնահատականի և առանձնակի ընդգծման:

Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում ընդունված ստանդարտ պրակտիկաներից հիմնական շեղումները ներառում են առաջին ցիկլի (բակալավրիատ) կրթական ծրագրերի երկարաձգված տևողությունը (8–10 կիսամյակ), ուսումնառության ուղիների սահմանափակ ճկունությունը, ինչպես նաև հայոց լեզվի և պատմության առարկաների զգալի կշիռը ուսումնական պլաններում: Անհատականացված ուսումնառության ուղիներ չեն առաջարկվում, իսկ ընտրովի առարկաների շրջանակը խիստ սահմանափակ է: Բարձրագույն կրթությունից դուրս ձեռք բերված ուսումնառության արդյունքները ֆորմալ կերպով չեն ճանաչվում՝ այն պարագայում, երբ ուսանողների զգալի մասը համատեղում է ուսումնառությունը մասնակի զբաղվածության հետ:

Թեպետ «ԳՊՀ կրթական ծրագրերի մշակման ուղեցույցը» նախատեսում է գործատուների ներգրավում, տվյալ գործընթացը չունի հստակ ստանդարտացված ընթացակարգեր, և գործատուների կանոնավոր հարցումներ չեն իրականացվում: Հետևաբար ակնհայտ է կրթական ծրագրերի մշակման և շրջանավարտների հետազմման գործընթացներում գործատուների ներգրավման էական ամրապնդման անհրաժեշտությունը:

Առաջատար բուհերի լավագույն փորձին համահունչ՝ ԳՊՀ-ն կարող է էականորեն հարստացնել իր ակադեմիական առաջարկը միջառարկայական կրթական ծրագրերի ներդրման միջոցով: Մասնավորապես, երեք տնտեսագիտական կրթական ծրագրերի, այդ թվում՝ «Տնտեսագիտության տեսություն» ծրագրի փոխարեն, նպատակահարմար կլինի մշակել տարածաշրջանային կարիքներին առավել համապատասխան ծրագրեր, ինչպիսիք են «տարածաշրջանային ուսումնասիրություններ և տեղական զարգացում» (հատուկ շեշտադրումով Սյունիքի և սահմանամերձ տարածաշրջանների վրա), «կայուն զարգացում և շրջակա միջավայրի կառավարում», «էներգետիկա, շրջակա միջավայր և տարածաշրջանային քաղաքականություն», «գեոսաշրջություն, մշակույթ և տարածաշրջանային տնտեսություն», ինչպես նաև «անվտանգություն, կայունություն և ճգնաժամային կառավարում»:

Փոքր չափի, բայց մանկավարժական կրթության վրա մեծ շեշտադրում ունեցող հաստատություն լինելով՝ ԳՊՀ-ն ունի բարենպաստ նախադրյալներ ուսանողակենտրոն ուսումնառության մոտեցման հետագա զարգացման համար: Այդ զարգացման արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով ներկայումս մասնատված դասավանդման նորարարությունները նպատակահարմար է համախմբել միասնական հայեցակարգային շրջանակի ներքո և տարածել արդյունավետ մանկավարժական փորձի փոխանակման համար նախատեսված հարթակի միջոցով:

Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում հատուկ շեշտադրվում է կրթական ծրագրերի ինտեգրումը շարունակական կրթության համակարգերին, ուստի մասնագիտական

գործունեության և ոչ ֆորմալ ուսումնառության միջոցով ձեռք բերված ուսումնառության արդյունքների համակարգված ճանաչումն առանցքային պահանջ է: Շրջանավարտների և տեղական աշխատուժի համար թիրախավորված կարճաժամկետ վերաորակավորման և հմտությունների կատարելագործման դասընթացների ընդլայնումը կարող է ձևավորվել որպես արժեքավոր և ֆինանսապես կայուն եկամտի աղբյուր:

Փոքր համալսարանների համար սահմանված ԵԲԿՏ չափանիշները նաև ընդգծում են ուսանողների և անձնակազմի շարժունության խթանման անհրաժեշտությունը, ինչը ներկայումս ԳՊՀ-ում լիարժեք կերպով ապահովված չէ:

Չնայած ռազմավարական փաստաթղթերում առկա են «Էլեկտրոնային ուսուցման» վերաբերյալ հղումներ, ԳՊՀ-ն ներկայումս չունի կենտրոնացված թվային կրթության ռազմավարություն: Որակի ապահովման ձեռնարկում առկա է միայն սահմանափակ անդրադարձ առցանց դասավանդմանը, և բացակայում է կարճ ցիկլով ուսումնառության կամ միկրո որակավորումների ճանաչման ինստիտուցիոնալ շրջանակը: Խառը և առցանց ուսումնառության վերաբերյալ ձևակերպված քաղաքականության մշակումն ու ներդրումը՝ ներառյալ մանկավարժական չափորոշիչները, անձնակազմի վերապատրաստումը և տեխնիկական աջակցությունը, կօգնի բարձրացնել համակարգի արդյունավետությունը: Բացի այդ, մոդուլային, համակցված որակավորումների ներդրումը՝ որակավորումների ազգային շրջանակին համահունչ, կնպաստի ուսումնառության ճկունության բարձրացմանը և շարունակական կրթության խթանմանը:

Այս համատեքստում ԳՊՀ-ն կարող է օգտվել Բարսելոնայի համալսարանի փորձից, որտեղ առաջարկվում են 208 կուտակվող միկրո որակավորումներ, որոնք հնարավոր է համակցել անհատականացված ուսումնառության ուղիների մեջ:

Հետազոտություն: ԳՊՀ-ն գտնվում է զարգացման այն փուլում, որը բնորոշ է զարգացող տնտեսություններում գործող տարածաշրջանային համալսարաններին: Համալսարանը ձևավորել է գիտահետազոտական ռազմավարության հիմքերը, արձանագրել է հաջողություններ առանձին դրամաշնորհային ծրագրերում և ձեռք բերել տարածաշրջանային ճանաչում հայազիտության ոլորտում: Վերջին տարիներին նկատվում է էական առաջընթաց գիտահետազոտական գործունեության պլանավորման և իրականացման համակարգման ուղղությամբ, մասնավորապես՝ հրապարակումների խթանման, միջազգայնացման և ուսանողների ներգրավման առումով:

Այնուամենայնիվ, եվրոպական համալսարաններին բնորոշ միջին ցուցանիշների համեմատ պահպանվում է զգալի բաց՝ ֆինանսավորման մակարդակի, հետազոտական ուղղությունների դիվերսիֆիկացման, հրապարակումների քանակի և միջազգայնացման աստիճանի տեսանկյունից: Վերջին երեք տարիների ընթացքում միջազգային գիտական ամսագրերում հրապարակված հոդվածների թիվը չի գերազանցում տասը: Եվրոպական համալսարանները, որպես կանոն, օգտվում են ֆինանսավորման բազմազան աղբյուրներից՝ ներառյալ միջազգային դրամաշնորհներ, արդյունաբերության հետ համագործակցություն, հիմնադրամներից ֆինանսավորում և ինստիտուցիոնալ ներդրումային ֆոնդեր:

ԳՊՀ-ում գիտահետազոտական ներքին ծախսերի ցածր մակարդակը (տարեկան բյուջեի շուրջ 0.6%-ը), գիտական ուղղությունների անհավասար զարգացումը, լաբորատոր ենթակառուցվածքների սահմանափակությունը, միջազգայնացման ցածր աստիճանը և հետազոտությունների մոնիթորինգի համակարգերի դեռևս չկայացած լինելը համալսարանին դնում են համեմատաբար խոցելի դիրքում, հատկապես երկարաժամկետ գիտահետազոտական ծրագրերի իրականացման համատեքստում: ԳՊՀ-ն միայն սկսել է ձևավորել գիտահետազոտական մշակույթ ուսանողների շրջանում, և գիտահետազոտական

բաղադրիչի արդյունավետ ինտեգրումն ուսուցման գործընթացին կպահանջի զգալի ժամանակային և ինստիտուցիոնալ ներդրումներ:

Ավարտական աշխատանքների և ուսումնական ծրագրերի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ արդի գիտական գրականությանը, մասնավորապես՝ գրախոսվող գիտական հոդվածներին հղումները սահմանափակ են: Շատ ավարտական աշխատանքներ կրում են նկարագրական բնույթ, այլ ոչ թե էմպիրիկ հետազոտության, և լիարժեքորեն չեն արտացոլում ուսումնառության ընթացքում ձևավորված հմտությունների և կարողությունների ողջ շրջանակը:

Հետագա առաջընթացը պայմանավորված է գիտահետազոտական առաջնահերթ ուղղությունների հստակ սահմանմամբ և ֆինանսավորման ծավալների ավելացմամբ, ինչը կպահանջի արդյունաբերության և միջազգային գործընկերների հետ համագործակցության խորացում: Հաշվի առնելով գիտահետազոտական գործունեությամբ ակտիվորեն զբաղվող անձնակազմի սահմանափակ թիվը՝ անհրաժեշտ կլինի կենտրոնանալ երեք կամ չորս առաջնահերթ հետազոտական ուղղությունների վրա, ձևավորել միջառարկայական թիմեր, զարգացնել գործընկերային կապեր միջազգային համագործակիցների հետ և նպատակային կերպով ներգրավել արտաքին ֆինանսավորում:

Այս գործընթացում կարևոր քայլ կարող է հանդիսանալ գիտահետազոտական հանձնաժողովի ձևավորումը՝ տեղական ձեռնարկատերերի և միջազգային փորձագետների մասնակցությամբ, ինչը կնպաստի հետազոտական օրակարգի արդիականացմանը, կիրառական ուղղվածության ամրապնդմանը և համալսարանի գիտահետազոտական գործունեության ընդհանուր ազդեցության բարձրացմանը:

Միջազգայնացում: Միջազգայնացումը հանդիսանում է ԳՊՀ-ի ռազմավարական չորս հիմնական առաջնահերթություններից մեկը՝ ներառելով շարժունության հստակ թիրախներ և համագործակցություն Erasmus+ և համանման ծրագրերի շրջանակում: ԳՊՀ-ն հաստատել է երկկողմ համաձայնագրեր մի շարք եվրոպական համալսարանների հետ՝ աջակցելով եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքի առանցքային նպատակներից մեկին՝ ակադեմիական շարժունությանը:

Համալսարանի հանձնառությունը միջազգային ինտեգրմանը լրացուցիչ ամրապնդվում է եվրոպական բարձրագույն կրթության ծրագրերին մասնակցությամբ և հեղինակավոր միջազգային նախագծերում, մասնավորապես՝ Erasmus+ ծրագրում ներգրավվածությամբ: Բացի այդ, միջազգային գործընկերների հետ համագործակցությամբ նախատեսվում է նոր միջառարկայական կրթական ծրագրի մշակում, ինչպես նաև արդեն արձանագրվում են միջազգային գիտական ամսագրերում առաջին հրապարակումները, ինչը վկայում է միջազգայնացման գործընթացի աստիճանական խորացման մասին:

ԳՊՀ-ի միջազգայնացման նպատակները բնութագրվում են հավակնոտությամբ, սակայն դրանց գործնական իրականացումը ներկայումս սահմանափակ է: Շարժունության համաձայնագրերը և գործընկերային հարաբերություններն ամբողջական կերպով քարտեզագրված չեն և բավարար չափով փոխկապակցված չեն համատեղ ակադեմիական առաջարկների հետ, իսկ իրականացվող գործունեությունների մեծ մասը կրում է երկկողմ բնույթ: Բազմակողմ նախաձեռնություններում առավել ակտիվ ներգրավվածությունը կարող է էապես նպաստել ԳՊՀ-ի ինտեգրմանը գլոբալ ակադեմիական համայնքներին:

Չնայած առկա շարժունության համաձայնագրերին՝ փոխանակման ծրագրերին մասնակցող ուսանողների և աշխատակիցների թիվը համեմատաբար փոքր է համալսարանի ընդհանուր թվաքանակի նկատմամբ: Համալսարանը ներկայումս չի առաջարկում օտար լեզվով (մասնավորապես՝ անգլերենով) դասավանդվող կրթական ծրագրեր կամ առարկաներ, իսկ ուսանողների և անձնակազմի անգլերենի իմացության մակարդակը կարիք ունի հետագա

զարգացման: Արդյունքում, միջազգայնացման ազդեցությունը կրթության և գիտահետազոտական գործունեության որակի վրա մնում է սահմանափակ: ԳՊՀ-ն չի մասնակցում միջազգային վարկանիշավորման համակարգերին կամ տվյալների կոնսորցիումներին (օրինակ՝ U-Multirank), ինչի հետևանքով համալսարանի միջազգային տեսանելիությունը խիստ սահմանափակ է:

Միջազգային չափանիշներին առավել համահունչ դիրքավորման նպատակով ԳՊՀ-ն կարող է դիտարկել համեմատական վերլուծության գործընկերությունների հաստատումը երեքից հինգ համանման պրոֆիլ ունեցող համալսարանների հետ, որոնք գործում են անցումային տնտեսություններում: Ստանդարտացված արդյունավետության ցուցանիշների կիրառումը կնպաստի համալսարանի տեսանելիության բարձրացմանը Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում: Բացի այդ, գլոբալ և ԵՄ քաղաքականություններին համահունչ ուսումնական բաղադրիչների՝ կայուն զարգացման կարողությունների, թվային հմտությունների և ձեռնարկատիրության ինտեգրումն ուսումնական ծրագրերում՝ ԵՄ հմտությունների օրակարգի և Կայուն զարգացման նպատակների (SDGs) շրջանակում, կհաստատի ռազմավարական համադրվածությունը միջազգային առաջնահերթությունների հետ: Լյուբլյանայի համալսարանի փորձը կարող է ծառայել որպես դրական օրինակ՝ ազգային և ԵՄ բարեփոխումների ինտեգրման առումով ֆակուլտետային մակարդակի ռազմավարություններում՝ SDGs-ին ուղղված հստակ կապերով: Ռազմավարական առաջընթացի վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակումն ինչպես հայերեն, այնպես էլ անգլերեն լեզուներով կնպաստի թափանցիկության բարձրացմանը և համալսարանի միջազգային դիրքավորման ամրապնդմանը: Միևնույն ժամանակ, միջազգայնացման ոլորտում հետագա առաջընթացը դժվար կլինի ապահովել առանց անգլերենի իմացության մակարդակի բարձրացման, օտար լեզվով դասավանդվող առարկաների և ծրագրերի ներդրման, ինչպես նաև գիտահետազոտական գործունեության որակի բարելավման: Առանձնակի կարևոր է նաև համալսարանի անգլալեզու վեբ առկայությունը և մարքեթինգային նյութերի որակի և հասանելիության բարելավումը:

Որակի քաղաքականություն: Գործիսի պետական համալսարանը պահպանում է հստակ կառուցվածք ունեցող և աստիճանաբար զարգացող որակի ներքին ապահովման համակարգ, որն ամուր կերպով արմատավորված է ինստիտուցիոնալ քաղաքականության մեջ և համահունչ է ինչպես ազգային իրավակարգավորումներին, այնպես էլ Եվրոպական չափանիշներին: Այդ շրջանակը ղեկավարվում է մի շարք առանցքային ներքին փաստաթղթերով, մասնավորապես՝ ԳՊՀ Որակի ապահովման ձեռնարկով և Ուսանողների գիտելիքների գնահատման կարգով, որոնք միասին ձևավորում են ակադեմիական չափանիշների մոնիթորինգի և շարունակական բարելավման համահունչ կառուցվածք:

ՈՆԱ համակարգն ընդգրկում է ակադեմիական գործունեության բոլոր հիմնական ոլորտները և հիմնված է ՊԻԳԲ մոդելի վրա, որը կիրառվում է ինչպես ուսումնական և վարչարարական գործընթացներում, այնպես էլ նոր ներդրված մոնիթորինգային գործիքներում՝ կրթական ծրագրերի աուդիտ, վերանայումներ, հարցումներ և ուսումնառության միջավայրի վերլուծություններ: Համակարգը գործում է ֆակուլտետային մակարդակում գործող որակի ապահովման ստորաբաժանումների միջոցով՝ սերտ համագործակցությամբ կենտրոնական որակի ապահովման գրասենյակի հետ: Նախորդ հավատարմագրման փուլերի փորձը վկայում է որակի ապահովման պատասխանատվությունների կենտրոնացման և թափանցիկության մակարդակի էական բարձրացման մասին:

Հաջորդ կարևոր քայլը պետք է հանդիսանա որակի գործընթացների լիարժեք ինտեգրումը համալսարանի ինստիտուցիոնալ կյանքում: Որպեսզի ՈՆԱ համակարգը

նպաստի իրական որակի մշակույթի ձևավորմանը, անհրաժեշտ է, որ վերլուծական արդյունքները համակարգված կերպով վերածվեն բարելավման գործողությունների, իսկ կառավարման մարմինները ներգրավվեն շարունակական վերանայման գործընթացներում: ԵԲԿՏ չափանիշները շեշտադրում են կրթության որակի և համայնքային զարգացման վրա երկարաժամկետ ազդեցությունների մոնիթորինգի կարևորությունը, մինչդեռ ներկայիս գնահատման պրակտիկաները ավելի շատ կրում են գործառնական, քան ռազմավարական բնույթ: Հետևաբար անհրաժեշտ է հուսալի համակարգ՝ տվյալների հավաքագրման, վավերացման և վերլուծության համար, ինչպես նաև դրանց ինտեգրում միասնական տվյալների բազայում՝ կառավարման որոշումների հիմնավորվածությունն ու ռազմավարական ազդեցությունը բարձրացնելու նպատակով:

ՈԱ նոր համակարգի իրականացումը կառուցվածքային ստորաբաժանումների միջև միատեսակ չէ, և կիրառվող որոշ գործիքներ դեռևս չեն գործում բավարար արդյունավետությամբ: Կատարված փոփոխությունների համեմատաբար նոր լինելու պատճառով ներկայումս դժվար է գնահատել դրանց երկարաժամկետ արդյունավետությունը: Այնուամենայնիվ, առկա են ՈՆԱ գործելակերպի հետագա զարգացման էական հնարավորություններ:

Եվրոպական միտումներին համահունչ՝ նպատակահարմար կլինի ՊԻԳԲ մոդելի միասնական կիրառումը համալսարանի բոլոր գործընթացներում, տեղեկատվության հոսքերի բարելավումը, որակի հարցերի համակարգված ներառումն ամբիոնների նիստերի և անձնակազմի գործունեության գնահատման գործընթացներում, ինչպես նաև աշխատակիցների զարգացման ծրագրերի ավելի սերտ համադրումն ինստիտուցիոնալ նպատակների հետ: Թվային գործիքների՝ մասնավորապես կենտրոնացված գնահատման վահանակների (dashboards), իրական ժամանակում հետադարձ կապի համակարգերի և ուսումնառության վերլուծության կիրառումը կարող է զգալիորեն բարձրացնել ՈՆԱ համակարգի արդյունավետությունը:

Բացի այդ, համախմբված տվյալների առավել լայն կիրառումը, համեմատական վերլուծության մեխանիզմների զարգացումը և որակի ապահովման միջազգային ցանցերին մասնակցությունը (EUA-IEP և այլն) կնպաստեն համալսարանի ինստիտուցիոնալ դիրքավորման ամրապնդմանը: Գործատուների, շրջանավարտների և քաղաքացիական գործընկերների ավելի լայն ներգրավվածությունը հնարավորություն կտա աստիճանաբար անցում կատարել որակի ապահովման մոդելից դեպի որակի կատարելագործման մշակույթի:

Ամփոփ եզրակացություն: ԳՊՀ-ն ցուցաբերում է անցումային տնտեսության պայմաններում զարգացող և հասունացող բարձրագույն կրթության հաստատությանը բնորոշ հատկանիշներ՝ աստիճանաբար համադրվելով միջազգային չափանիշներին և միաժամանակ պահպանելով արձագանքող մոտեցում տեղական սոցիալ-տնտեսական պահանջներին: Համալսարանի կառավարման և գործառնական մոդելում նկատվում է աճող համընկնում եվրոպական համալսարանների մոդելների հետ, մասնավորապես՝ ռազմավարական պլանավորման, արդյունահենք կրթության և որակի ապահովման համակարգերի զարգացման ոլորտներում:

Հետագա առաջընթացի ապահովման համար անհրաժեշտ է ձևուն մոտեցման համակարգված ներդրում, սահմանափակ ռեսուրսների առավել արդյունավետ համախմբում, որակի քաղաքականության հետագա ամրապնդում, ինչպես նաև ամբողջ ակադեմիական համայնքի առավել լայն և ակտիվ ներգրավվածություն շարունակական բարելավման նախաձեռնություններում:

Միտչեսլավ Սոխա

ԳՊՀ միջազգային փորձագետ

ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԿԱԶՄԸ

Գործիսի պետական համալսարանի ինստիտուցիոնալ կարողությունների արտաքին գնահատումն իրականացվել է հետևյալ փորձագիտական խմբի¹ կողմից.

Լիլիթ Բադալյան՝ բանասիրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանի անգլերենի հաղորդակցության ամբիոնի վարիչ, փորձագիտական խմբի ղեկավար, ՀՀ:

Նոննա Խաչատրյան՝ տնտեսագիտության թեկնածու, դոցենտ, Երևանի պետական համալսարանի կառավարման և գործարարության ամբիոնի դասախոս, փորձագիտական խմբի անդամ, ՀՀ:

Գոհար Պետրոսյան՝ իրավագիտության դոկտոր, փաստաբան, Հայաստանի Եվրոպական համալսարանի մասնավոր իրավունքի և դատավարության ամբիոնի վարիչ, փորձագիտական խմբի անդամ, ՀՀ:

Միչեսլավ Սոխա՝ Վարշավայի համալսարանի և Պետական կառավարման դպրոցի նախկին պրոֆեսոր, տնտեսագիտության դոկտոր, բարձրագույն կրթության հավատարմագրման Եվրոպական կոնսորցիումի (ECA) ֆինանսական կոմիտեի անդամ, փորձագիտական խմբի միջազգային անդամ, Լեհաստան:

Վահե Հովհաննիսյան՝ Երևանի պետական համալսարանի «Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա» կրթական ծրագրի ուսանող, փորձագիտական խմբի ուսանող անդամ, ՀՀ:

Փորձագիտական խմբի կազմը համաձայնեցվել է ուսումնական հաստատության հետ:

Փորձագիտական խմբի աշխատանքները համակարգել է ՈԱԱԿ Քաղաքականության մշակման բաժնի մասնագետ **Մերի Բարսեղյանը**:

Թարգմանությունը կատարել են **Սյուզան Ավագյանը** և **Ռոզա Բաբայանը**:

Փորձագիտական խմբի բոլոր անդամները և քարտուղարությունը ստորագրել են գաղտնիության և անկախության հայտարարագրեր:

ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

Դիմում պետական հավատարմագրման համար

Գործիսի պետական համալսարանը դիմել է ՈԱԱԿ՝ լրացնելով սահմանված ձևաչափի դիմում-հայտը, և ներկայացնելով լիցենզիայի և դրա հավելվածների կրկնօրինակները: ՈԱԱԿ-ի քարտուղարությունն ուսումնասիրել է դիմում-հայտում ներկայացված տվյալները, կից փաստաթղթերը: Դիմում-հայտի ընդունման մասին որոշում կայացնելուց հետո ՈԱԱԿ-ի և ԳՊՀ-ի միջև կնքվել է պայմանագիր: Կազմվել և հաստատվել է աշխատանքների իրականացման ժամանակացույց:

Ինքնավերլուծություն

Ըստ ՈԱԱԿ-ի կողմից սահմանված ձևաչափի՝ բուհը ներկայացրել է ինստիտուցիոնալ կարողությունների ինքնավերլուծությունը՝ հայերեն և անգլերեն լեզուներով, և ուղեկցող փաստաթղթերի փաթեթը: Ինքնավերլուծությունը վերադարձվել է բուհին՝ ձևաչափային և բովանդակային համապատասխանեցման և տեխնիկական շտկումների կատարման

¹ ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

նպատակով: Բուհը սահմանված ժամկետներում ներկայացրել է վերանայված ինքնավերլուծությունը:

Նախապատրաստական փուլ

Փորձագիտական խումբը, ուսումնասիրելով ՄՈՒՀ-ի ինքնավերլուծությունը և ուղեկցող փաստաթղթերի փաթեթը, իրականացրել է նախնական գնահատում ըստ ձևաչափի՝ պատրաստելով լրացուցիչ ուսումնասիրման ենթակա անհրաժեշտ փաստաթղթերի, ինչպես նաև խնդիրների և հարցերի ցանկը: Նախատեսված ժամկետներում փորձագիտական խումբն ամփոփել է նախնական գնահատման արդյունքները և կազմել փորձագիտական այցի պլան-ժամանակացույց: Առաջնորդվելով ՈԱԱԿ-ի Փորձաքննության իրականացման ձեռնարկով՝ ժամանակացույցում ներառվել են փորձագետների կողմից նախատեսվող հանդիպումները բոլոր խմբերի հետ, բաց և փակ հանդիպումներ, փաստաթղթերի ուսումնասիրություն և այլն:

Նախնական այց

2025 թվականի նոյեմբերի 27-ին Ջում (Zoom) հարթակում տեղի է ունեցել առցանց հանդիպում համալսարանի ղեկավար կազմի հետ: Հանդիպման ժամանակ համալսարանի հետ քննարկվել և համաձայնեցվել է փորձագիտական այցի ժամանակացույցը², քննարկվել և փոխհամաձայնեցված որոշումներ են կայացվել փորձագիտական այցի կազմակերպչական, տեղեկատվական հարցերի, հանդիպումների մասնակիցների վարքագծի և էթիկայի նորմերի վերաբերյալ: Քննարկվել են ֆոկլուս խմբային հանդիպումների և փորձագիտական խմբի աշխատանքի համար նախատեսված պայմանները, փորձագիտական խմբի աշխատանքի համար նախատեսված պայմանները:

Փորձագիտական այց

Փորձագիտական այցը տեղի է ունեցել 2025թ. դեկտեմբերի 15-ից 18-ն ընկած ժամանակահատվածում: Փորձագիտական այցը սկսվել և ավարտվել է Գորիսի պետական համալսարանի ղեկավար կազմի հետ հանդիպումներով: Հարցերի պարզաբանման նպատակով կազմակերպված ֆոկլուս խմբային հանդիպումների դասախոս և ուսանող մասնակիցները, ղեկանները, ամբիոնի վարիչները, գործատուներն ու շրջանավարտներն ընտրվել են բուհի կողմից նախապես տրամադրված ցանկից: Իրականացվել են ըստ ժամանակացույցի նախատեսված բոլոր հանդիպումները: Այցի յուրաքանչյուր աշխատանքային օրվա վերջում տեղի ունեցած փորձագիտական խմբի փակ հանդիպման ժամանակ դուրս են բերվել փորձագիտական գնահատման միջանկյալ արդյունքներ, իսկ այցի ավարտին փակ քննարկմամբ ամփոփվել են այցի հիմնական արդյունքները: Փորձագիտական գնահատումը կատարվել է Հավատարմագրման պետական չափանիշների և չափորոշիչների և ՈԱԱԿ-ի ընթացակարգերի շրջանակներում, որով նախատեսվում է գնահատման երկաստիճան սանդղակ՝ **բավարար** և **անբավարար**:

Փորձագիտական զեկույց

Փորձագիտական խումբը նախնական գնահատումն իրականացրել է ԳՊՀ լրացրած էլեկտրոնային հարցաշարի, ներկայացրած ինքնավերլուծության, դրան կից փաստաթղթերի³ ուսումնասիրության, իրականացված դասալսումների, դեսուրսների⁴ ուսումնասիրության, փորձագիտական այցի դիտարկումների հիման վրա՝ պարբերաբար կազմակերպվող

² ՀԱՎԵԼՎԱՆՔ 2. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՅՑԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

³ ՀԱՎԵԼՎԱՆՔ 3. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԱՆՔ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՑԱՆԿ

⁴ ՀԱՎԵԼՎԱՆՔ 4. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԿՈՂՄԻՑ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԱՆՔ ՈՒՍՈՒՐՄՆԵՐ

քննարկումների արդյունքում: Քննարկումներից հետո դուրս բերված դիտարկումների հիման վրա փորձագիտական խումբը և ՈԱԱԿ-ի համակարգողը պատրաստել են փորձագիտական զեկույցի նախնական տարբերակը: Միջազգային փորձագետը պատրաստել է նաև գործընկերային գնահատման վերաբերյալ առանձին կարծիք: Փաստաթղթերը թարգմանվել և տրամադրվել են փորձագիտական խմբին: Գործընկերային գնահատման կարծիքն ամբողջությամբ ներառվել է զեկույցի տեքստում: Նախնական զեկույցը ներկայացվել է համալսարանին 2026 թվականի ապրիլի 15-ին:

Բուհը 2026 թվականի ապրիլի 28-ին ներկայացրել է իր դիտարկումները փորձագիտական զեկույցի նախնական տարբերակի վերաբերյալ: Մայիսի 7-ին ՈԱԱԿ-ի կողմից կազմակերպված առցանց հանդիպման ընթացքում փորձագիտական խմբի անդամները և բուհի ներկայացուցիչները քննարկել են դիտարկումները և համաձայնեցրել վերաձևակերպված ընդունելի տարբերակները: Այնուհետև փորձագիտական խումբը կազմել է զեկույցի վերջնական տարբերակը, որը տրամադրվել է բուհին 2026 թվականի մայիսի 12-ին:

Մերի Բարսեղյան
Փորձագիտական խմբի համակարգող

12-ը մայիսի, 2026 թվական

ՀԱՄԱՌՈՏ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԳՊՀ-Ի ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Պատմություն. Գորիսի պետական համալսարանը հիմնադրվել է 1967 թ.՝ որպես Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական ինստիտուտի մասնաճյուղ՝ «Ֆիզիկա» և «Մաթեմատիկա» մասնագիտություններով: 1984 թ. մասնաճյուղը վերակազմակերպվել է Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի մասնաճյուղի, իսկ 1991 թ. Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանի մասնաճյուղի:

ՀՀ Կառավարության՝ 2005 թ. հոկտեմբերի 6-ի թիվ 2400-Ն որոշմամբ հիմնադրվել է «Գորիսի պետական համալսարան» ՊՈԱԿ-ը՝ որպես ինքնուրույն բուհ՝ համալսարանական կարգավիճակով:

ԳՊՀ-ը միտված է պատրաստելու համակողմանի զարգացած, աշխատաշուկայում մրցունակ, ժամանակի մարտահրավերներին դիմակայելու ընդունակ, բարձրորակ մասնագետներ՝ կրթության, տնտեսության, արդյունաբերության և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտների համար:

Կրթություն. Գորիսի պետական համալսարանում իրականացվում է բակալավրի 22 և մագիստրոսի աստիճան շնորհող 11 կրթական ծրագիր:

Նախորդ հավատարմագրումից հետո համալսարանում ներդրվել են երկու նոր մագիստրոսական կրթական ծրագրեր. 2024 թ. հեռակա կրթաձևում մեկնարկել է «Անզերեն լեզու և գրականություն» ծրագիրը, իսկ 2025 թ. մեկնարկել է «Կայուն զարգացման տնտեսություն և կառավարում» մագիստրոսական ծրագիրը, որը մշակվել է Էրազմուս+ T-GREEN ծրագրի շրջանակում:

Հետազոտություն. Բուհի ռազմավարական առաջնահերթություններից է գիտահետազոտական գործունեությունը: Համալսարանը հանձն է առել զարգացնել գիտական ներուժը հատկապես հումանիտար, հասարակագիտական և բնագիտամաթեմատիկական ուղղություններով՝ հենվելով գիտական գործունեության խթանման, ներքին շահակիցների հետազոտական կարողությունների զարգացման և միջազգային համագործակցության ընդլայնման սկզբունքների վրա:

Միջազգայնացում. Վերջին տարիներին զգալիորեն ընդլայնվել է ԳՊՀ միջազգային համագործակցության դաշտը: Ընդլայնմանը էապես նպաստել են Էրազմուս+ ծրագրի շրջանակում իրականացվող ինչպես փոխանակման, այնպես էլ կարողությունների զարգացման ծրագրերը (SAH, SMARTI, ComPIIT, T-GREEN, DeSIRE): Այսօր համալսարանը համագործակցում է արտերկրի 20-ից ավելի համալսարանների հետ:

Որակի ապահովում. ԳՊՀ-ի կարևորագույն խնդիրներից է բուհում որակի շարունակական բարելավման մշակույթի խթանումը և այդ մշակույթի համապատասխանեցումը Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներին և ուղենիշերին՝ ներքին և արտաքին գնահատման արդյունավետ մեխանիզմների գործադրմամբ: Ներքին համակարգը գործում է հաստատված քաղաքականության և ընթացակարգերի հիման վրա:

Բուհը գտնվում է ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման երրորդ շրջափուլում:

***Աղբյուր.** վերոնշյալ տիրույթներում փաստերի դուրս բերման աղբյուր են հանդիսանում ՄՈՒՀ-ի կողմից տրամադրված փաստաթղթերը (օր.՝ ինքնավերլուծություն, ռազմավարական ծրագիր, ժամանակացույց, ստորաբաժանումների պլաններ, հայեցակարգեր և այլն):*

I. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: Մասնագիտական ուսումնական հաստատության (այսուհետ՝ ՄՈՒՀ) վարած քաղաքականությունն ու ծավալած գործունեությունը համապատասխանում են հաստատության որդեգրած առաքելությանը, որը համահունչ է ՀՀ կրթության որակավորումների ազգային շրջանակին:

Փաստեր

1.1. ՄՈՒՀ-ն ունի նպատակներն ու խնդիրներն արտացոլող հստակ ձևակերպված առաքելություն, որը համահունչ է ՈԱԾ-ին:

Գործիսի պետական համալսարանի (այսուհետ՝ ԳՊՀ) 2025–2029 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագիրը մշակվել է 2019–2023 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի մշտադիտարկման հանձնաժողովի հաշվետվությունների, 2021 թ. ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման փորձագիտական զեկույցում ամրագրված դիտարկումների, ինչպես նաև բուհի ներքին և արտաքին շահակիցների մասնակցությամբ իրականացված քննարկումների հիման վրա: Բուհը 2023թ.-ից հետո երկու տարի չի ունեցել գործող և հաստատված ռազմավարական ծրագիր: Նախորդ և գործող ռազմավարական ծրագրերի միջև ընկած ժամանակահատվածում բուհի գործունեությունը կազմակերպվել է ռեկտորի ընտրվելու հայեցակարգի՝ «ԳՊՀ զարգացման և բարեփոխման հիմնադրությունների» հիման վրա: Նշված փաստաթուղթը սահմանել է համալսարանի գործունեության կազմակերպման առանցքային ուղղությունները, սակայն չի ներառել հստակ չափելի ցուցիչներ և ժամանակային պլանավորում: Միևնույն ժամանակ, փորձագիտական ուսումնասիրությունից պարզ դարձավ, որ հայեցակարգում ամրագրված դրույթները հետագայում արտացոլվել են 2025–2029 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրում ձևակերպված առաքելության և նպատակների մեջ:

ԳՊՀ-ի 2025–2029 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրում սահմանված առաքելության համաձայն՝ համալսարանն ակադեմիական ազատության և ազնվության միջավայրում ձգտում է ապահովել որակյալ, ուսանողակենտրոն և ներառական կրթություն, խթանել նորարարական հետազոտությունները՝ կիրառելով կրթական և հետազոտական ժամանակակից մեթոդներ, ինչպես նաև պատրաստել աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան մրցունակ մանկավարժներ, ճարտարագետներ, տնտեսագետներ, կառավարման, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և այլ ոլորտների մասնագետներ: Առաքելության մեջ շեշտադրվում է նաև համալսարանի համագործակցությունը հասարակության հետ՝ հանրօգուտ ծրագրերի իրականացման և մասնակցային նախաձեռնությունների միջոցով:

Ռազմավարական ծրագրի ուսումնասիրությունը և նախորդ ռազմավարության հետ համադրումը ցույց են տալիս, որ առաքելության, տեսլականի և հիմնարար արժեքների հետ մեկտեղ սահմանված են բուհի ռազմավարական նպատակները, խնդիրները, դրանց իրականացմանն ուղղված գործողությունները և արդյունավետության գնահատման առանցքային ցուցիչները (ԳԱՑ)՝ ըստ տարիների: Նման կառուցվածքը ընդհանուր առմամբ ապահովում է առաքելության և համալսարանի գործունեության հիմնական ուղղությունների միջև կապը:

Միևնույն ժամանակ, փորձագիտական խմբի վերլուծությունները ցույց են տալիս, որ ռազմավարական ծրագրում ամբողջական կերպով հստակեցված չէ, թե համալսարանը տարածաշրջանային առանձնահատկություններով պայմանավորված կոնկրետ ինչ

խնդիրների լուծումն է դիտարկում որպես իր առաքելության բաղադրիչ: Չնայած ԳՊՀ-ն գործում է սոցիալ-տնտեսական և ժողովրդագրական տարբեր ռիսկերով պայմանավորված տարածաշրջանում, ռազմավարական ծրագրում բացակայում է այդ խնդիրներին համակարգված անդրադարձը: Փորձագիտական այցի ընթացքում շահակիցների հետ հանդիպումները ցույց տվեցին, որ նրանք ունեն հստակ պատկերացումներ համալսարանի հնարավոր դերակատարության վերաբերյալ տարածաշրջանում, սակայն այդ պատկերացումները դեռևս չեն վերածվել փաստաթղթավորված ռազմավարական նպատակների կամ չափելի ցուցիչների:

Ռազմավարական ծրագրում միջազգայնացումը սահմանված է որպես առանձին նպատակ՝ ներառելով միջազգային համագործակցության զարգացումը և օտարերկրյա ուսանողների ու դասախոսների ներգրավումը: Սակայն փորձագիտական վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ միջազգայնացումը որպես ռազմավարական ուղղություն համակարգված կերպով ինտեգրված չէ համալսարանի առաքելության մեջ և չի դիտարկվում որպես համալսարանի զարգացման առանցքային բաղադրիչ:

Միևնույն ժամանակ, միջազգայնացման ուղղությամբ սահմանված գործողություններն ամբողջությամբ չեն ուղեկցվում հստակ և չափելի արդյունքային ցուցիչներով, մասնավորապես՝ օտարերկրյա ուսանողների ներգրավման, միջազգային ծրագրերի արդյունավետության ուղղություններով: Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ, որ միջազգայնացման գործունեությունը հիմնականում պայմանավորված է «Էրազմուս+» ծրագրերի հնարավորությունների օգտագործմամբ, ինչը վկայում է տվյալ ուղղության արտաքին նախաձեռնություններից կախվածության մասին և սահմանափակում է դրա ինստիտուցիոնալ կայուն զարգացումը:

Այս համատեքստում միջազգայնացման գործընթացները չեն ապահովում արդյունքահենք գնահատման ամբողջական մեխանիզմներ և չեն հանդիսանում համալսարանի մրցունակության բարձրացման լիարժեք գործոն:

ԳՊՀ-ն իր կրթական գործունեությունն իրականացնում է Որակավորումների ազգային շրջանակի 6-7-րդ մակարդակներում, ինչը համահունչ է առաքելության մեջ շեշտադրված՝ աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան մասնագետների պատրաստման նպատակին⁵: 2024-2025 ուսումնական տարվա շրջանավարտների ընդհանուր զբաղվածության ցուցանիշը կազմում է շուրջ 67%: Սակայն մասնագիտական ոլորտում՝ ըստ առանձին կրթական ծրագրերի զբաղվածության վերաբերյալ տվյալների բացակայությունը սահմանափակում է առաքելության իրականացման արդյունավետության ամբողջական արդյունահենք գնահատման հնարավորությունը:

1.2. ՄՈՒՀ-ի առաքելությունը, նպատակները և խնդիրներն արտացոլում են ներքին և արտաքին շահակիցների կարիքները:

ԳՊՀ-ի 2025-2029 թթ. ՌԾ-ում սահմանված են շահակիցների կարիքների վերհանման ուղղությամբ նախատեսված գործողությունները: Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ ՌԾ-ն մշակելու գործընթացում բուհը փորձել է ներգրավել շահակիցներին՝ իրականացնելով հարցումներ, ֆոկլոսխմբային քննարկումներ: Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ շահակիցների շրջանում առկա է համընկնող պատկերացում ԳՊՀ-ի հիմնական դերակատարության վերաբերյալ՝ այն դիտարկելով որպես մանկավարժներ պատրաստող կարևոր տարածաշրջանային կրթական հաստատություն: Միևնույն ժամանակ, շահակիցները նշում են, որ բուհի առաքելության շրջանակում կարևոր են նաև այլ մասնագիտական

⁵ Միտքը վերաձևակերպվել է հաստատության դիտարկումների հիման վրա:

ուղղությունների զարգացումը, որոնք կարող են նպաստել տարածաշրջանի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը: Մակայն փորձագիտական վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ ռազմավարական ծրագրի մշակման փուլում տարածաշրջանի աշխատաշուկայի կարիքների խորքային վերլուծություն առանձին մասնագիտությունների գծով չի իրականացվել: Արտաքին շահակիցները կարևորում են տարածաշրջանում առկա որոշ մասնագիտությունների գծով մասնագետների պահանջարկի բավարարումը (օրինակ՝ քիմիայի ոլորտում), սակայն այս ուղղություններում դիմորդների թիվը նվազման միտում ունի: Միևնույն ժամանակ, կան մասնագիտություններ, որոնք բարձր պահանջարկ ունեն դիմորդների շրջանում (օրինակ՝ հայոց լեզու և գրականություն), սակայն Գորիս քաղաքում և հարակից շրջաններում աշխատաշուկան տվյալ ուղղությամբ արդեն հագեցած է, ինչի հետևանքով շրջանավարտների զբաղվածության մակարդակը նվազել է:

Այս համատեքստում կարելի է արձանագրել, որ թեև շահակիցների կարիքների վերհանման մասնակցային գործընթաց իրականացվել է և բուհի հիմնական առաքելության վերաբերյալ մոտեցումները լայնորեն կիսվում են շահակիցների կողմից, տարածաշրջանի աշխատաշուկայի պահանջների և բուհի կրթական առաջարկի միջև առկա անհամապատասխանությունները դեռևս ամբողջական կերպով չեն վերլուծվել և արտացոլվել ռազմավարական ծրագրում՝ որպես հստակ ձևակերպված նպատակներ և գործողություններ:

1.3. ՄՈՒՀ-ում գործում են առաքելության ու նպատակների իրականացման արդյունքների գնահատման և բարելավման հաստատված մեխանիզմներ և ընթացակարգեր:

ԳՊՀ-ի 2025–2029 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի իրականացման ընթացքը վերահսկելու նպատակով մշակվել է գործողությունների կատարման պլան-ժամանակացույց, որում ըստ տարիների սահմանված են համապատասխան ժամանակահատվածում գերակա նպատակներն ու գործողությունները: Ռազմավարական ծրագրի իրականացման առաջընթացի վերահսկման նպատակով մշակված են նաև բուհի գործունեության արդյունավետության գնահատման առանցքային ցուցիչներ (ԳԱՑ), որոնք նախատեսված են ՌԾ նպատակների և գործողությունների կատարման գնահատման համար: ՌԾ 2025–2029 թթ. իրականացման ընթացքում մշտադիտարկման արդյունքների հիման վրա նախատեսվում է յուրաքանչյուր ուստարվա ավարտին իրականացնել գործողությունների գնահատում և հրատարակել կատարողականի զեկույց:

ԳՊՀ ռեկտորի տարեկան հաշվետվությունների (վերջինը՝ 2023–2024 թթ.) ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ թեև դրանք ներկայացնում են տեղեկատվություն բուհի գործունեության բոլոր հիմնական ուղղությունների վերաբերյալ, դրանցում ռազմավարական ծրագրի հիմնադրույթների, նպատակների և գործողությունների հետ ուղղակի և թիրախավորված կապը հստակ տեսանելի չէ:

Փորձագիտական ուսումնասիրություններից պարզ դարձավ, որ չնայած գործողությունների պլանավորման, մշտադիտարկման և հաշվետվողականության առկա մեխանիզմներին՝ 2025–2029 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրում ռիսկերի գնահատման և կառավարման մեխանիզմներ նախատեսված չեն:

Դատողություններ: Փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում, որ ԳՊՀ-ի 2025–2029 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագիրը ձևավորվել է նախորդ ռազմավարության մշտադիտարկման արդյունքների, հավատարմագրման գործընթացում ներկայացված դիտարկումների և ներքին ու արտաքին շահակիցների մասնակցությամբ իրականացված քննարկումների հիման վրա: Այս մոտեցումը նպաստում է ռազմավարական պլանավորման

շարունակականության ապահովմանը և զարգացման ուղղությունների ձևավորմանը՝ հիմնված նախորդ փորձի վրա: Ռազմավարական ծրագրում առաքելության, տեսլականի, հիմնարար արժեքների, նպատակների, գործողությունների և արդյունավետության գնահատման առանցքային ցուցիչների սահմանումը ստեղծում է հիմք դրա համակարգված իրականացման և առաջընթացի պարբերական գնահատման համար:

Միևնույն ժամանակ, վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ ռազմավարական ծրագրում առաքելության, նպատակների և ակնկալվող արդյունքների միջև կապը դեռևս ամբողջությամբ օպերացիոնալացված չէ: Մասնավորապես, համալսարանի տարածաշրջանային դերակատարությունը ձևակերպված է ընդհանուր մակարդակում և ամբողջությամբ չի արտացոլվում կոնկրետ խնդիրների և չափելի արդյունքների միջոցով, ինչը սահմանափակում է այդ ուղղությամբ իրականացվող գործունեության ազդեցության գնահատման հնարավորությունները: Տարածաշրջանային սոցիալ-տնտեսական և ժողովրդագրական մարտահրավերների առավել հստակ վերհանումը և դրանց հիման վրա նպատակների և ցուցիչների սահմանումը կարող են նպաստել համալսարանի ռազմավարական առաջնահերթությունների ավելի նպատակային ձևակերպմանը:

Միջազգայնացումը ռազմավարական ծրագրում ներկայացված է որպես առանձին ուղղություն՝ ներառելով միջազգային համագործակցության զարգացումը և օտարերկրյա ուսանողների ու դասախոսների ներգրավումը: Սակայն դրա առավել խորքային ինտեգրումը համալսարանի առաքելության և ռազմավարական նպատակների մեջ, ինչպես նաև հստակ արդյունքային ցուցիչների սահմանումը հնարավորություն կտան համակարգված կերպով գնահատել միջազգայնացման նախաձեռնությունների արդյունավետությունը և ապահովել դրանց կայուն զարգացումը:

Շրջանավարտների զբաղվածության վերաբերյալ ներկայացված ցուցանիշները տալիս են ընդհանուր պատկեր, սակայն կրթական ծրագրերի արդյունավետության ամբողջական գնահատման համար անհրաժեշտ է մասնագիտական զբաղվածության տվյալների առավել համակարգված հավաքագրում և վերլուծություն: Այս մոտեցումը հնարավորություն կտա գնահատել, թե որքանով են կրթական ծրագրերը համապատասխանում աշխատաշուկայի պահանջներին և կատարել դրանց նպատակային բարելավումներ:

Թեև ռազմավարական ծրագրի մշակման գործընթացում ապահովվել է շահակիցների մասնակցությունը, աշխատաշուկայի պահանջների առավել խորքային և քանակական վերլուծության իրականացումը կարող է էապես ուժեղացնել կրթական առաջարկի և պահանջարկի համապատասխանությունը: Սա կնպաստի կրթական ծրագրերի պլանավորման առավել հիմնավորված և տվյալափոխ կազմակերպմանը:

Ռազմավարական ծրագրի իրականացման մշտադիտարկման և հաշվետվողականության մեխանիզմները ձևավորված են, սակայն դրանց ավելի հստակ կապակցումը ռազմավարական նպատակների և ակնկալվող արդյունքների հետ հնարավորություն կտա ապահովել ռազմավարության իրականացման առաջընթացի համակարգված գնահատում և կառավարման գործընթացների տվյալափոխ կազմակերպում:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ բուհն առաջնորդվում է հստակ սահմանված ռազմավարական ծրագրով, որտեղ սահմանված է բուհի առաքելությունը, այն կապակցել է ռազմավարական զարգացման նպատակների, գործողությունների և արդյունավետության գնահատման ցուցիչների հետ, համալսարանի գործունեությունն ընդհանուր առմամբ ուղղված է առաքելության իրականացմանը, շահակիցները կիսում են բուհի առաքելությունը և կարևորում դերը տարածաշրջանում, բուհը մշակել է ՌԾ գնահատման որոշ ցուցիչներ՝ փորձագիտական խումբը գտնում է, որ բուհը բավարարում է չափանիշ 1-ի պահանջները:

Եզրակացություն: Բուհի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 1-ի պահանջներին գնահատվում է **բավարար**:

II. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈւՀ-ի կառավարման համակարգը, վարչական կառույցները և դրանց գործառնումն արդյունավետ են և միտված են հաստատության առաքելության ու նպատակների իրականացմանը՝ պահպանելով կառավարման էթիկայի կանոնները:

Փաստեր

2.1 Հաստատության կառավարման համակարգն ապահովում է, սահմանված էթիկայի կանոններին համապատասխան, որոշումներ կայացնելու կանոնակարգված գործընթաց և ունի կրթական ու այլ նպատակների իրականացման համար անհրաժեշտ մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ:

Գործիսի պետական համալսարանում կառավարման համակարգը կազմակերպված է կոլեգիալ և միանձնյա ղեկավարման մոդելի համադրմամբ: Կոլեգիալ կառավարման մարմինն է բուհի կառավարման խորհուրդը, իսկ գործադիր կառավարման պատասխանատուն ռեկտորն է: Բուհի խորհուրդները և կառուցվածքային ստորաբաժանումները գործում են հաստատված կանոնակարգերի հիման վրա, որոնցում սահմանված են նրանց իրավասություններն ու գործառնությունները՝ ապահովելով որոշումների կայացման կանոնակարգված գործընթաց:

Կառավարման խորհրդի արտաքին անդամների կազմը ներառում է կրթության և աշխատաշուկայի տարբեր ոլորտների ներկայացուցիչներ: Մասնավորապես, խորհրդում ընդգրկված են հանրակրթական հաստատությունների ղեկավարներ (դպրոցների տնօրեններ), որոնց մասնակցությունը կարևոր է կրթական համակարգի տարբեր մակարդակների միջև կապի ապահովման, դիմորդների հոսքի, նախնական պատրաստվածության և կրթական շարունակականության հարցերի քննարկման տեսանկյունից: Արտաքին անդամների թվում ներառված է նաև ներկայացուցիչ «Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ-ից, ինչը կարևոր հնարավորություն է ստեղծում արդյունաբերական ոլորտի պահանջների և աշխատաշուկայի ակնկալիքների ներգրավման համար բուհի ռազմավարական և կրթական ծրագրերի ուղղությունների սահմանման մակարդակում: Այսուհանդերձ, փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ արդյունաբերական ուղղությամբ կրթական ծրագրերի ներդրման նպատակներ բուհը ներկայումս չունի՝ չնայած այս ուղղությամբ մասնագետների պահանջարկ տարածաշրջանում առկա է: Այդ կարիքները հիմնականում բավարարում է Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարանի Կապանի մասնաճյուղը:

ԳՊՀ Գիտական խորհուրդը կազմված է 35 անդամից, որին առընթեր գործում են մի շարք հանձնաժողովներ՝ կանոնադրական և կառուցվածքային փոփոխությունների համակարգման, գիտական, մրցութային և ուսումնամեթոդական հարցերի, ինչպես նաև միջազգային համագործակցության, կրթության որակի և կրթական ծրագրերի հանձնաժողովները: Նախորդ փորձագիտական զեկույցի դիտարկումների հիման վրա նշված հանձնաժողովների աշխատակարգերը 2023 թ. մայիսին լրամշակվել և հաստատվել են գիտական խորհրդի կողմից:

Կառավարման խորհրդի և գիտական խորհրդի ընդունած որոշումների իրականացման պատասխանատվությունը կրում է ռեկտորը, որի ենթակայությամբ գործում են ուսումնական և գիտական աշխատանքների գծով պրոռեկտորը և մի շարք վարչական ստորաբաժանումներ՝ արտաքին կապերի, շարունակական կրթության և կարիերայի

զարգացման, որակի գնահատման և ապահովման, մարդկային ռեսուրսների կառավարման և տնտեսական գործունեության կազմակերպման բաժինները⁶: Ուսումնական և գիտական աշխատանքների գծով պրոռեկտորին և ուսումնագիտական գործընթացի կառավարման բաժնին հաշվետու են հումանիտար մասնագիտությունների, ինչպես նաև բնագիտական և ինժեներատնտեսագիտական մասնագիտությունների ֆակուլտետները, որոնց ենթակայությամբ գործում են երեքական ամբիոններ: Այս կառուցվածքը ձևավորում է հստակ ուղղահայաց կառավարման շղթա՝ ռեկտոր → պրոռեկտոր → դեկան → ամբիոն → դասախոս:

Որոշումների կայացումը ԳՊՀ-ում իրականացվում է կառավարման բոլոր մակարդակներում՝ ապահովելով կոլեգիալ քննարկումների և համատեղ որոշումների կայացման մոտեցում: Մասնավորապես, պրոֆեսորադասախոսական կազմի համալրման գործընթացում առանցքային դեր ունեն ամբիոնները, որոնք պատասխանատու են ներկայացվող թեկնածուների մասնագիտական որակների գնահատման համար: Ամբիոնների կողմից առաջադրված թեկնածությունները քննարկվում են ռեկտորի կողմից անհրաժեշտության դեպքում գործընթացում ներգրավելով նաև դեկաններին, ինչի արդյունքում որոշումները կայացվում են համատեղ քննարկումների հիման վրա:

Ամբիոններն ու ֆակուլտետները սերտորեն համագործակցում են նաև վարչական ստորաբաժանումների հետ՝ կրթական ծրագրերի ներքին աուդիտի, որակի ապահովման և մարդկային ռեսուրսների զարգացման գործընթացներում: Մասնավորապես, կրթական ծրագրերի ներքին աուդիտի գործընթացներն իրականացվել են ամբիոնների և որակի գնահատման և ապահովման բաժնի համատեղ աշխատանքով, իսկ մարդկային ռեսուրսների կառավարման բաժնի հետ համագործակցությամբ կազմակերպվել են տարբեր վերապատրաստումներ, այդ թվում՝ օտար լեզվի դասընթացներ:

Փորձագիտական այցի և փաստաթղթերի ուսումնասիրության արդյունքում պարզ դարձավ, որ բուհում տարբեր ռազմավարական և գործառնական գործընթացների (զարգացման ռազմավարական ծրագրի մշակում, ինստիտուցիոնալ ինքնավերլուծություն, ներքին աուդիտ) իրականացման նպատակով ձևավորվում են աշխատանքային խմբեր՝ ներքին շահակիցների՝ դասախոսների և ուսանողների, իսկ որոշ դեպքերում նաև արտաքին շահակիցների մասնակցությամբ:

Կառուցվածքային ստորաբաժանումների համագործակցությունն ապահովվում է հիմնականում առանձին գործընթացների շրջանակում (օր.՝ կրթական ծրագրերի ներքին աուդիտ, վերապատրաստումներ), սակայն ամբիոնների միջև համագործակցությունը սահմանափակ է: Արդյունքում կրթական ծրագրերի մշակման և բարելավման գործընթացները հաճախ իրականացվում են առանձին՝ առանց համակարգված փոխգործակցության, ինչը սահմանափակում է ծրագրերի համահունչ զարգացումը և տարբեր մասնագիտությունների միջև կապերի ձևավորումը:

Միևնույն ժամանակ, արձանագրվում է, որ ամբիոնների միջև համագործակցությունը, մասնավորապես կրթական ծրագրերի բարելավման ուղղությամբ⁷:

Էթիկայի հանձնաժողովի գործունեության վերաբերյալ արձանագրվում է, որ վերջին տարիներին քննարկումներ չեն իրականացվել: Թեև դա ներկայացվում է որպես խախտումների բացակայություն, տվյալ հանգամանքը կարող է վկայել նաև մեխանիզմի սահմանափակ կիրառման կամ դրա նկատմամբ վստահության պակասի մասին:

⁶ Միտքը վերաձևակերպվել է հաստատության դիտարկումների հիման վրա:

⁷ Միտքը վերաձևակերպվել է հաստատության դիտարկումների հիման վրա:

ԳՊՀ-ում գործում են ֆինանսների տնօրինման, պլանավորման և մշտադիտարկման հաստատված քաղաքականություններ, այդ թվում՝ 2019 թվականին հաստատված ֆինանսական և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը:

2022–2024 թվականներին համալսարանի ֆինանսական կառուցվածքը հիմնականում պահպանվել է. բյուջեի հիմնական մուտքերը ձևավորվում են արտաբյուջետային միջոցներից՝ ուսանողների վարձավճարներից, որոնք կազմում են մոտ 66%, մինչդեռ բյուջետային մուտքերը կազմում են մոտ 22–23%՝ հիմնականում պետական պատվերով ուսանողների ուսուցման ծախսերի փոխհատուցման հաշվին: Լրացուցիչ եկամուտներ ստացվում են նաև վճարովի դասընթացներից, որոնք 2024 թվականին կազմել են շուրջ 0.64%: Միևնույն ժամանակ, լրացուցիչ ֆինանսական աղբյուրների ներգրավման վերաբերյալ առկա են միայն ընդհանուր մտադրություններ՝ առանց հստակ գործողությունների պլանի, ինչը սահմանափակում է ֆինանսական դիվերսիֆիկացման հնարավորությունները:

Ծախսերի կառուցվածքում հիմնական մասնաբաժինը շարունակում են կազմել աշխատավարձերը՝ 2024 թվականին մոտ 47%: Դասախոսների մասնագիտական զարգացմանն ուղղվող ծախսերը կազմում են ընդհանուր բյուջեի շուրջ 0.04%, իսկ գիտությանը հատկացվող ծախսերը աճել են 0.30%-ից մինչև 0.5%: Սա վկայում է համալսարանի զարգացման առաջնահերթությունների ոչ լիարժեք հավասարակշռվածության մասին և կարող է ազդեցություն ունենալ կրթության և հետազոտության որակի վրա:

Վերջին տարիներին աճել են նաև ենթակառուցվածքների բարելավմանն ուղղվող ծախսերը. ընդհանուր և կապիտալ վերանորոգման ծախսերը 2022 թվականի 0.30%-ից 2024 թվականին հասել են 4.90%-ի: Միևնույն ժամանակ, գրադարանային ծախսերը նվազել են՝ 2024 թվականին կազմելով 0.02%, իսկ գրասենյակային ծախսերը նվազել են 0.40%-ից մինչև 0.29%: Լաբորատոր սարքավորումների և նյութերի ձեռքբերման համար 2024 թվականին ծախսեր նախատեսված չեն եղել:

Ֆինանսական խնայողությունների արդյունքում համալսարանը շուրջ 55 մլն դրամ է ուղղել ենթակառուցվածքների բարելավմանը՝ իրականացնելով շենքերի պատուհանների փոխարինում և մի շարք լսարանների վերանորոգում: Բացի այդ, «Էրազմուս+» կարողությունների զարգացման ծրագրերի շրջանակում տեխնիկապես կահավորվել են մի շարք լսարաններ, ինչը հնարավորություն է տվել կազմակերպել առցանց դասընթացներ տարբեր կրթական ծրագրերի ուսանողների համար:

Միևնույն ժամանակ, համալսարանն ունի զգալի ենթակառուցվածքային ռեսուրսներ՝ լսարաններ, դահլիճ, մարզադահլիճ, լաբորատորիաներ և այլ տարածքներ, որոնք դեռևս ունեն հիմնարար վերանորոգման կարիք: Թեև առկա են համագործակցության պայմանավորվածություններ և նախկինում մշակված վերանորոգման նախագծեր, դրանց իրականացումը տարբեր պատճառներով դեռևս կասեցված է:

Բուհի ղեկավարությունը նախատեսում է շարունակել ենթակառուցվածքների բարելավման աշխատանքները սեփական սահմանափակ միջոցներով և լրացուցիչ ֆինանսական աղբյուրների ներգրավմամբ՝ կազմակերպելով ուսուցիչների վերապատրաստումներ, տնօրենների ատեստավորումներ և կարճաժամկետ դասընթացներ: Միևնույն ժամանակ, բուհը նշում է, որ ՊՈԱԿ-ից հիմնադրամի վերափոխումը կարող է ստեղծել ֆինանսական նոր հնարավորություններ ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելու համար, սակայն տվյալ ուղղությամբ դեռևս հստակ գործողությունների պլան ձևակերպված չէ:

2.2 ՄՈՒՀ-ի կառավարման համակարգը հնարավորություն է տալիս դասախոսներին և ուսանողներին մասնակցել իրենց առնչվող որոշումների կայացմանը:

Գործիսի պետական համալսարանում դասախոսների և ուսանողների մասնակցությունը կառավարման գործընթացներին ապահովվում է նրանց ներկայացվածությամբ բուհի կոլեգիալ կառավարման մարմիններում: Ուսանողական խորհուրդը՝ որպես ուսանողական ինքնակառավարման մարմին, ունի ներկայացուցիչներ համալսարանի կառավարման խորհրդում, գիտական խորհրդում և ֆակուլտետների խորհուրդներում՝ 25% համամասնությամբ, ինչպես նաև ներգրավված է մանդատային հանձնաժողովների աշխատանքներում: Նույն համամասնությամբ կոլեգիալ կառավարման մարմիններում ներկայացված է նաև պրոֆեսորադասախոսական կազմը:

Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ, որ ուսանողներն իրենց հուզող հարցերը բարձրացնում են կառավարման տարբեր մակարդակներում, և այդ հարցերը մի շարք դեպքերում հանգեցրել են կոնկրետ որոշումների: Մասնավորապես, կառավարման խորհրդում ուսանողների կողմից բարձրացված՝ «Լավագույն ուսանող» հանրապետական մրցույթում հաղթած ուսանողներին պարգևատրելու հարցի արդյունքում խորհրդի նախագահը՝ Սյունիքի մարզպետը, որոշում է կայացրել մարզպետարանի կողմից տրամադրել պարգևավճար:

Գիտական խորհրդում և ֆակուլտետների խորհուրդներում ուսանողները բարձրաձայնել են նաև լսարանների ջեռուցման հետ կապված խնդիրները, ինչի արդյունքում իրականացվել են մասնակի լուծումներ: Բուհի ղեկավարությունը հաշվի է առել նաև ուսանողների դժգոհությունները առցանց դասընթացների կազմակերպման վերաբերյալ, մասնավորապես տեխնիկական խնդիրների և դասաժամերի չֆիքսված լինելու մասով, ինչի արդյունքում դասընթացների կազմակերպումը վերանայվել է, և ներկայումս առցանց դասերն անցկացվում են ֆիքսված ժամերի և համապատասխան տեխնիկական կահավորմամբ լսարաններում:

Պրոֆեսորադասախոսական կազմը ևս մասնակցում է կառավարման գործընթացներին՝ ներկայացնելով առաջարկներ իրենց մասնագիտական գործունեությանը վերաբերող հարցերի շուրջ: Մասնավորապես, դասախոսների կողմից ներկայացվել են առաջարկներ «Պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտահետազոտական, ուսումնական և կազմակերպական աշխատանքների խրախուսման կարգ»-ում միավորների փոփոխության, ինչպես նաև «ՊԴ կազմի վերապատրաստման և ատեստավորման ընթացակարգ»-ում փոփոխությունների կամ նոր դրույթների ներառման վերաբերյալ, ինչի արդյունքում նշված կարգերը վերանայվել և բարելավվել են:

Բացի կոլեգիալ մարմիններում ներկայացվածությունից, ներքին շահակիցները ներգրավվում են նաև կոնկրետ նպատակներով ձևավորված աշխատանքային խմբերում, մասնակցում են հարցումների և ֆոկուս-խմբային քննարկումների, ինչը հնարավորություն է տալիս մասնակցելու համալսարանի գործունեության տարբեր գործընթացների քննարկմանը:

2.3 ՄՈՒՀ-ը մշակում և իրականացնում է կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պլանավորում՝ իր առաքելությանն ու նպատակներին համապատասխան, և ունի դրանց իրականացման և մշտադիտարկման հստակ մեխանիզմներ:

Գործիսի պետական համալսարանում երկարաժամկետ պլանավորումն իրականացվում է զարգացման ռազմավարական ծրագրերի և դրանց գործողությունների պլանների միջոցով: 2019–2023 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի շրջանակում իրականացվել է միջնաժամկետ և ամփոփիչ մշտադիտարկում, որի արդյունքներով կազմվել են հաշվետվություններ՝ ըստ սահմանված նպատակների և խնդիրների: Փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ այդ հաշվետվությունները հիմնականում նկարագրական բնույթի են և չեն ներառում քանակական և որակական վերլուծություն, ինչի

հետևանքով դրանց հիման վրա ռազմավարական որոշումների արդյունքահենք գնահատումը սահմանափակ է:

2025–2029 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագիրը մշակվել է նախորդ ռազմավարական ծրագրի գնահատման, նախորդ փորձագիտական զեկույցում ներկայացված դիտարկումների և խորհրդատվությունների հիման վրա՝ ներքին և արտաքին շահակիցների ներգրավմամբ:

2019–2023 թթ. ռազմավարական ծրագրից բխող ռազմավարական զարգացման միջնաժամկետ ծրագրեր մշակվել են համալսարանի բոլոր ստորաբաժանումներում և հրապարակվել բուհի պաշտոնական կայքում: Սակայն դրանց կատարողականի գնահատման հաշվետվություններ առկա չեն, ինչի հետևանքով միջնաժամկետ պլանավորման արդյունքներն ամբողջական կերպով չեն ամփոփվել: Միևնույն ժամանակ, կազմվել են 2025–2027 թթ. ֆակուլտետների գործունեության միջնաժամկետ պլաններ, որոնք բխում են 2025–2029 թթ. ռազմավարական ծրագրից և մեծամասամբ համընկնում են միմյանց հետ: Ֆակուլտետների պլաններում ներկայացված են ռազմավարական նպատակներից բխող գործողությունները, սահմանված են ակնկալվող որակական և քանակական արդյունքները, ինչպես նաև շեշտադրված է ամբիոնների աշխատանքի բարելավումը:

Փորձագիտական վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ որոշ ԳԱՑ-երի ձևակերպումներ հստակեցման կարիք ունեն: Օրինակ՝ թվային գործիքների և հարթակների ներդրման մասով ռազմավարական ծրագրում նախատեսված է առաջին տարում ներդնել 2 հարթակ, երկրորդ տարում՝ 3, երրորդ տարում՝ 5, մինչդեռ փորձագիտական հանդիպումների ընթացքում պարզ դարձավ, որ «Էրազմուս+» կարողությունների զարգացման ծրագրի շրջանակում համալսարանը ձեռք է բերել սերվեր և նպատակ ունի ստեղծել մեկ միասնական հարթակ:

Ռազմավարական ծրագրում և ֆակուլտետների միջնաժամկետ պլաններում սահմանված են նախատեսված գործողությունների պատասխանատուները և ակնկալվող արդյունքները: Սակայն փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ համապատասխան նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներն ամբողջական կերպով նախատեսված չեն:

Կատարված աշխատանքների վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացվում են ներքնից վերև սկզբունքով: Ամբիոնների տարեկան հաշվետվությունները ներառում են ուսումնամեթոդական, գիտահետազոտական և ուսանողների հետ տարվող աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկատվություն և ավարտվում են SWOT վերլուծությամբ ու ինքնագնահատմամբ: Սակայն հաշվետվություններում բացակայում են տվյալներ այն մասին, թե ինչ միջոցառումներ են իրականացվել SWOT վերլուծության և ինքնագնահատման արդյունքների հիման վրա, ինչի հետևանքով դրանք հիմնականում կրում են նկարագրական բնույթ: Թույլ է արտահայտված նաև դրանց կապը համալսարանի ռազմավարական ծրագրի և ֆակուլտետների միջնաժամկետ պլանների հետ:

Ստորաբաժանումների հաշվետվությունները նույնպես հիմնականում ամփոփում են տարեկան պլաններով նախատեսված աշխատանքների կատարումը: Միևնույն ժամանակ, արտաքին կապերի, համագործակցության և լրատվության, ինչպես նաև որակի գնահատման և ապահովման բաժինների հաշվետվություններում որոշակի փոխկապակցվածություն առկա է համալսարանի ռազմավարական ծրագրի նպատակների հետ:

Ռեկտորի տարեկան հաշվետվությունը հիմնականում ներկայացնում է կատարված աշխատանքների քանակական թվարկում և չի ներառում ռազմավարական ծրագրի կատարողականի գնահատում, SWOT վերլուծություն կամ բարելավման պլաններ՝ ստորաբաժանումների հաշվետվությունների կամ որակի գնահատման և ապահովման բաժնի կողմից իրականացված հարցումների վերլուծությունների հիման վրա: Այդ հանգամանքը

սահմանափակում է հաշվետվությունների օգտագործումը որպես ռազմավարական կառավարման և մշտադիտարկման գործիք: Բոլոր հաշվետվությունները հրապարակված են համալսարանի պաշտոնական կայքում:

2.4 ՄՈՒՀ-ը կատարում է իր գործունեության վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրություն և որոշումներ կայացնելիս հիմնվում է հավաստի տվյալների վրա:

Գործիսի պետական համալսարանում իրականացվում են բուհի գործունեության վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրման մի շարք գործընթացներ՝ ներառյալ SWOT վերլուծությունները, շահակիցների հարցումները և կրթական ծրագրերի ներքին աուդիտը: Նշված գործընթացների համար մշակված են առանձին ընթացակարգեր, սակայն տվյալների հավաքագրման և վերլուծության միասնական, համադրված համակարգ չի գործում, ինչի հետևանքով տարբեր աղբյուրներից ստացված տվյալները չեն միավորվում ամբողջական վերլուծության մեջ և սահմանափակորեն են օգտագործվում ռազմավարական որոշումների կայացման գործընթացում:

Փորձագիտական այցի արդյունքները ցույց են տալիս, որ աշխատաշուկայի պահանջների համակարգված և փաստաթղթավորված վերլուծություն չի իրականացվում: Աշխատաշուկայի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հավաքագրվում է հիմնականում անհատական հանդիպումների և քննարկումների միջոցով, ինչի արդյունքում ձևավորվում են իրավիճակային արձագանքներ՝ առանց երկարաժամկետ կանխատեսման և պլանավորման: Դրա օրինակ է բնագիտական առարկաների ուսուցիչների պահանջարկի և դիմորդների հետաքրքրվածության միջև առկա անհամապատասխանությունը, որի լուծման ուղղությամբ ձեռնարկված միջոցները չեն ապահովել էական արդյունք:

Միևնույն ժամանակ արձանագրվում է հակասություն աշխատաշուկայի պահանջարկի և դիմորդների ընտրության միջև նաև այլ մասնագիտությունների գծով, ինչը վկայում է, որ կրթական առաջարկի պլանավորումը չի հիմնվում համապարփակ տվյալահենք վերլուծության վրա:

Համալսարանը փորձել է արձագանքել աշխատաշուկայի պահանջներին նաև նոր կրթական ծրագրերի մշակման միջոցով, սակայն տվյալ գործընթացները չեն ուղեկցվել նախնական պահանջարկի խորքային ուսումնասիրությամբ և արտաքին շահակիցների համակարգված ներգրավմամբ:

Թեև որոշ կառավարչական որոշումներ հիմնվել են տվյալների վրա (օր.՝ կառուցվածքային փոփոխություններ), դրանք կրում են առանձին, ոչ համակարգային բնույթ: Տվյալների հավաքագրումն իրականացվում է հիմնականում Որակի ապահովման ստորաբաժանման կողմից, սակայն դրանց հիման վրա համադրված վերլուծություն և միասնական բարելավման պլան չի ձևավորվում:

2.5 Քաղաքականությունների և ընթացակարգերի վարչարարությունն իրականացվում է որակի կառավարման սկզբունքով (պլանավորում, իրականացում, գնահատում, բարելավում):

Գործիսի պետական համալսարանում քաղաքականությունների և ընթացակարգերի վարչարարության մեջ նկատվում է որակի կառավարման սկզբունքների կիրառման միտում: Նախորդ հավատարմագրման փորձագիտական զեկույցում ներկայացված դիտարկումների և խորհրդատվությունների հիման վրա բուհում իրականացվել է մի շարք կարգավորիչ փաստաթղթերի վերանայում և լրամշակում: Վերանայված կանոնակարգերն ու ընթացակարգերը հիմնականում ուղղված են կրթական գործընթացների կազմակերպման, մարդկային ռեսուրսների կառավարման և ակադեմիական ազնվության ապահովման բարելավմանը:

Վերջին երեք տարիների ընթացքում համալսարանում մշակվել և հաստատվել են մի շարք նոր քաղաքականություններ, կանոնակարգեր և ընթացակարգեր, այդ թվում՝ Գիտական խորհրդին առընթեր հանձնաժողովների աշխատակարգերը, կառուցվածքային փոփոխությունների արդյունքում ստեղծված ստորաբաժանումների կանոնակարգերը, «Ակադեմիական տեղեկագրերի հաշվառման, տրամադրման և խոտանման կանոնակարգը», «Հետազոտությունների արդյունքների վավերացման ընթացակարգը», «Ակադեմիական շարժունության կազմակերպման ընթացակարգը» և այլն: Նշված փաստաթղթերը կիրառվում են գործնականում և նպաստում են համապատասխան գործընթացների կանոնակարգմանը, ինչը ցույց է տալիս պլանավորման փուլից դեպի իրականացում անցնելու գործընթացը: Միննույն ժամանակ, փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ դրանց մի մասի դեպքում գնահատման և բարելավման փուլերը դեռևս ամբողջական կերպով չեն իրականացվել:

Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ, որ որակի կառավարման ՊԻԳԲ շրջափուլը լիարժեք կիրառվել է որոշ գործընթացների դեպքում: Մասնավորապես կառուցվածքային փոփոխությունները իրականացվել են համալսարանի գործող կառուցվածքի գնահատման հիման վրա՝ նպատակ ունենալով առավել արդյունավետ օգտագործել մարդկային և նյութական ռեսուրսները: Արդյունքում իրականացվել են ամբիոնների միավորումներ, ինչը պայմանավորված է եղել որոշ կրթական ծրագրերում ուսանողների սակավությամբ (օրինակ՝ քիմիայի, կենսաբանության և ճարտարագիտության ուղղություններով): Նշված գործընթացում իրականացվել են պլանավորման և իրականացման փուլերը, սակայն ամբիոնների միավորման արդյունավետության գնահատումը դեռևս չի իրականացվել, ինչի հետևանքով բարելավման փուլը տվյալ գործընթացում ամբողջությամբ չի ամփոփվել:

ՊԻԳԲ շրջափուլի կիրառման մեկ այլ օրինակ է պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնօժանդակ կազմերի վերապատրաստման և աստեսավորման ընթացակարգերի վերանայումը: Նշված գործընթացն իրականացվել է դրանց արդյունավետության գնահատման հիման վրա, ինչի արդյունքում մշակվել են նոր մոտեցումներ և լրամշակվել համապատասխան կարգերը: Ուսումնաօժանդակ կազմի վերապատրաստումներն իրականացվել են երեք ուղղություններով՝ օտար լեզվի իմացության, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հմտությունների և իրավական փաստաթղթերի կիրառման ոլորտներում: Պրոֆեսորադասախոսական կազմի վերապատրաստումները նախատեսվում է իրականացնել նոր կարգի համաձայն առաջիկա փուլում, ինչը ցույց է տալիս բարելավման գործընթացի փուլային իրականացումը:

Բացի այդ «Պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտահետազոտական, ուսումնական և կազմակերպական աշխատանքների խրախուսման կարգ»-ը պարբերաբար վերանայվում և կիրառվում է՝ հաշվի առնելով գնահատման արդյունքները և փոփոխվող կարիքները:

Փորձագիտական վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ համալսարանում քաղաքականությունների և ընթացակարգերի վարչարարության մեջ առկա են որակի կառավարման սկզբունքների կիրառման օրինակներ, հատկապես պլանավորման և իրականացման փուլերում: Միննույն ժամանակ, գնահատման և բարելավման փուլերը ոչ բոլոր գործընթացներում են համակարգված և ամբողջական կերպով փաստաթղթավորված, ինչի հետևանքով ՊԻԳԲ շրջափուլը մի շարք դեպքերում դեռևս ամբողջությամբ փակված չէ:

2.6 ՄՈՒՀ-ում գործում են մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի և այլ գործընթացների արդյունավետության վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրման, վերլուծության և կիրառման մեխանիզմներ:

Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ, որ համալսարանում գործում են մասնագիտական կրթական ծրագրերի և ուսումնական գործընթացների արդյունավետության վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրման մի շարք մեխանիզմներ: Դրանց թվում են՝ դասավանդման որակի և արդյունավետության վերաբերյալ ուսանողական հարցումները, կրթական ծրագրերի ներքին աուդիտները՝ ներքին և արտաքին շահակիցների մասնակցությամբ, կրթական ծրագրերի վերաբերյալ իրականացվող քննարկումները և հետադարձ կապը, մասամբ նաև բենչմարքինգի կիրառումը, ինչպես նաև ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովների նախագահների դիտարկումների և առաջարկությունների հաշվառումը:

Հավաքագրված տեղեկատվության վերլուծությունը հիմնականում իրականացվում է Որակի գնահատման և ապահովման կենտրոնի կողմից: Ուսանողական հարցումների արդյունքներն ամփոփվում և ներկայացվում են համապատասխան ստորաբաժանումներին, այդ թվում՝ ամբիոններին՝ կոնկրետ առաջարկություններով: Սա վկայում է տվյալների վերլուծության և դրանց հաղորդակցման գործող մեխանիզմների առկայության մասին: Միննույն ժամանակ, արձանագրվում է, որ շրջանավարտների շրջանում իրականացված հարցումները դեռևս չեն ամփոփվել, իսկ գործատուների հարցումներ չեն իրականացվել, ինչի հետևանքով կրթական ծրագրերի արդյունավետության գնահատման գործընթացում բացակայում է հետադարձ կապի կարևոր աղբյուրներից մեկը:

Փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ ԳՊՀ-ն իրականացրել է բոլոր կրթական ծրագրերի ներքին աուդիտներ՝ ներգրավելով ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին շահակիցներին: Ներքին աուդիտների արդյունքում կազմվել են բավականին մանրամասն զեկույցներ, որտեղ ներկայացված են ծրագրերի ուժեղ և թույլ կողմերը, ինչպես նաև բարելավման խորհրդատվություններ: Սա վկայում է տվյալ մեխանիզմի շրջանակում տեղեկատվության հավաքագրման և վերլուծության համակարգված մոտեցման մասին:

Ուսանողների առաջադիմության վերաբերյալ տվյալները ևս պարբերաբար հավաքագրվում և մշտադիտարկվում են յուրաքանչյուր կիսամյակի և ուսումնական տարվա ավարտին՝ ըստ կուրսերի և մասնագիտությունների: Այդ տվյալներն օգտագործվում են ուսումնական գործընթացի ընթացիկ վերահսկման նպատակով: Բացի այդ, հաշվառվում են նաև ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովների նախագահների հաշվետվությունները, մասնավորապես՝ ավարտական աշխատանքների թեմաների հստակեցման և բովանդակային համապատասխանության վերաբերյալ դիտարկումները, որոնք կիրառվում են ծրագրերի բարելավման նպատակով:

Կրթական ծրագրերում որոշ փոփոխություններ իրականացվում են նաև բենչմարքինգի արդյունքների հիման վրա: Սակայն փորձագիտական վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բենչմարքինգը կիրառվում է մասամբ և դեռևս չի հանդիսանում կրթական ծրագրերի համակարգված վերանայման աղբյուր:

Արդյունքում կրթական ծրագրերում ամեն տարի իրականացվում են որոշակի փոփոխություններ, օրինակ՝ առանձին դասընթացների բովանդակության կամ դասաժամերի քանակի փոփոխություն: Սակայն այդ փոփոխությունները հիմնականում կրում են մասնակի բնույթ և չեն հանգեցնում կրթական ծրագրերի կառուցվածքային կամ բովանդակային էական բարելավման, քանի որ չեն հիմնվում բոլոր կիրառվող մեխանիզմներով հավաքագրված տվյալների համատեղ և համակողմանի վերլուծության վրա:

Այս համատեքստում կարևոր է, որ առաջին անգամ ամբիոնները կրթական ծրագրերի ներքին աուդիտների զեկույցներում արձանագրված թերությունների և ներկայացված խորհրդատվությունների հիման վրա մշակել են բարելավման պլաններ: Տվյալ քայլը վկայում է տեղեկատվության կիրառման ուղղությամբ որակական առաջընթացի մասին, սակայն

մշակված բարելավման պլանների արդյունավետությունը հնարավոր կլինի գնահատել միայն առաջիկայում՝ համապատասխան գործընթացների ամբողջական շրջափուլի ավարտից հետո:

2.7 ՄՈՒՀ-ում գործում են կրթական ծրագրերի և շնորհվող որակավորումների որակի վերաբերյալ թարմացված, օբյեկտիվ և անկողմնակալ քանակական և որակական տեղեկատվության հրապարակումը գնահատող մեխանիզմներ:

Բուհում կրթական ծրագրերի ընդունելության, ուսանողների թվի, շրջանավարտների, ուսանողների առաջադիմության և համալսարանի գործունեության այլ ոլորտների վերաբերյալ քանակական և որակական տեղեկատվությունն ամփոփվում է ռեկտորի տարեկան հաշվետվություններում և հրապարակվում համալսարանի պաշտոնական կայքէջում: Տեղեկատվության հրապարակումը ապահովում է տվյալների տարեկան թարմացում և հնարավորություն է տալիս շահակիցներին ծանոթանալ բուհի գործունեության հիմնական ցուցանիշներին:

Կայքէջի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ ներկայացված տեղեկատվության զգալի մասը բաց և հասանելի է հանրությանը: Միևնույն ժամանակ, արձանագրվում է, որ կրթական ծրագրերին առնչվող որոշ նյութերի (օրինակ՝ ծրագրերի մասնագրեր և նկարագրեր) հասանելիությունը պահանջում է բաժանորդագրություն, ինչի հետևանքով կրթական ծրագրերի բովանդակության և շնորհվող որակավորումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ամբողջական կերպով հասանելի չէ բոլոր արտաքին շահակիցների համար:

Փորձագիտական ուսումնասիրությունները ցույց տվեցին, որ բուհում հրապարակվող տեղեկատվության որակի, ամբողջականության և շահակիցների վրա դրա ազդեցության գնահատման համակարգված մոտեցումներ դեռևս ձևավորված չեն:

Դատողություններ: Փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում, որ Գորիսի պետական համալսարանում ձևավորված կառավարման և վարչարարության համակարգն ապահովում է հիմնական գործընթացների կազմակերպված իրականացումը և ստեղծում է որոշումների կայացման ինստիտուցիոնալ հստակ հիմք: Կառավարման մարմինների, կառուցվածքային ստորաբաժանումների և սահմանված ընթացակարգերի առկայությունը նպաստում է կառավարման գործընթացների կայուն և կանխատեսելի կազմակերպմանը:

Միևնույն ժամանակ, վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ կառավարման համակարգը հիմնականում կառուցված է ուղղահայաց կառավարման տրամաբանությամբ, ինչը որոշ դեպքերում սահմանափակում է ստորին օղակներից ստացվող տեղեկատվության ամբողջական ներառումը որոշումների կայացման գործընթացում: Չնայած կոլեգիալ կառավարման մարմիններում ապահովված է շահակիցների ներկայացվածությունը, մասնակցային կառավարման ազդեցությունը դեռևս լիարժեք չի իրացվում՝ պայմանավորված մասնակցության արդյունքների համակարգված ամրագրման և դրանց կատարման մշտադիտարկման սահմանափակ պրակտիկայով:

Պլանավորման համակարգում առկա են տարբեր մակարդակների փաստաթղթեր, սակայն դրանց միջև փոխկապակցվածությունը դեռևս ամբողջական չէ, ինչի հետևանքով ստորաբաժանումների գործունեությունը միշտ չէ, որ ուղղակիորեն բխում է ռազմավարական նպատակներից: Այս կապի ուժեղացումը հնարավորություն կտա պլանավորումը դարձնել առավել արդյունավետ կառավարման գործիք և ապահովել ռազմավարական նպատակների ավելի նպատակային իրականացում:

Հաշվետվողականության մեխանիզմները հիմնականում ապահովում են կատարված աշխատանքների ներկայացումը, սակայն արդյունքների և ազդեցության վերլուծության բաղադրիչը դեռևս ամբողջապես զարգացած չէ: Արդյունահենք հաշվետվողականության

ամրապնդումը կնպաստի, որ հաշվետվությունները ծառայեն ոչ միայն տեղեկատվության փոխանցմանը, այլև կառավարման որոշումների հիմնավորմանը և պլանավորման ճշգրտմանը:

Բուհում իրականացվում է տվյալների հավաքագրում տարբեր աղբյուրներից (հարցումներ, ներքին աուդիտ, առաջադիմության մշտադիտարկում և այլն), սակայն դրանց համադրված և համակարգված վերլուծությունը դեռևս զարգացման փուլում է: Տվյալահենք կառավարման մշակույթի ուժեղացումը հնարավորություն կտա բացահայտել խնդիրների համակարգային բնույթը և կայացնել առավել հիմնավորված որոշումներ:

Արտաքին միջավայրի և աշխատաշուկայի պահանջների ուսումնասիրությունն իրականացվում է առանձին նախաձեռնությունների մակարդակում, սակայն համակարգված մոտեցման կարիք ունի: Այդ ուղղության զարգացումը կնպաստի կրթական ծրագրերի առավել նպատակային պլանավորմանը և բուհի գործունեության համապատասխանեցմանը տարածաշրջանային պահանջներին:

Քաղաքականությունների և ընթացակարգերի կառավարման մեջ ՊԻԳԲ շրջափուլի կիրառումը առկա է, սակայն գնահատման և բարելավման փուլերի առավել համակարգված իրականացումը կնպաստի իրականացվող փոփոխությունների արդյունավետության չափելիությանը և շարունակական բարելավմանը:

Ֆինանսական կառավարման ոլորտում առկա է ռեսուրսների պլանավորման և բաշխման որոշակի համակարգ, սակայն դրա ավելի սերտ կապը ռազմավարական առաջնահերթությունների հետ կարող է էապես ուժեղացնել համալսարանի զարգացման հնարավորությունները և նպաստել ֆինանսական կայունության ապահովմանը:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ԳՊՀ-ում կիրառվում է կոլեգիալ և միանձնյա կառավարման համակցված համակարգ, համալսարանը գործում է երկարաժամկետ, միջնաժամկետ և կարճաժամկետ պլանավորման շրջանակում, նախորդ հավատարմագրումից հետո համալսարանը կարողացել է ֆինանսական միջոցներ ուղղել ենթակառուցվածքների բարելավմանը, ունի կրթական ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ մարդկային և նյութական ռեսուրսներ, բուհում գործում են տարբեր քաղաքականությունների և ընթացակարգերի վարչարարության մեխանիզմներ, որոնց կիրառման մեջ նկատվում է որակի կառավարման ՊԻԳԲ շրջափուլի կիրառման միտում՝ փորձագիտական խումբը գտնում է, որ ԳՊՀ-ն բավարարում է չափանիշ 2-ի պահանջներին:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ԳՊՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 2-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

III. ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

ԶԱՓԱՆԻՇ: ՄԿԾ-ները համապատասխանում են հաստատության առաքելությանը, կազմում են հաստատության պլանավորման բաղկացուցիչ մաս և նպաստում են շարժունությանը և միջազգայնացմանը:

Փաստեր

3.1 ՄՈՒՀ-ի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերը համահունչ են հաստատության առաքելությանը, համապատասխանում են պետական կրթական չափորոշիչներին, մանրամասն նկարագրված են՝ ըստ շնորհվող որակավորումների ակնկալվող ուսումնառության արդյունքների:

Գործիսի պետական համալսարանում իրականացվում է բակալավրի 22 և մագիստրոսի աստիճան շնորհող 11 կրթական ծրագիր, որոնք ընդհանուր առմամբ համահունչ են համալսարանի առաքելությանը՝ պատրաստել աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան մասնագետներ մանկավարժության, ճարտարագիտության, տնտեսագիտության, կառավարման, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և այլ ոլորտներում (2025–2028 թթ. ՌԾ):

Նախորդ հավատարմագրումից հետո համալսարանում ներդրվել են երկու նոր մագիստրոսական կրթական ծրագրեր. 2024 թ. հեռակա կրթաձևում մեկնարկել է «Անգլերեն լեզու և գրականություն» ծրագիրը, իսկ 2025 թ. մեկնարկել է «Կայուն զարգացման տնտեսություն և կառավարում» մագիստրոսական ծրագիրը, որը մշակվել է Էրազմուս+ T-GREEN ծրագրի շրջանակում:

ՄԿԾ-ների մասնագրերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ ուսումնառության վերջնարդյունքները ձևակերպվել են ՀՀ ՈԱՇ 6-րդ և 7-րդ մակարդակների բնութագրիչներին համապատասխան՝ տարանջատելով գիտելիքը, մասնագիտական կարողությունները և ընդհանրական հմտությունները: Միննույն ժամանակ արձանագրվում է, որ որոշ կրթական ծրագրերում վերջնարդյունքները չեն վերանայվել Որակավորումների ոլորտային շրջանակների մշակումից հետո:

Փորձագիտական ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ «Անգլերեն լեզու և գրականություն» կրթական ծրագրում ուսումնառության վերջնարդյունքները հիմնականում շեշտադրում են բանասիրական գիտելիքներն ու կարողությունները, մինչդեռ մանկավարժական բաղադրիչը ներկայացված է սահմանափակ ծավալով: Նման անհամաչափությունը նկատվում է նաև ուսումնական պլանի կառուցվածքում, որտեղ գերակշռում են լեզվաբանական և գրականագիտական դասընթացները:

Համալսարանում իրականացվել է կրթական ծրագրերի վերանայում «Մասնագիտական կրթական ծրագրերի մշակման ուղեցույցի» ընդունումից հետո: Այդ գործընթացի արդյունքում վերանայվել են 11 բակալավրական և 4 մագիստրոսական ծրագրեր, արդիականացվել են առարկայական նկարագրերը և հանձնարարելի գրականության ցանկերը: Համալսարանի ներկայացմամբ փոփոխությունները կատարվել են աշխատաշուկայի պահանջների, շահակիցների կարծիքների և իրականացված բեկնարքինգի հիման վրա: Օրինակ՝ ճարտարագիտական ծրագրերի վերանայման ընթացքում հաշվի են առնվել «Քոնթուր Գլոբալ Հիդրոկասկադ» ընկերությունում իրականացված տեխնոլոգիական փոփոխությունները, ինչի արդյունքում վերանայվել են որոշ մասնագիտական դասընթացների վերջնարդյունքները և նկարագրերը:

Միննույն ժամանակ փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ ծրագրերի մեծ մասում իրականացված փոփոխությունները հիմնականում սահմանափակվել են առանձին դասընթացների փոփոխությամբ կամ կամընտրական առարկաների ավելացմամբ: Բացառություն է կազմում «Իրավագիտություն» մագիստրոսական ծրագիրը, որի ուսումնական պլանը ամբողջությամբ վերանայվել է և գործարկվել նոր ուսումնական տարում:

Առարկայական նկարագրերի ուսումնասիրությունը նաև ցույց է տալիս, որ մի շարք ծրագրերում առաջարկվող մասնագիտական գրականությունը զգալիորեն հնացած է, և քիչ են օգտագործվում ժամանակակից գիտական հոդվածները և էլեկտրոնային բաց ռեսուրսները: Արդիականացման կարիք ունեն նաև որոշ դասընթացների բովանդակությունները: Օրինակ՝ «Տնտեսագիտություն» ծրագրում «Տնտեսագիտության տեսություն» դասընթացը ներկայացված է երեք առանձին մոդուլներով, մինչդեռ ժամանակակից տնտեսագիտական կրթական ծրագրերում դրա բովանդակությունը սովորաբար ինտեգրվում է միկրո- և մակրոէկոնոմիկայի

դասընթացներում: Նմանապես, բիզնեսի ոլորտին առնչվող դասընթացների բովանդակությունը պահանջում է վերանայում՝ դրանց կիրառական ուղղվածությունն ու փոխկապակցվածությունն ուժեղացնելու նպատակով: Բացի այդ, տնտեսագիտական կրթության համար կարևոր մասնագիտական ծրագրային փաթեթների կիրառումը ուսումնական պլանում սահմանափակ է ներկայացված:

Ուսումնական պլանների վերլուծությունը ցույց է տալիս նաև, որ մի շարք դասընթացներում տեսական և գործնական ժամերը բաժանված են հավասար չափով, սակայն առարկայական նկարագրերում հստակ ներկայացված չեն գործնական պարապմունքների առաջադրանքները:

Արձանագրվում է նաև, որ համալսարանում մշակված չէ դասընթացների կրեդիտների հաշվարկման և բաշխման միասնական մեթոդաբանություն, ինչի հետևանքով որոշ դասընթացների կրեդիտային ծանրաբեռնվածությունը լիովին հիմնավորված չէ: Օրինակ՝ որոշ գրականագիտական դասընթացների համար հատկացված կրեդիտների քանակը չի համապատասխանում նախատեսված ընթերցանության և ինքնուրույն աշխատանքի ծավալին:

3.2 ՄՈՒՀ-ն ունի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի ուսումնառության ակնկալվող արդյունքներին համապատասխան դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների ընտրության քաղաքականություն, որը նպաստում է ուսանողակենտրոն ուսուցմանը:

Կրթական ծրագրերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ ԳՊՀ-ում դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները ներկայացված են ՄԿԾ-ների մասնագրերում ընդհանուր ձևով՝ դասախոսությունների, գործնական պարապմունքների և ինքնուրույն աշխատանքի շրջանակում կիրառվող մոտեցումներ: 2021թ. հաստատվել է «Ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման և կատարման կարգ»-ը, որտեղ սահմանված են ինքնուրույն աշխատանքի տեսակները, կառուցվածքը և վերահսկման ձևերը: Միևնույն ժամանակ առարկայական նկարագրերում հստակ չեն ներկայացվում տվյալ դասընթացում կիրառվող կոնկրետ դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները:

Ուսումնառության վերջնարդյունքների և մեթոդների քարտեզագրումները ցույց են տալիս, որ դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման մեթոդները հիմնականում ներկայացված են նույն ձևակերպումներով: Օրինակ՝ որպես ուսումնառության մեթոդ հիմնականում նշվում է ինքնուրույն աշխատանքը, ինչը թույլ չի տալիս տեսնել մեթոդների և ծրագրային վերջնարդյունքների միջև հստակ կապը:

Առարկայական նկարագրերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս նաև, որ դասընթացների համառոտ բովանդակությունը շատ դեպքերում ներկայացված է մակերեսային ձևով և ամբողջությամբ չի արտացոլում դասընթացի հիմնական թեմատիկ շրջանակը: Դասընթացների նպատակներն ու խնդիրները ներկայացված են տարբեր ձևաչափերով և ոչ միշտ են հստակ ձևակերպված:

Թեմատիկ պլաններում ներկայացված է տեսական և գործնական ժամերի բաշխումը, սակայն գործնական պարապմունքների բովանդակությունը և առաջադրանքների տեսակները չեն մանրամասվում: Փորձագիտական հանդիպումների ընթացքում պարզ դարձավ, որ տեսական դասընթացների գործնական պարապմունքները հաճախ սահմանափակվում են տեսական նյութի վերարտադրմամբ կամ կարճ հարցում-ստուգումներով (quiz):

Որոշ առարկայական նկարագրերում ներկայացված են ինքնուրույն աշխատանքների հանձնարարություններ, սակայն դրանց կապը դասընթացի բովանդակության և վերջնարդյունքների հետ միշտ չէ, որ հստակ է:

Դասալսումների և փորձագիտական հանդիպումների ընթացքում պարզ դարձավ, որ որոշ դասընթացներում կիրառվում են քննարկումների, զույգերով աշխատանքների, իրավիճակային վերլուծության և ներկայացումների մեթոդներ՝ տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ: Սակայն նման մեթոդները համակարգված կերպով չեն կիրառվում բոլոր կրթական ծրագրերում: Օրինակ՝ «Անգլերեն լեզու և գրականություն» ՄԿԾ-ի ներքին աուդիտի հաշվետվության համաձայն՝ ուսանողները նշել են, որ մանկավարժության առարկաների դասավանդման ընթացքում հաճախ կիրառվում են ավանդական, ոչ ուսանողակենտրոն մեթոդներ:

Առանձին ծրագրերի շրջանակում կիրառվում են նաև ավելի կիրառական առաջադրանքներ: Օրինակ՝ «Տնտեսագիտություն» ՄԿԾ-ում օգտագործվում են դեպքերի ուսումնասիրություններ, խնդիրներ և քննարկումներ, իսկ «Իրավագիտություն» ծրագրում՝ իրավիճակային խնդիրներ և դատալսումներ: Այնուամենայնիվ, առաջադրանքների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ դրանք ոչ միշտ են ապահովում ծրագրով նախատեսված վերջնարդյունքների ձեռքբերումը: «Քաղաքացիական դատավարություն 2» դասընթացի ծրագրով նախատեսված են դատավարական փաստաթղթերի կազմման գործնական աշխատանքներ, սակայն հատկապես հեռակա ուսուցման ձևում դրանց իրականացումը սահմանափակ է:

Իրավագիտության մագիստրատուրայում իրավաբանական բազային կրթություն չունեցող ուսանողների համար չեն կիրառվում տարբերակված ուսումնառության մեթոդներ և աջակցման մեխանիզմներ, ինչի հետևանքով ուսումնառության գործընթացում չի ապահովվում տարբեր նախնական պատրաստվածություն ունեցող ուսանողների արդյունավետ ներգրավվածությունը:

Հեռակա կրթաձևի ծրագրերի իրականացումը չի ուղեկցվում ուսումնառության գործընթացի շարունակական կազմակերպման համակարգված մեխանիզմներով: Մասնավորապես, երկու կիսամյակների միջև ուսանողների հետ շարունակական կապի ապահովումը և ուսումնառության նյութերի նախապես տրամադրումը ինստիտուցիոնալ մակարդակում չի կարգավորվում: Արձանագրվում է նաև, որ հեռավար դասընթացների արդյունավետությունը մի շարք դեպքերում զիջում է առկա ուսուցմանը, հատկապես նեղ մասնագիտական դասընթացների պարագայում, որտեղ պահանջվում է բարձր մակարդակի ներգրավվածություն և շարունակական ուսումնական աջակցություն:

Միևնույն ժամանակ, դասավանդման մեթոդների բարելավման նպատակով համալսարանում իրականացվում են դասախոսների վերապատրաստումներ՝ ինչպես համալսարանի ներսում, այնպես էլ միջազգային ծրագրերի շրջանակում: Վերջին տարիներին նման վերապատրաստումներ կազմակերպվել են Էրազմուս+ SMARTI, DeSIRe և CompIIT ծրագրերի շրջանակում: Սակայն առարկայական նկարագրերում այդ վերապատրաստումների արդյունքում կիրառվող մեթոդները արտացոլված չեն, և դրանց կիրառումը հիմնականում կապված է տեխնիկական միջոցների օգտագործման հնարավորությունների հետ:

3.3 ՄՈՒՀ-ն ունի ուսանողների գնահատման քաղաքականություն՝ ըստ ուսումնառության արդյունքների, և ապահովում է ակադեմիական ազնվությունը:

ԳՂՀ-ում գործող «Ուսանողների գիտելիքների գնահատման կանոնակարգը» մշակվել և հաստատվել է 2020 թվականին, այնուհետև վերանայվել և վերահաստատվել 2022 թվականին: Գործող գնահատման համակարգը բազմաբաղադրիչ է և ներառում է ուսանողի մասնակցությունը դասընթացին, լաբորատոր, գործնական և ինքնուրույն աշխատանքների կատարումը, ինչպես նաև միջանկյալ ստուգումներն ու ամփոփիչ քննությունը: Արդյունաբար

գնահատականը ձևավորվում է 100 միավորանոց սանդղակով: Կանոնակարգով նախատեսված այս մոտեցումը նպատակ ունի գնահատման միասնական սկզբունք կիրառել տարբեր դասընթացներում և հաշվի առնել ուսումնական գործընթացի տարբեր բաղադրիչները, այդ թվում՝ ինքնուրույն աշխատանքը:

Կրթական ծրագրերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ գնահատման ձևերը հիմնականում միատեսակ են՝ անկախ դասընթացի բնույթից և թիրախավորված ուսումնառության վերջնարդյունքներից: Միջանկյալ քննությունները հիմնականում անցկացվում են բազմակի ընտրության հարցերով, իսկ ամփոփիչ քննությունները կառուցվում են հիմնականում գիտելիքի վերաբերողության վրա հիմնված տեսական հարցերի միջոցով: Քննական տոմսերում ներառված հարցերի բովանդակությունը, որպես կանոն, ուղղված է փաստերի և դրույթների վերաբերողմանը, մինչդեռ ծրագրային վերջնարդյունքներով նախատեսված հմտությունների և կարողությունների ստուգումը մեծ մասամբ թողնված է ինքնուրույն կամ անհատական աշխատանքներին:

Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ դրանք հիմնականում կրում են ռեֆերատային բնույթ և թույլ է կապը կիրառական կամ վերլուծական հմտությունների զարգացման հետ: Միևնույն ժամանակ բուհում բացակայում են անհատական աշխատանքների, բանավոր ներկայացումների կամ այլ առաջադրանքների գնահատման միասնական չափանիշներ և ռուբրիկներ, որոնք կարող էին ապահովել գնահատման չափանիշների հստակությունը և տարբեր դասախոսների կողմից կիրառվող մոտեցումների համադրելիությունը:

Առարկայական նկարագրերում գնահատման բաղադրիչները ներկայացված են ընդհանուր ձևով՝ հաճախումներ, ընթացիկ ստուգումներ, գործնական պարապմունքներ, ինքնուրույն աշխատանք և քննություն, սակայն չի երևում, թե տվյալ դասընթացի կոնկրետ վերջնարդյունքները ձեռք բերելու համար ուսանողը ինչ աշխատանք պետք է կատարի և ինչ չափանիշներով է գնահատվելու: «Իրավագիտություն» ծրագրում կիրառվում են իրավիճակային խնդիրներ, թեստեր և դատալսումներ, սակայն որոշ դասընթացներում գնահատման առաջադրանքները չեն համապատասխանում ծրագրի վերջնարդյունքներին: «Քրեական դատավարություն» դասընթացում գնահատումը հիմնականում սահմանափակվում է օրենսդրական ձևակերպումների վերաբերյալ թեստերով, այն դեպքում երբ ծրագրով ակնկալվում է նաև դատավարական փաստաթղթերի կազմման կարողություն և այլն: «Քաղաքացիական դատավարություն 2» դասընթացում ծրագրով նախատեսված գործնական աշխատանքները հատկապես հեռակա կրթաձևում բավարար ծավալով չեն իրականացվում՝ հետևաբար նաև գնահատվում:

2025 թվականին ընդունվել է ուսանողների գիտելիքների գնահատման բողոքարկման կարգը: Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ բողոքարկման դեպքեր հիմնականում չեն արձանագրվում:

Պրակտիկաների կազմակերպումը բուհի կրթական ծրագրերում կարևոր տեղ ունի և կարգավորվում է առանձին կանոնակարգերով՝ ներառյալ մասնագիտական, մանկավարժական պրակտիկաների կազմակերպման կարգավորումները: Շահակիցների հետ քննարկումները ցույց են տալիս, որ պրակտիկան ուսանողների կողմից դիտարկվում է որպես գործնական հմտությունների ձևավորման կարևոր բաղադրիչ, հատկապես մանկավարժական ծրագրերում: Միևնույն ժամանակ արձանագրվում է, որ գործնական կարողությունների ձևավորման հիմնական բեռը տեղափոխվում է հենց պրակտիկայի վրա:

Պրակտիկայի գնահատման բաղադրիչները ձևակերպված են ընդհանուր կերպով՝ հաճախում, գործնական առաջադրանքի կատարում և հաշվետվության ներկայացում: Բուհի կողմից իրականացված ներքին աուդիտի արդյունքները ցույց են տվել, որ հատկապես

մանկավարժական պրակտիկայի դեպքում վերանայման կարիք ունեն վերահսկման մեխանիզմները, օրագրերի ձևաչափերը և էլեկտրոնային կից նյութերի կիրառման հնարավորությունները:

ԳՊՀ-ում ավարտական աշխատանքների և մագիստրոսական թեզերի գնահատումն իրականացվում է մի քանի բաղադրիչների հիման վրա՝ աշխատանքի արդիականության հիմնավորում և գրականության վերլուծություն (10 միավոր), աշխատանքի իրականացում և արդյունքներ (30 միավոր), աշխատանքի շարադրում և ձևավորում (20 միավոր), ինչպես նաև հրապարակային պաշտպանություն (40 միավոր): Ավարտական աշխատանքների և մագիստրոսական թեզերի կատարման, պաշտպանության և բողոքարկման գործընթացները կարգավորվում են համապատասխան կարգերով:

Փաստաթղթերի և ներկայացված աշխատանքների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ աշխատանքները ընդհանուր կառուցվածքային և ձևաչափային առումով համապատասխանում են սահմանված պահանջներին: Միևնույն ժամանակ արձանագրվում է, որ դրանցում հաճախ սահմանափակ է վերլուծական բաղադրիչը, մասնավորապես՝ տվյալների ինքնուրույն հավաքագրման, վիճակագրական կամ գիտական աղբյուրների օգտագործման և դրանց վերլուծության առումով:

Այս համատեքստում պետք է նշել նաև, որ ակադեմիական ազնվության գործող մեխանիզմները լիարժեք չեն արձագանքում արհեստական բանականության կիրառմամբ առաջացող նոր մարտահրավերներին: Վերջին երկու տարիների ավարտական, մագիստրոսական, կուրսային և ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ դրանց մի մասում առկա են արհեստական բանականության գործիքների միջոցով գեներացված հատվածներ, հատկապես ներածության և եզրակացության բաժիններում, որոնք չեն ուղեկցվում համապատասխան հղումներով, վերլուծությամբ կամ ուսանողի ինքնուրույն ձևակերպված եզրակացություններով: Թեև նման աշխատանքները կառուցվածքային առումով համապատասխանում են ներկայացվող պահանջներին, դրանցում սահմանափակ է ուսանողի կողմից իրականացված վերլուծական աշխատանքը և տվյալների ինքնուրույն մշակման մակարդակը:

Համալսարանը հաշվի է առնում ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովների նախագահների դիտարկումները: Օրինակ՝ «Անգլերեն լեզու և գրականություն» կրթական ծրագրում ավարտական աշխատանքների թեմաների վերաբերյալ հանձնաժողովի դիտարկումները հաշվի են առնվել հաջորդ տարվա թեմաների ընտրության ընթացքում: Փորձագիտական վերլուծություններից պարզ դարձավ, որ ուսանողների մանկավարժական պրակտիկայի ընթացքում կիրառված մեթոդների փորձարկման և վերլուծության արդյունքները համակարգային կերպով չեն ներառվում և վերլուծվում ավարտական աշխատանքներում:

3.4 ՄՈՒՀ-ի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերը բովանդակային առումով համահունչ են նմանատիպ այլ ճանաչված մասնագիտությունների կրթական ծրագրերին և նպաստում են ուսանողների ու դասախոսների շարժունությանը, միջազգայնացմանը:

Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ ԳՊՀ-ն բենչմարքինգը դիտարկում է որպես կրթական ծրագրերի բարելավման կարևոր գործիք: Սակայն ներկայացված փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ բենչմարքինգի գործընթացը դեռևս բոլոր կրթական ծրագրերում համաչափ կերպով չի իրականացվում. իրականացված համեմատական վերլուծությունների մեծ մասն իրականացվել է Erasmus+ T-Green ծրագրի շրջանակում

ներդրվող կրթական ծրագրերի ուղղությամբ⁸: Փորձագիտական հանդիպումների ընթացքում նշվեց նաև, որ կատարված որոշ համեմատություններ փաստաթղթավորված չեն, ինչը դժվարացնում է դրանց արդյունքների և ազդեցության գնահատումը: Օրինակ՝ «Անգլերեն լեզու և գրականություն» կրթական ծրագրի դեպքում բենչմարքինգ իրականացվել է Շիրակի պետական համալսարանի նույնանուն ծրագրի հետ՝ հիմնականում ուսումնական պլանների և ուսումնառության վերջնարդյունքների համեմատության հիման վրա: Վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ երկու ծրագրերի վերջնարդյունքներն ունեն տարբեր շեշտադրումներ: ԳՊՀ-ի ծրագրում գերակշռում են բանասիրական գիտելիքներն ու հմտությունները, մինչդեռ համեմատվող ծրագրում ավելի մեծ տեղ է հատկացված մանկավարժական կարողություններին: Միևնույն ժամանակ վերջնարդյունքների համադրումն իրականացվել է տիրույթների (օրինակ՝ մասնագիտական վերջնարդյունքների համեմատություն ընդհանրական կարողությունների հետ) միջև, ինչի հետևանքով համեմատությունը չի ապահովել ծրագրերի բովանդակային համապատասխանության հստակ գնահատում և դրա հիման վրա եզրակացությունների ձևակերպում: Բենչմարքինգի արդյունքում առաջարկվել է ուսումնական պլանում ներառել «Մասնագիտական ոլորտում հետազոտական աշխատանքի իրականացման հիմունքներ» դասընթացը, սակայն այդ փոփոխությունը ծրագրում դեռևս չի կատարվել:

«Տնտեսագիտություն» կրթական ծրագրի դեպքում փաստաթղթավորված բենչմարքինգ իրականացվել է Երևանի պետական համալսարանի համապատասխան ծրագրի հետ, թեև այցի ընթացքում պարզ դարձավ, որ համեմատություններ իրականացվել են նաև այլ բուհերի ծրագրերի հետ: 2024 թվականին իրականացված բենչմարքինգի արդյունքում առաջարկվել է վերանայել ուսումնական պլանի կառուցվածքը՝ այն բեռնաթափելով և ավելացնելով մասնագիտական դասընթացների ծավալը, ինչպես նաև պրակտիկական կազմակերպել մեկ փուլով՝ ավարտական աշխատանքների հետ առավել սերտ կապ ապահովելու նպատակով: Սակայն 2025 թվականին հաստատված ուսումնական պլանում այդ առաջարկությունները ներառված չեն:

«Իրավագիտություն» մասնագիտության համար բենչմարքինգ իրականացվել է երկու հայաստանյան բուհերի ծրագրերի հետ: Բակալավրիատի մակարդակում որոշ դասընթացներ վերանվանվել կամ միավորվել են, իսկ մագիստրատուրայի ծրագրի վերանայման ընթացքում արձանագրվել է, որ գործող ծրագիրը հիմնականում ընդգրկում էր քրեական ուղղվածությամբ դասընթացներ և սահմանափակ էր քաղաքացիական ու վարչական իրավունքի ոլորտներում: Այդ խնդրի լուծման նպատակով մագիստրոսական ծրագրի ուսումնական պլանում ներառվել են ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիայի ծրագրի համեմատությամբ տեղայնացված մի շարք դասընթացներ: Միևնույն ժամանակ արձանագրվում է, որ դրանց մի մասը կրկնվում է բակալավրի ծրագրում արդեն իսկ դասավանդվող առարկաների հետ:

Կրթական ծրագրերի համադրելիության և շարժունության ապահովման տեսանկյունից որոշ դրական քայլեր նկատվում են միջազգային համագործակցության ուղղությամբ: Նախորդ հավատարմագրումից հետո առաջին անգամ համալսարանի երկու ուսանող մասնակցել են Էրազմուս+ շարժունության ծրագրին: Փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ շարժունությունը հնարավոր է դարձել որոշ դասընթացների բովանդակային համընկման շնորհիվ: Համալսարանի ղեկավարությունը նշում է նաև ներգնա շարժունության հնարավորություններ ստեղծելու ակնկալիքների մասին՝ միջազգային գործընկեր համալսարանների հետ համագործակցության շրջանակում:

⁸ Միտքը վերաձևակերպվել է հաստատության դիտարկումների հիման վրա:

3.5 ՄՈՒՀ-ում առկա է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի մշտադիտարկման, արդյունավետության գնահատման, բարելավման քաղաքականություն:

ԳՊՀ-ում մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի մշտադիտարկման և գնահատման համար կիրառվում են մի շարք մեխանիզմներ՝ ուսանողական հարցումներ, բենչմարքինգ, դասալսումներ, գործատուների հետ հանդիպումներ, ինչպես նաև շրջանավարտների հարցումներ, որոնք մեկնարկել են 2025 թվականին: Միևնույն ժամանակ պետք է նշել, որ շրջանավարտների հարցումների արդյունքները դեռևս ամփոփված չեն, իսկ գործատուների մասնակցությամբ համապարփակ հարցումներ չեն իրականացվել, ինչը սահմանափակում է ծրագրերի արդյունավետության գնահատման համար անհրաժեշտ հետադարձ կապի ամբողջականությունը:

ՄԿԾ-ների մշտադիտարկման նոր կարևոր գործիք է ներքին աուդիտների իրականացումը, որը մեկնարկել է 2024–2025 թվականներին՝ 2025 թ. մարտի 31-ին ԳՊՀ գիտական խորհրդի կողմից հաստատված «ՄԿԾ-ների ներքին աուդիտի իրականացման կանոնակարգ»-ի հիման վրա: Ներքին աուդիտի գործընթացը ավարտվել է մինչև փորձագիտական այցը, և հաշվետվությունները տրամադրվել են փորձագիտական խմբին: Ամբիոնները ծրագրերի ինքնավերլուծությունը իրականացրել են՝ ուշադրություն դարձնելով հատկապես ուսումնառության վերջնարդյունքների համապատասխանությանը ՈԱՇ-ի մակարդակային բնութագրիչներին:

Ներքին աուդիտի հաշվետվությունների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ դրանցում ներկայացված են ծրագրերի ուժեղ և խոցելի կողմերը և ձևակերպված են բարելավման առաջարկություններ: Միևնույն ժամանակ արձանագրվում է, որ դիտարկումները հիմնականում ձևակերպված են ընդհանուր մակարդակում և միշտ չէ, որ ուղեկցվում են կոնկրետ տվյալներով կամ ծրագրերի բովանդակային խնդիրների մանրամասն վերլուծությամբ: Առաջարկությունները հիմնականում վերաբերում են դասավանդման մեթոդների կատարելագործմանը, կամընտրական դասընթացների ավելացմանը կամ մանկավարժական բաղադրիչի արդիականացմանը, սակայն դրանք ոչ միշտ են կապվում ծրագրերի իրական խնդիրների, բուհի ուժեղ և թույլ կողմերի կամ արտաքին միջավայրի պահանջների հետ: Հաշվետվություններում նաև սահմանափակ է շահակիցների հետադարձ կապի արդյունքների օգտագործումը, մասնավորապես գործատուների և շրջանավարտների գնահատականները մասնագիտական գիտելիքների, կարողությունների և պրակտիկայի արդյունավետության վերաբերյալ:

Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ, որ ներքին աուդիտների արդյունքում արված որոշ առաջարկություններ արդեն սկսել են արտացոլվել ծրագրերում: Օրինակ՝ մագիստրոսական կրթական ծրագրերում մասնագիտական դասընթացներին ավելացվել է գործնական բաղադրիչ, իսկ մի շարք ծրագրերում վերանայվել է պրակտիկաների ուղղվածությունը՝ դրանք առավել հստակ կապելով հետազոտական կամ մասնագիտական գործունեության հետ: Փոփոխություններ են կատարվել նաև կամընտրական դասընթացների ընտրության գործընթացում՝ բարձրացնելու դրա թափանցիկությունն ու ուսանողների ներգրավվածությունը:

Միևնույն ժամանակ փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ որոշ ծրագրերում ընտրովի դասընթացների բազմազանությունը սահմանափակ է: Օրինակ՝ «Տնտեսագիտություն» կրթական ծրագրում առաջարկվող ընտրովի դասընթացների մի մասը բովանդակային առումով մոտ են միմյանց, ինչի արդյունքում ուսանողների իրական ընտրության հնարավորությունը սահմանափակվում է:

«Իրավագիտություն» մագիստրոսական կրթական ծրագրում ներքին աուդիտի արդյունքում իրականացվել են առավել էական փոփոխություններ. վերանայվել է

դասընթացների ցանկը և ուսումնական պլանում ներառվել է «Իրավաբանական գրագրություն և փաստաթղթերի կազմում» դասընթացը՝ ծրագրի գործնական բաղադրիչը ուժեղացնելու նպատակով: Այնուամենայնիվ, ներքին աուդիտի արդյունքում վերհանված մի շարք այլ խնդիրներ դեռևս չեն ստացել համակարգային լուծումներ:

Ներքին աուդիտների ամփոփումից հետո հաշվետվությունները փոխանցվել են համապատասխան ամբիոններին, որոնց հիման վրա կազմվել են բարելավման պլաններ: Սա կարելի է դիտարկել որպես կրթական ծրագրերի համակարգված բարելավման պլանավորման առաջին փորձ: Այնուամենայնիվ փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ մշտադիտարկման արդյունքները դեռևս ամբողջությամբ չեն վերածվում տվյալահենք և բովանդակային փոփոխությունների: Առաջարկությունները հիմնականում վերաբերում են կազմակերպչական կամ մեթոդական հարցերին և սահմանափակ չափով են անդրադառնում ծրագրերի բովանդակային կառուցվածքին, ուսումնառության վերջնարդյունքների ապահովմանը և դրանց համապատասխանությանը աշխատաշուկայի պահանջներին:

Դատողություններ: Փորձագիտական խումբը գտնում է, որ կրթական ծրագրերի արդյունավետ իրականացումը պահանջում է, որ ծրագրի բոլոր բաղադրիչները՝ առաքելությունից բխող նպատակադրումները, վերջնարդյունքները, դասընթացների բովանդակությունը, դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները, գնահատման ձևերը և մշտադիտարկման արդյունքները ձևավորվեն մեկ փոխկապակցված տրամաբանությամբ: Այս կապերի հստակեցումը ծրագրերի մշակման և վերանայման գործընթացում կնպաստի նրան, որ յուրաքանչյուր դասընթացի նպատակը, բովանդակությունը և գնահատումը ուղղված լինեն ծրագրով սահմանված բոլոր վերջնարդյունքների ձեռքբերմանը և ապահովեն ծրագրերի ավելի ամբողջական և համակարգված իրականացում:

Կրթական ծրագրերի բովանդակության վերանայումն ամբողջ ծրագրի տրամաբանությամբ՝ ոչ միայն առանձին դասընթացների փոփոխության մակարդակում, կհանգեցնի ծրագրերի մասնագիտական ուղղվածության, դասընթացների հաջորդականության և գործնական բաղադրիչների ավելի հավասարակշռված կառուցվածքի: Գրականության պարբերական թարմացումը, ժամանակակից գիտական աղբյուրների և մասնագիտական թվային ռեսուրսների ներառումը, ինչպես նաև մասնագիտական գործիքների, ծրագրերի կիրառման ընդլայնումը կնպաստեն ծրագրերի արդիականացմանը և ուսանողների մասնագիտական պատրաստվածության բարձրացմանը:

Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների կապակցումը ուսումնառության վերջնարդյունքների հետ, ինչպես նաև գործնական պարապմունքների բովանդակության և առաջադրանքների տեսակների հստակ սահմանումը կնպաստեն ուսուցման գործընթացում տեսական գիտելիքի փոխանցման և կիրառական կարողությունների զարգացման ավելի հավասարակշռված համադրությանը՝ միաժամանակ ուսանողների համար դարձնելով առավել տեսանելի և հասկանալի իրենցից ակնկալվող ուսումնառության արդյունքներն ու պահանջները: Դասընթացների շրջանակում հետազոտական, վերլուծական և կիրառական առաջադրանքների ավելի համակարգված կիրառումը կնպաստի ուսանողների մասնագիտական մտածողության և ինքնուրույն աշխատանքի հմտությունների զարգացմանը:

Գնահատման ձևերի և առաջադրանքների կապակցումն ուսումնառության վերջնարդյունքների հետ, ինչպես նաև գնահատման չափանիշների և ռուբրիկների մշակումը կնպաստեն գնահատման գործընթացի թափանցիկությանը և համադրելիությանը: Գնահատման մեթոդների տարանջատումը և հստակեցումը թույլ կտան ուսումնական գործընթացի ընթացքում ավելի հավաստիորեն գնահատել ծրագրով նախատեսված մասնագիտական բոլոր կարողությունների ձևավորումը և նվազեցնել գործնական

հմտությունների գնահատման կենտրոնացումը միայն պրակտիկայի կամ ավարտական աշխատանքների վրա:

Պրակտիկայի և դասընթացների գործնական բաղադրիչների միջև փոխկապակցման ապահովումը կնպաստի, որ գործնական կարողությունները ձևավորվեն ուսուցման ամբողջ ընթացքում, իսկ պրակտիկան կդառնա այդ կարողությունների ամրապնդման և կիրառման փուլ: Գործնական առաջադրանքների, մասնագիտական խնդիրների և կիրառական վերլուծությունների ավելի համակարգված ներառումը դասընթացներում կնպաստի ուսանողների մասնագիտական պատրաստվածության խորացմանը:

Բենչմարքինգի իրականացումը մի քանի առաջատար բուհերի ծրագրերի համեմատական վերլուծության հիման վրա և դրա արդյունքների փաստաթղթավորումը կնպաստի կրթական ծրագրերի բովանդակության և կառուցվածքի հիմնավորված վերանայմանը: Ստացված արդյունքների արտացոլումը ուսումնական պլաններում և վերջնարդյունքների ձևակերպումներում կհանգեցնի ծրագրերի համադրելիության բարձրացմանը, ինչը կնպաստի ուսանողների և դասախոսների շարժունության հնարավորությունների ընդլայնմանը:

Կրթական ծրագրերի մշտադիտարկման ընթացքում շահակիցների՝ ուսանողների, շրջանավարտների և գործատուների հետադարձ կապի արդյունքների ավելի համակարգված հավաքագրումը և դրանց օգտագործումը ծրագրերի վերանայման գործընթացում կնպաստի ծրագրերի արդյունավետության տվյալահենք գնահատմանը: Այդ տվյալների համադրումը ներքին աուդիտների և Բենչմարքինգի արդյունքների հետ կհանգեցնի ծրագրերի բովանդակային և կառուցվածքային փոփոխությունների ավելի հիմնավորված պլանավորմանը:

Հեռակա կրթաձևով իրականացվող ծրագրերում ուսումնառության նյութերի նախապես տրամադրումը, միջանկյալ առաջադրանքների փուլային կազմակերպումը և ուսանողների հետ շարունակական հետադարձ կապի մեխանիզմների կիրառումը կնպաստեն ուսուցման գործընթացի արդյունավետությանը և ծրագրային վերջնարդյունքների ձեռքբերման ավելի վստահելի ապահովմանը:

Ակադեմիական ազնվության պահպանման քաղաքականության մեջ նոր տեխնոլոգիական գործիքների կիրառմամբ առաջացող մարտահրավերների արտացոլումը, ինչպես նաև ինքնուրույն, կուրսային և ավարտական աշխատանքների համար վերլուծական և հետազոտական բաղադրիչների նկատմամբ հստակ պահանջների սահմանումը կնպաստեն ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքի որակի բարձրացմանը և գնահատման արդյունքների արժանահավատությանը:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ԳՊՀ-ում իրականացվող մասնագիտությունների կրթական ծրագրերում դեռևս առկա են բովանդակային և կառուցվածքային խնդիրներ, առարկայական նկարագրերում դասընթացների վերջնարդյունքների և ՄԿԾ-ների ուսումնառության վերջնարդյունքների միջև թույլ փոխկապակցվածություն, դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների ոչ հստակ սահմանում՝ ըստ ակնկալվող վերջնարդյունքների և առաջադրանքների բնույթի, ինչպես նաև գնահատման ձևերի և առաջադրանքների ոչ բավարար կապ ծրագրային վերջնարդյունքների հետ՝ ապահովելու և հավաստելու կրթական ծրագրով նախատեսված բոլոր վերջնարդյունքների ձեռքբերումը՝ փորձագիտական խումբը գտնում է, որ ԳՊՀ-ն չի բավարարում չափանիշ 3-ի պահանջներին:

Եզրակացություն: Բուհի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 3-ի պահանջներին գնահատվում է **անբավարար**:

IV. ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՒՀ-ն ուսանողներին տրամադրում է համապատասխան աջակցություն՝ կրթական միջավայրի արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով:

Փաստեր

4.1 ՄՈՒՀ-ում գործում են ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության իրականացման հստակ մեխանիզմներ:

Գործիսի պետական համալսարանում գործում են ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության իրականացման հստակ ձևակերպված մեխանիզմներ և ընթացակարգեր: Ուսանողների ընդունելությունը բակալավրի կրթական ծրագրերում իրականացվում է ՀՀ պետական և ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ ընդունելության կարգի համաձայն՝ միասնական քննությունների արդյունքների հիման վրա: Ներքուհական քննությունների միջոցով իրականացվում է «Մասնագիտական մանկավարժություն» մասնագիտության «Կերպարվեստ» ՄԿԾ-ի ընդունելությունը: Մագիստրատուրայի կրթական ծրագրերում ընդունելությունն իրականացվում է ԳՊՀ գիտական խորհրդի կողմից հաստատված կանոնակարգի համաձայն՝ մրցույթի միջոցով:

Դիմորդների հավաքագրման և մասնագիտական կողմնորոշման նպատակով համալսարանի պրոֆեսորադասախոսական կազմն իրականացնում է հանրակրթական դպրոցներ այցելություններ՝ ԳՊՀ գիտական խորհրդի կողմից հաստատված ընթացակարգի համաձայն: Կազմակերպվում են հանդիպումներ դպրոցների բարձր դասարանների աշակերտների հետ, իրականացվում են իրազեկման և ներգրավվածության բարձրացման միջոցառումներ, ինչպես նաև պարբերաբար կազմակերպվում են աշակերտների այցեր բուհ՝ տարբեր միջոցառումների շրջանակում, որոնց ընթացքում նրանք ծանոթանում են համալսարանի կառուցվածքին, կրթական միջավայրին, ուսուցման ձևերին և ստանում խորհրդատվություն: Տեղեկատվության տարածման նպատակով կիրառվում են նաև բուհի պաշտոնական կայքէջի «Դիմորդ» բաժինը և սոցիալական ցանցերի հարթակները, որտեղ հրապարակվում են ընդունելության գործընթացին և միջոցառումներին վերաբերող տեղեկություններ:

Ընդունելության թվային տվյալների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ վերջին տարիներին բուհում արձանագրվում է ուսանողների ընդհանուր թվաքանակի կայուն նվազում: Մասնավորապես, ուսանողների ընդհանուր թիվը կազմել է 818՝ 2022–23 ուստարում, 804՝ 2023–24 ուստարում, 767՝ 2024–25 ուստարում և 712՝ 2025–26 ուստարում: Մինևույն ժամանակ, մագիստրատուրայում որոշ ծրագրերում արձանագրվել է ուսանողների թվի աճ, ինչը պայմանավորված է նաև որոշ ուղղություններում ուսանողների համար սահմանված բարձր կրթաթոշակներով:

Անդրադառնալով ուսանողների հեռացումներին և վերականգնումներին՝ հարկ է նշել, որ դուրս մնացած ուսանողների ցուցանիշը 2020–2024 թթ. ընթացքում աճի միտում է ցուցաբերել՝ 2.3%-ց հասնելով մինչև 5.2%: Սակայն 2024–2025 ուստարում ցուցանիշը կտրուկ նվազել է մինչև 0.3%, ինչը էական փոփոխություն է նախորդ տարիների համեմատ:

Վերականգնված ուսանողների ցուցանիշը մինչև 2022–23 ուստարը աճել է՝ հասնելով 7.9%-ի (66 ուսանող): Սակայն հաջորդ տարիներին արձանագրվել է նվազում՝ մինչև 0.4%:

Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ բուհը քայլեր է ձեռնարկում ուսանողների հեռացումների թիվը նվազեցնելու ուղղությամբ: Մասնավորապես, վարձավճարի պատճառով

ազատված ուսանողների թվի կտրուկ նվազումը պայմանավորված է սոցիալական աջակցության մեխանիզմների կիրառմամբ: Սահմանամերձ բնակավայրերից ուսանողների, պատերազմի մասնակիցների, սոցիալապես անապահով և Արցախից ուսանողների համար նախատեսված ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցումները, ինչպես նաև բուհում գործող գեղչային ձկուն համակարգը նվազեցնում են ուսանողների ֆինանսական բեռը:

4.2 ՄՈՒՀ-ն ունի ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման քաղաքականություն և ընթացակարգեր:

ԳՊՀ-ում ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման գործընթացը համակարգում է որակի գնահատման և ապահովման բաժինը: Կարիքների վերհանումը հիմնականում իրականացվում է հարցումների միջոցով, որոնց արդյունքները ենթարկվում են վերլուծության և քննարկումների: 2024–2025 ուսումնական տարում հարցումներին մասնակցությունը կազմել է 50.4%, ինչը նախորդ տարիների համեմատությամբ աճել է շուրջ 38%-ով: Միևնույն ժամանակ որոշ կրթական ծրագրերում ուսանողների փոքր թվաքանակը (երբեմն՝ մեկ ուսանող) սահմանափակում է հարցումների կիրառումը՝ անանունության ապահովման անհնարինության պատճառով: Հարցումների արդյունքների հիման վրա վերանայվել են կրթական ծրագրերի որոշ բաղադրիչներ, ներդրվել են ընտրովի առարկաներ, ինչպես նաև բարձրաձայնված խնդիրների հիման վրա քննարկվել են ենթակառուցվածքային հարցեր (օրինակ՝ ճաշարանի բացակայությունը) և ուսանողների սոցիալական աջակցության միջոցները, այդ թվում՝ կրթաթոշակների տրամադրումը:

Ուսանողների կրթական կարիքների վերհանմանը նպաստում է նաև նրանց մասնակցությունը համալսարանի կառավարման մարմիններին՝ կառավարման խորհուրդ, գիտական խորհուրդ, ֆակուլտետային խորհուրդներ և թեմատիկ հանձնաժողովներ: Այս հարթակներում բարձրաձայնված հարցերի հիման վրա կայացվել են որոշումներ՝ հիմնականում ուսանողական միջավայրի բարելավման ուղղությամբ:

Ուսանողների կարիքների վերհանման մեխանիզմներից է ուսումնական խորհրդատուների ինստիտուտը, որի միջոցով բացահայտվում են ուսանողների անհատական խնդիրները և տրամադրվում է ակադեմիական աջակցություն: Սակայն 2024–2025 թթ. հարցումների արդյունքները ցույց են տալիս, որ ուսանողների իրազեկվածությունը կազմում է շուրջ 50%, իսկ բավարարվածության միջին գնահատականը՝ 3.81, ինչը վկայում է տվյալ ինստիտուտի սահմանափակ արդյունավետության մասին: Նույն խնդիրը արձանագրվել է նաև ներքին աուդիտի հաշվետվություններում:

4.3 ՄՈՒՀ-ը ստեղծում է լրացուցիչ պարապմունքների կազմակերպման և խորհրդատվություն տրամադրելու հնարավորություններ՝ ուսանողների արդյունավետ ուսումնառությանը նպաստելու համար:

ԳՊՀ-ում խորհրդատվական աշխատանքները կազմակերպվում են ամբիոններում հաստատված ժամանակացույցերի համաձայն, որոնց շրջանակում յուրաքանչյուր դասախոս տրամադրում է խորհրդատվություն: Ուսանողները ժամանակացույցի մասին իրազեկվում են կուրսերի ավագների և ուսումնական խորհրդատուների միջոցով: Տվյալ մեխանիզմի միջոցով ուսանողները ստանում են աջակցություն կուրսային և ավարտական աշխատանքների, մագիստրոսական թեզերի պատրաստման, ինչպես նաև պրակտիկաների կազմակերպման հարցերում:

Անդրադառնալով ուսանողների կարիքներին համապատասխան լրացուցիչ պարապմունքների կազմակերպմանը՝ հարկ է նշել, որ բուհում իրականացվում են առանձին նախաձեռնություններ: Մասնավորապես, ուսանողների օտար լեզուների իմացության

մակարդակի բարձրացման նպատակով կազմակերպվել են դասընթացներ: Մինևույն ժամանակ, տվյալ դասընթացները չեն հիմնվում համակարգված կարիքների գնահատման վրա և չեն կրում պարբերական բնույթ, ինչի հետևանքով դրանց ազդեցությունը բոլոր շահակիցների համար ամբողջական չէ:

Բուհում կազմակերպվում են նաև դասընթացներ ուսանողների փոխանցելի հմտությունների զարգացման նպատակով, որոնք նպաստում են հաղորդակցական, թիմային աշխատանքի և փոխանցելի այլ կարողությունների ձևավորմանը:

4.4 ՄՈՒՀ-ում սահմանված է ուսանողներին օժանդակություն և ուղղորդում տրամադրելու նպատակով վարչական աշխատակազմին դիմելու հստակ կանոնակարգ և ժամանակացույց:

Համալսարանում սահմանված է վարչական աշխատակազմին դիմելու ժամանակացույց, որը հասանելի է համալսարանի կայքի «Ուսանող» բաժնում, ինչպես նաև փակցված է բուհում:

Ուսանողներին օժանդակություն և ուղղորդում տրամադրելու մեխանիզմները ներկայացված են նաև «Ուսանողի ուղեցույցում», որի էլեկտրոնային տարբերակը տեղադրված է համալսարանի կայքէջում: Ուղեցույցի միջոցով ուսանողները տեղեկանում են վարչական կառույցներին դիմելու կարգին և առկա հնարավորություններին:

Բուհում գործում են նաև վարչական կազմի հետ կապ հաստատելու այլ հարթակներ՝ համալսարանի պաշտոնական կայքի հետադարձ կապի բաժինը, ֆեյսբուքյան էջը, էլեկտրոնային փոստը, ինչպես նաև ստորաբաժանումների հեռախոսահամարները և պատասխանատու անձանց կոնտակտային տվյալները: Տվյալ մեխանիզմները ապահովում են ուսանողների կողմից հարցերի բարձրաձայնման և օպերատիվ արձագանք ստանալու հնարավորություն:

Մինևույն ժամանակ վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ նշված հարթակները հիմնականում օգտագործվում են հեռակա ուսուցման համակարգում սովորողների կողմից, մինչդեռ առկա ուսուցման ուսանողները իրենց հարցերի պատասխանները հիմնականում ստանում են անմիջական շփման միջոցով՝ դիմելով համապատասխան ստորաբաժանումներին:

4.5 ՄՈՒՀ-ում գործում են ուսանողների կարիերային նպաստող ծառայություններ:

ԳՊՀ ռազմավարական ծրագրով ուսանողների կարիերային առաջընթացին աջակցությունը սահմանված է որպես առաջնահերթ ուղղություն, որի իրականացման համար իրականացվել են նաև կառուցվածքային փոփոխություններ: Մասնավորապես, 2023թ. կրթության ապահովման և ուսանողների կարիերայի աջակցման բաժնի վերակազմավորման արդյունքում ձևավորվել է շարունակական կրթության և կարիերայի զարգացման (ՇԿԿԶ) բաժինը, որն իրականացնում է կարիերայի զարգացման և աշխատաշուկայի պահանջների վերաբերյալ իրազեկման գործառնությունները:

Ուսանողների աշխատաշուկա մուտքին աջակցելու նպատակով համալսարանում կազմակերպվում է «Աշխատանքի տոնավաճառ» միջոցառումը: 2023թ. միջոցառմանը մասնակցել են 20 կազմակերպություններ, իսկ 2024թ.՝ 17 կազմակերպություններ: Արդյունքում 8 ուսանող ապահովվել է աշխատանքով, ևս 12-ը ձեռք են բերել նախնական պայմանավորվածություններ գործատուների հետ: Միջոցառումների արդյունքների հիման վրա կազմվում են հաշվետվություններ և վերլուծություններ, որոնք ուղղված են հետագայում դրանց արդյունավետության բարձրացմանը:

Շրջանավարտների զբաղվածության վերաբերյալ տվյալները ցույց են տալիս, որ 2024–2025 ուսումնական տարվա շրջանավարտների 50.76%-ը ավարտելուց 6 ամիս հետո

ապահովված է աշխատանքով, ընդ որում 15.04%-ի մոտ արձանագրվել է առաջընթաց (կարիերայի զարգացում):

ՇԿԿԶ բաժինը ձևավորում է շրջանավարտների տվյալների բազա՝ հիմնվելով նրանց կողմից լրացված թերթիկների վրա: Մակայն տվյալների բազան ընդգրկում է հիմնականում վերջին երեք տարվա շրջանավարտներին, իսկ ավելի վաղ շրջանավարտների հետ կապը իրականացվում է հեռախոսային հաղորդակցությամբ, ինչը սահմանափակում է շրջանավարտների հետ կայուն և համակարգված հետադարձ կապի ապահովումը:

Ուսանողների կարիերային կողմնորոշման գործընթացում կիրառվում է նաև 2019թ. հաստատված Կարիերայի ուղեցույցը, որը ուղղված է ուսանողների աշխատաշուկայում ինտեգրմանը և աշխատանքի որոնման գործընթացի պլանավորմանը:

Համալսարանը զարգացնում է նաև բուհ-գործատու համագործակցությունը. կազմակերպվում են հանդիպումներ տարբեր կազմակերպությունների հետ, նրանց ներկայացուցիչները ներգրավվում են կրթական ծրագրերի իրականացման գործընթացում, ինչպես նաև ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովներում: Տվյալ մեխանիզմով համագործակցության նպատակն է աշխատաշուկայի պահանջները հաշվի առնել կրթական գործընթացում և ստեղծել աշխատանքի հնարավորություններ ուսանողների համար:

4.6 ՄՈՒՀ-ն աջակցում է ուսանողներին՝ ներգրավվելու հաստատության գիտահետազոտական աշխատանքներում:

ԳՊՀ-ում ուսանողների գիտահետազոտական գործունեության մեջ ներգրավումն իրականացվում է «Ուսանողներին հետազոտական աշխատանքներում ներգրավման ուղղություններ և մեխանիզմներ» փաստաթղթի հիման վրա, որը սահմանում է ներգրավման ձևերը և գործիքները: Ուսանողների ներգրավվածության խթանման նպատակով բուհում գործում են խրախուսման մեխանիզմներ: Մասնավորապես, պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմին տրվում են ֆինանսական խրախուսումներ ուսանողների գիտական աշխատանքների ղեկավարման համար (մեկ ուսանողի զեկուցված՝ չտպագրված աշխատանքի համար՝ 3 միավոր, հանրապետական գիտաժողովում տպագրված աշխատանքի համար՝ 5 միավոր, միջազգային գիտաժողովում՝ 10 միավոր), ինչը խթանում է ուսանող-դասախոս համատեղ հետազոտական գործունեությունը: Ուսանողների ձեռքբերումները խրախուսվում են նաև ԿԳՄՍ նախարարության և Սյունիքի մարզպետարանի կողմից:

Ուսանողների գիտահետազոտական ակտիվության բարձրացման գործում կարևոր դեր ունի Ուսանողական գիտական ընկերությունը (ՈՒԳԸ), որի գործունեության շրջանակում կազմակերպվում են գիտաժողովներ, սեմինարներ և գիտահանրամատչելի դասախոսություններ: Արդյունքում արձանագրվել է ուսանողների մասնակցության աճ գիտաժողովներին, այդ թվում արտահամալսարանական. 2023թ.՝ 6 ուսանող, 2024թ.՝ 29, 2025թ.՝ 40:

Ուսանողների ներգրավվածությունը հետազոտական աշխատանքներում ապահովվում է նաև կրթական ծրագրերի շրջանակում իրականացվող հետազոտական աշխատանքների միջոցով. ուսանողները կատարում են կուրսային, ավարտական և մագիստրոսական աշխատանքներ, ինչպես նաև որոշ դեպքերում իրականացնում են կիրառական նշանակություն ունեցող հետազոտություններ (օրինակ՝ տարածաշրջանի խոտաբույսերի կիրառման և դրանց ազդեցության ուսումնասիրություն և այլն):

Միևնույն ժամանակ փորձագիտական այցի ընթացքում արձանագրվել է, որ ուսանողների ներգրավվածությունը գիտահետազոտական աշխատանքներում առավել արտահայտված է հումանիտար ոլորտում, մինչդեռ բնագիտական ուղղություններում այն

սահմանափակ է՝ պայմանավորված ուսանողների փոքր թվաքանակով և հետազոտական ռեսուրսների սակավությամբ:

4.7 ՄՈՒՀ-ում գործում է ուսանողների իրավունքների պաշտպանության համար պատասխանատու մարմին:

Համալսարանում ուսանողների իրավունքների պաշտպանության սկզբունքները սահմանված են «Ներքին կանոնակարգում», «Էթիկայի կանոնակարգում» և այլ կարգավորող փաստաթղթերում, որոնք ապահովում են ուսանողների իրավունքների և պարտականությունների հստակ սահմանումը:

Ուսանողների իրավունքների պաշտպանության և նրանց շահերի ներկայացման հիմնական մարմինը Ուսանողական խորհուրդն է (ՈՒԽ), որը գործում է 2002 թվականից որպես ինքնակառավարվող և ընտրովի ներկայացուցչական մարմին: Փորձագիտական այցի ընթացքում արձանագրվել է, որ խորհրդի նախագահի ընտրությունն իրականացվում է մրցակցային սկզբունքով՝ մի քանի թեկնածուների մասնակցությամբ, ինչն ապահովում է կառույցի ներկայացուցչականությունը և ներգրավվածությունը: Միևնույն ժամանակ պարզվել է, որ հեռակա ուսուցման համակարգում սովորող ուսանողները ներգրավված չեն ՈՒԽ կազմում:

ՈՒԽ ներկայացուցիչները ներգրավված են համալսարանի կառավարման հիմնական մարմիններում, ինչպես նաև մի շարք հանձնաժողովներում (Էթիկայի, Ակադեմիական ազնվության և այլն): Տվյալ ներգրավվածությունը հնարավորություն է տալիս ուսանողների կողմից բարձրացված հարցերը ներկայացնել որոշումների կայացման մակարդակում և մասնակցել համալսարանի կառավարմանը:

Ուսանողների հետ հաղորդակցությունը ապահովելու նպատակով ՈՒԽ-ն ունի ֆեյսբուքյան էջ, որի միջոցով ներկայացվում են համալսարանում տեղի ունեցող միջոցառումները: Սակայն էջի բովանդակության վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ այն հիմնականում օգտագործվում է մշակութային և ժամանցային միջոցառումների լուսաբանման համար: Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ ուսանողների իրավունքների պաշտպանության գործառույթը սահմանափակ կիրառություն ունի ՈւԽ-ի կողմից: Իրավունքների խախտման դեպքեր վերջին տարիներին չեն արձանագրվել:

4.8 ՄՈՒՀ-ում գործում են ուսանողների կրթական, խորհրդատվական և այլ մատուցվող ծառայությունների գնահատման և որակի ապահովման մեխանիզմներ:

ԳՊՀ-ում ուսանողներին մատուցվող ծառայությունների գնահատումն իրականացվում է հիմնականում որակի գնահատման և ապահովման բաժնի կողմից կազմակերպվող հարցումների միջոցով: Հարցումների գործընթացում ներգրավված են նաև ուսանող-գործակալները, որոնք աջակցում են հարցումների կազմակերպմանը և մասնակցության ապահովմանը՝ նպաստելով տվյալների հավաքագրման արդյունավետությանը:

Հարցումների արդյունքների հիման վրա իրականացվում են վերլուծություններ և քննարկումներ, որոնք կիրառվում են որոշումների կայացման գործընթացում: Մասնավորապես, ուսանողների կողմից բարձրացված խնդիրների հիման վրա կատարվել են փոփոխություններ կրթական ծրագրերում (ընտրովի առարկաների ներդրում), վերանայվել են որոշ կարգավորումներ (գիտելիքների գնահատման, բողոքարկման կարգեր), ինչպես նաև լուծվել են ուսումնական միջավայրին առնչվող խնդիրներ (ռեսուրսների հասանելիություն, սոցիալական աջակցության մեխանիզմներ, կրթաթոշակներ):

Դատողություններ: Փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում, որ բուհում ձևավորված են ուսանողների ընդունելության, աջակցության և ծառայությունների մատուցման մեխանիզմներ, որոնք ապահովում են ուսանողների ներգրավվածությունը կրթական գործընթացում և աջակցում ուսումնառության կազմակերպմանը: Միևնույն ժամանակ ընդունելության ցուցանիշների նվազման միտումը ցույց է տալիս, որ բուհի կողմից իրականացվող հավաքագրման գործողությունների արդյունավետության գնահատումն ու դրանց նպատակային վերանայումը կարող են նպաստել դիմորդների ներգրավման բարձրացմանը:

Ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման գործընթացում կիրառվող գործիքները (հարցումներ, կառավարման մարմիններում ներգրավվածություն, անմիջական հաղորդակցություն) հնարավորություն են տալիս հավաքագրել բազմակողմ տեղեկատվություն և դրա հիման վրա իրականացնել բարելավումներ: Միևնույն ժամանակ տարբեր մեխանիզմների կիրառման արդյունավետությունը տարբեր է, և դրանց միջև հստակ դերաբաշխման և համակարգված կիրառման ապահովումը կարող է բարձրացնել կարիքների վերհանման ամբողջականությունը՝ հնարավորություն տալով ավելի արդյունավետ արձագանքել բոլոր կարիքներին:

Ուսանողների կրթական աջակցությունը հիմնականում իրականացվում է խորհրդատվությունների միջոցով, ինչը նպաստում է ուսումնական գործընթացի կազմակերպմանը: Միևնույն ժամանակ ուսանողների տարբեր խմբերի կարիքներին համապատասխան լրացուցիչ աջակցության միջոցների (օրինակ՝ լրացուցիչ պարապմունքների) համակարգված ներդրումը կարող է նպաստել ուսումնառության արդյունքների բարելավմանը:

Դրական է, որ բուհում առկա են ուսանողներին ուղղորդելու և վարչական աջակցություն տրամադրելու տարբեր մեխանիզմներ, որոնք ապահովում են ուսանողների և կառավարման մարմինների միջև հաղորդակցությունը:

Կարիերայի զարգացմանն ուղղված նախաձեռնությունները և գործատուների հետ համագործակցությունը նպաստում են ուսանողների աշխատաշուկա մուտքին և մասնագիտական կողմնորոշմանը: Միևնույն ժամանակ շրջանավարտների հետ հետադարձ կապի ընդլայնումը և դրա հիման վրա ծառայությունների զարգացումը կարող է բարձրացնել կարիերայի աջակցության ազդեցությունը: Փորձագիտական խումբը շեշտադրում է շրջանավարտների հետագծի պարբերական և համակարգված ուսումնասիրության մեխանիզմների ներդրման անհրաժեշտությունը, ինչը հնարավորություն կտա հավաքագրել վերլուծելի տվյալներ կրթական ծրագրերի արդյունավետության, ձեռք բերված կարողությունների կիրառելիության և աշխատաշուկայի համապատասխանության վերաբերյալ և դրանք կիրառել կրթական ծրագրերի բովանդակության և վերջնարդյունքների նպատակային բարելավման համար:

Ուսանողների գիտահետազոտական գործունեության խթանման ուղղությամբ բուհում ձևավորված են համապատասխան մեխանիզմներ, որոնք նպաստում են ուսանողների ներգրավվածության աճին և ուսումնառության ու հետազոտության կապի ամրապնդմանը: Միևնույն ժամանակ ոլորտային անհամաչափությունները ցույց են տալիս, որ հետազոտական գործունեության զարգացումը կրթական ծրագրերի համատեքստում պահանջում է ավելի նպատակային մոտեցում:

Ուսանողների իրավունքների պաշտպանության և ներկայացվածության ապահովման համար բուհում գործում են համապատասխան կառույցներ և կարգավորումներ, որոնք հնարավորություն են տալիս ուսանողներին ներգրավվել կառավարման գործընթացներում: Միևնույն ժամանակ տվյալ կառույցների գործառնությունների լիարժեք

օգտագործումը կարող է նպաստել ուսանողների խնդիրների առավել համակարգված բարձրաձայնմանը և լուծմանը:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ բուհում ձևավորված են ուսանողների հավաքագրման և ընդունելության կազմակերպման հստակ մեխանիզմներ, կիրառվում են ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման գործիքներ, ապահովվում է ուսումնառության ընթացքում անհրաժեշտ ակադեմիական և կազմակերպական աջակցություն, դասախոսական ու վարչական կազմը պատրաստակամ են արձագանքելու ուսանողների կարիքներին, գործում են ուսանողների կարիկերայի աջակցման մեխանիզմներ, նախորդ հավատարմագրումից հետո բուհը քայլեր է իրականացրել ուսանողներին ներգրավելու հաստատության հետազոտական աշխատանքներում՝ փորձագիտական խումբը գտնում է, որ բուհը բավարարում է չափանիշ 4-ի պահանջներին:

Եզրակացություն: Բուհի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 4-ի պահանջներին գնահատվում է **բավարար:**

V. ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԾԺԱՆԴԱԿ ԿԱԶՄԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՒՀ-ի առաքելությանը հասնելու և ՄԳԾ-ների նպատակներն իրականացնելու համար հաստատությունն ապահովված է անհրաժեշտ մասնագիտական որակներ ունեցող պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմով:

Փաստեր

5.1 ԳՊՀ-ում գործում են կրթական ծրագրերն իրականացնելու համար անհրաժեշտ որակավորումներ ունեցող պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմի ընտրության քաղաքականություն և ընթացակարգեր:

ԳՊՀ-ում պրոֆեսորադասախոսական կազմի համալրման և մասնագիտական որակներին ներկայացվող պահանջները սահմանված են 2019 թ. հաստատված «Պրոֆեսորադասախոսական կազմի ձևավորման և պաշտոնների տեղակալման կանոնակարգ»-ով: Կանոնակարգով սահմանվում են պրոֆեսորադասախոսական կազմի պաշտոնները՝ պրոֆեսոր, դոցենտ, ասիստենտ և դասախոս, ինչպես նաև դրանցից յուրաքանչյուրի գործառնությունները և մասնագիտական պահանջները:

2025 թ. դրությամբ համալսարանի պրոֆեսորադասախոսական կազմը կազմում է 109 աշխատակից, որից 57-ը հիմնական աշխատակիցներ են, իսկ 52-ը՝ համատեղությամբ աշխատողներ: ՊԴ կազմում ընդգրկված են 5 պրոֆեսոր, 34 դոցենտ, 16 ասիստենտ և 54 դասախոս:

Կանոնակարգով նախատեսված է ՊԴ կազմի համալրումը մրցութային կարգով՝ 5 տարի ժամկետով, սակայն վերջին տարիներին համալսարանում մրցույթներ չեն անցկացվել: Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզվեց, որ դրա հիմնական պատճառը ուսանողների ընդունելության անկայունությունն է որոշ մասնագիտությունների գծով, ինչի հետևանքով բուհը խուսափում է երկարաժամկետ պայմանագրերից: Արդյունքում դասախոսների ընտրությունը հիմնականում իրականացվում է առանց մրցույթի՝ ամբիոնների առաջարկությամբ և ռեկտորի հրամանով, իսկ ժամավճարով աշխատող դասախոսների հետ պայմանագրերը կնքվում են մեկ տարի ժամկետով: Այս մոտեցումը հնարավորություն է տալիս բուհին ավելի ճկուն կառավարել կադրային ռեսուրսները, սակայն միաժամանակ սահմանափակում է դասախոսական կազմի կայունության և մրցակցային ընտրության ապահովումը:

Համալսարանը կարևորում է նաև գործատուների ներգրավումը դասավանդման գործընթացում. ըստ բուհի կողմից ներկայացված տվյալների՝ պրոֆեսորադասախոսական կազմի շուրջ 57 %-ը կազմում են աշխատաշուկայում գործնական փորձ ունեցող մասնագետներ:

ՊԴ կազմի համալրման նպատակով համալսարանը ներգրավում է նաև հեռավար եղանակով դասավանդող դասախոսների, որոնք հիմնականում մասնակցում են ուսումնական գործընթացին առցանց ձևաչափով և համալսարան են ներկայանում հիմնականում քննությունների ժամանակ: Այս մոտեցումը հնարավորություն է տալիս ներգրավել այլ բուհերում աշխատող կամ այլ քաղաքներում բնակվող մասնագետների, սակայն փորձագիտական հանդիպումների ընթացքում պարզ դարձավ, որ նման ձևաչափը միշտ չէ, որ ապահովում է ուսանողների հետ լիարժեք ակադեմիական հաղորդակցություն և ուսուցման գործընթացում բավարար ներգրավվածություն: Թեև հեռավար դասընթացների վերահսկման նպատակով նախատեսված է, որ դեկանները և ամբիոնի վարիչները կարող են միանալ դասերին, այդ դասընթացների արդյունավետության վերաբերյալ բուհում համակարգված ուսումնասիրություններ չեն իրականացվում, իսկ հիմնական գնահատման գործիքը ուսանողական հարցումներն են:

Չնայած համալսարանի կողմից ձեռնարկվող միջոցներին՝ նոր դասախոսների ներգրավումը շարունակում է խնդիր մնալ: Փորձագիտական ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ որոշ դասախոսներ տարբեր ֆակուլտետներում դասավանդում են միջինում 5–6 առարկա, երբեմն նաև մասնագիտական առումով ոչ ամբողջությամբ փոխկապակցված դասընթացներ:

5.2 ՄՈՒՀ-ի յուրաքանչյուր կրթական ծրագրի համար սահմանված են պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական որակներին ներկայացվող հստակ պահանջներ:

ԳՊՀ պրոֆեսորադասախոսական կազմի ձևավորման և պաշտոնների տեղակալման կանոնակարգում սահմանված են պրոֆեսորի, դոցենտի, ասիստենտի և դասախոսի պաշտոնների համար ներկայացվող ընդհանուր մասնագիտական պահանջները և գործառնությունները: Միևնույն ժամանակ կանոնակարգում ըստ առանձին կրթական ծրագրերի հստակ առանձնացված չեն դասավանդող անձնակազմի մասնագիտական որակներին ներկայացվող այլ պահանջներ:

5.3 ՄՈՒՀ-ը սահմանել է հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգեր դասախոսական կազմի պարբերաբար գնահատման համար:

ԳՊՀ-ում դասախոսական կազմի գնահատումն իրականացվում է հիմնականում երկու գործիքներով՝ ուսանողական հարցումների և դասախոսների փոխադարձ դասալսումների միջոցով: Ուսանողական հարցումներն իրականացվում են 2019 թ. ընդունված և 2023 թ. վերանայված «Դասավանդման որակի և արդյունավետության վերաբերյալ ուսանողական հարցման կանոնակարգ»-ի համաձայն՝ Որակի գնահատման և ապահովման բաժնի կողմից: Կանոնակարգի վերանայման արդյունքում հստակեցվել են հարցումների կազմակերպման կարգը, արդյունքների օգտագործման մեխանիզմները և դրանց հնարավոր ազդեցությունը դասախոսների մասնագիտական զարգացման վրա:

Հարցումների միջոցով ուսանողները գնահատում են դասախոսների մասնագիտական, մանկավարժական և կազմակերպչական կարողությունները: Հարցումների արդյունքները վերլուծվում են ՈԳԸ բաժնի կողմից, քննարկվում են ֆոկուս խմբերում և ներկայացվում համապատասխան ամբիոններին՝ խնդիրների քննարկման և դասավանդման գործընթացի

բարելավման նպատակով: Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ, որ ուսանողական հարցումների արդյունքների հիման վրա կատարվել են որոշ փոփոխություններ, մասնավորապես՝ դասավանդման մեթոդների վերանայում և գնահատման գործընթացի թափանցիկության ապահովմանն ուղղված քայլեր:

Հարցումների տվյալների համախմբված վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ վերջին երեք ուսումնական տարիներին հարցումներն իրականացվել են գրեթե ամբողջ դասախոսական կազմի վերաբերյալ՝ ընդգրկելով տարեկան միջինում շուրջ 110–120 դասախոս: Ուսանողների մասնակցության մակարդակը պահպանվել է միջին միջակայքում՝ մոտ 40–48%, իսկ դասախոսների միջին գնահատականները տատանվել են 4.5–4.7 միջակայքում: Ներկայացված տվյալները վկայում են, որ ուսանողների կողմից դասավանդման ընդհանուր գնահատականները հիմնականում բարձր են, մինչդեռ ուսանողների մասնակցության մակարդակը մնում է սահմանափակ:

Դասախոսների գնահատման մյուս մեխանիզմը դասալսումներն են, որոնք իրականացվում են ամբիոնների և գործընկեր դասախոսների կողմից: Դասալսումների ժամանակացույցը կազմվում է ամբիոնների կողմից յուրաքանչյուր կիսամյակի համար: Դասալսումների արդյունքներն արձանագրվում են և քննարկվում ամբիոնների նիստերում:

Ներկայացված ամբիոնների նիստերի արձանագրությունների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ դասալսումների արդյունքում հիմնականում արձանագրվում են դասավանդման դրական կողմերը, մինչդեռ դասավանդման մեթոդների կատարելագործման վերաբերյալ կոնկրետ դիտարկումներ կամ առաջարկություններ քիչ են արձանագրված: Մինևայն ժամանակ դասալսումների արդյունավետության գնահատման կամ դրանց ազդեցության մոնիթորինգ համալսարանում չի իրականացվել, ինչի հետևանքով դժվար է գնահատել, թե որքանով է այդ մեխանիզմը նպաստում դասավանդման որակի բարելավմանը:

Փորձագիտական վերլուծությունները ցույց են տալիս, որ համալսարանում ձևավորված են դասախոսական կազմի գնահատման որոշ մեխանիզմներ, սակայն դրանց կիրառումը և արդյունքների համակարգված վերլուծությունը դեռևս ամբողջությամբ չեն ապահովում դասավանդման որակի բարելավման գործընթացի լիարժեք վերահսկումը:

5.4 Պարբերաբար իրականացվող ներքին և արտաքին գնահատումների արդյունքում, բացահայտված կարիքներին համապատասխան, ՄՈՒՀ-ն իրականացնում է դասավանդողների կատարելագործմանն ուղղված միջոցառումներ:

Պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական, մանկավարժական և գիտահետազոտական կարողությունների զարգացումը սահմանված է ԳՊՀ ռազմավարական ծրագրում: Դասախոսների մասնագիտական զարգացմանը նպաստող վերապատրաստումներ իրականացվում են Erasmus+ և այլ միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակում:

Վերջին տարիներին իրականացված վերապատրաստումներն ընդգրկել են տարբեր թեմատիկ ուղղություններ՝ անգլերենի իմացության և դասավանդման մեթոդների բարելավում, հայոց լեզու և գրականություն, ակադեմիական գրագրություն, զբոսաշրջություն, քննադատական մտածողություն, իրավաբանական գործնական հմտություններ, ճկուն հմտությունների զարգացում և ինժեներական ոլորտի թեմաներ: Բացի համալսարանի կողմից կազմակերպվող վերապատրաստումներից, պրոֆեսորադասախոսական կազմի անդամները մասնակցում են նաև արտաքին վերապատրաստումների՝ սեփական նախաձեռնությամբ կամ իրենց հիմնական աշխատավայրերի միջոցով, մասնավորապես այն դեպքերում, երբ դասախոսները ներգրավված են նաև գործատու կազմակերպություններում: Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ վերապատրաստումների մեծ մասն իրականացվել է անվճար

հիմունքներով, իսկ ֆինանսական ռեսուրսներ պահանջող ծրագրերի դեպքում համալսարանը որոշ դեպքերում տրամադրել է մասնակի աջակցություն:

Միննույն ժամանակ փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը և փորձագիտական հանդիպումների արդյունքները ցույց են տալիս, որ վերապատրաստումների կազմակերպումը հիմնականում իրականացվել է առանձին նախաձեռնությունների կամ ծրագրերի շրջանակում և ոչ միշտ է հիմնված եղել դասախոսական կազմի մասնագիտական զարգացման կարիքների համակարգված վերհանման վրա: Համալսարանում չի իրականացվել դասախոսների վերապատրաստման կարիքների պարբերական գնահատում, ինչը սահմանափակում է վերապատրաստումների թեմատիկ ուղղությունների նպատակային պլանավորումը:

Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ, որ դասախոսների մի մասը տեսնում է նեղ մասնագիտական վերապատրաստումների, ինչպես նաև օտար լեզվի, մասնավորապես անգլերենի իմացության մակարդակի բարձրացման անհրաժեշտություն: Թեև համալսարանում կազմակերպվել են օտար լեզուների վերապատրաստման դասընթացներ, դրանց իրականացումը դեռևս ամբողջությամբ չի ապահովել դասախոսների օտար լեզվի իմացության այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է հաղորդակցման կամ օտարալեզու դասավանդման իրականացման համար:

Վերապատրաստումների արդյունքների համակարգված գնահատում նույնպես չի իրականացվել: Չկան ամփոփված տվյալներ վերապատրաստումների արդյունավետության, ստացված հմտությունների կիրառման կամ դրանց ուսումնական գործընթացում ներմուծման վերաբերյալ: Այնուամենայնիվ փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ, որ առանձին դեպքերում դասախոսները արտաքին վերապատրաստումներից հետո կազմակերպել են ներքին դասընթացներ կամ ստացած փորձը կիրառել են դասավանդման գործընթացում:

5.5 ՄՈՒՀ-ը երաշխավորում է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի համապատասխան պրոֆեսորադասախոսական կազմով ապահովվածության կայունությունը:

Պրոֆեսորադասախոսական կազմի շարժի վերաբերյալ վերջին երեք տարիների տվյալների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ դիտարկվող ժամանակահատվածում համալսարանում տեղի են ունեցել կադրային փոփոխություններ՝ կապված ինչպես դասախոսների դուրս գալու, այնպես էլ նոր դասախոսների ներգրավման հետ՝ շուրջ մեկ տասնյակ դասախոսների պարագայում:

Տարիքային բաշխվածության վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ դասախոսների միջին տարիքը 50 է: Մինչև 35 տարեկան դասախոսների մասնաբաժինը մնում է համեմատաբար ցածր՝ շուրջ 8%: Հաշվի առնելով տարածաշրջանում մարդկային ռեսուրսների սահմանափակությունը՝ համալսարանը ձեռնարկում է մի շարք քայլեր դասախոսական կազմը համալրելու և կրթական ծրագրերի իրականացումն ապահովելու նպատակով: Մասնավորապես ներգրավվում են երիտասարդ կադրեր, այդ թվում՝ մագիստրոսներ, կիրառվում են խրախուսման տարբեր միջոցներ, իրականացվել է աշխատավարձերի շուրջ 10% բարձրացում և ներդրվել է մենթորության համակարգ՝ փորձառու դասախոսների կողմից երիտասարդ մասնագետների մասնագիտական զարգացմանն աջակցելու համար:

5.6 ՄՈՒՀ-ում գործում են պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական առաջընթացի ապահովման քաղաքականություն ու ընթացակարգեր:

Պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական առաջընթացը խթանելու նպատակով ԳՊՀ-ում կիրառվում են մի շարք մեխանիզմներ, որոնց հիմնական

ուղղություններն են գիտահետազոտական գործունեության խրախուսումը և սկսնակ դասախոսների մասնագիտական աջակցությունը:

Դասախոսների գիտահետազոտական, ուսումնամեթոդական և կազմակերպական գործունեության խրախուսման մեխանիզմները սահմանված են 2024 թվականին հաստատված «ՊԴ կազմի գիտահետազոտական, ուսումնամեթոդական և կազմակերպական աշխատանքների խրախուսման կարգով»: Կարգի համաձայն՝ խրախուսման ենթակա գործունեության համար սահմանվում են պայմանական միավորներ, որոնք կարող են օգտագործվել նաև համալսարանում առաջխաղացման գործընթացում: Ֆինանսական խրախուսման միջոցները նախատեսված են հիմնական կամ ներքին համատեղությամբ աշխատող դասախոսների համար: Երիտասարդ դասախոսների գործունեությունը խթանելու նպատակով որոշ աշխատանքների համար սահմանված միավորները բազմապատկվում են 20%-ով, իսկ մեկ միավորի ֆինանսական համարժեքը յուրաքանչյուր տարի սահմանվում է ռեկտորի որոշմամբ: Միավորների սահմանման չափանիշները հստակեցված չեն:

Փորձագիտական այցի ընթացքում ներկայացված տեղեկատվությունից պարզ դարձավ, որ խրախուսման համակարգի շրջանակում որոշ դասախոսներ առաջխաղացում են ունեցել համալսարանի կառավարման տարբեր պաշտոններում՝ դառնալով ամբիոնի վարիչ կամ դեկան: Խրախուսման այլ միջոցներ նույնպես կիրառվում են, մասնավորապես՝ պրոֆեսորադասախոսական կազմի աշխատավարձերի շերտավորումը՝ կախված գիտական աստիճանից և կոչումից, ինչպես նաև օտար լեզուների իմացություն ունեցող դասախոսների ներգրավումը միջազգային ծրագրերում:

Վերջին տարիներին համալսարանում 4 դասախոս ստացել են թեկնածուի գիտական աստիճան, 4 դասախոս՝ դոցենտի գիտական կոչում:

Փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս նաև, որ համալսարանը չի իրականացրել խրախուսման քաղաքականության արդյունավետության գնահատում կամ վերլուծություն այն մասին, թե որքանով են դասախոսների մասնագիտական առաջընթացը կամ գիտահետազոտական ակտիվությունը պայմանավորված կիրառվող խրախուսման մեխանիզմներով: Ինքնավերլուծության համաձայն՝ խրախուսման ենթակա գործունեությունը հիմնականում իրականացվում է նույն դասախոսների կողմից:

Պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական զարգացմանն ուղղված մեկ այլ գործիք է սկսնակ դասախոսների աջակցությունը մենթորության միջոցով: Համաձայն 2025 թվականին հաստատված համապատասխան կարգի՝ փորձառու դասախոսները մենթորության շրջանակում աջակցում են երիտասարդ դասախոսներին դասավանդման մեթոդների կիրառման, առարկայական ծրագրերի մշակման և ուսումնական գործընթացի կազմակերպման հարցերում:

5.7 ՄՈՒՀ-ն ունի անհրաժեշտ վարչական և ուսումնաօժանդակ աշխատակազմ՝ ռազմավարական նպատակների իրականացման համար:

Նախորդ հավատարմագրումից հետո համալսարանում վերանայվել են վարչական և ուսումնաօժանդակ կազմերի գործառույթները: Դրանք սահմանված են 2020 և 2024 թվականներին հաստատված վարչական և ուսումնաօժանդակ պաշտոնների անձնագրերով, իսկ կառուցվածքային ստորաբաժանումների հիմնական գործառույթները՝ համապատասխան կանոնակարգերով:

Ուսումնաօժանդակ կազմի համալրման գործընթացը կարգավորվում է «Ուսումնաօժանդակ կազմի աշխատանքի ընդունման և ազատման ընթացակարգ»-ով, իսկ նրանց լիազորությունները սահմանվում են պաշտոնի անձնագրերով: Ուսումնաօժանդակ կազմի մեջ ընդգրկված են ամբիոնների լաբորատորիաների պատասխանատուները,

համակարգչային լսարանների պատասխանատուները, ֆակուլտետների գործավարները և ուսանողների կարիերայի աջակցման մասնագետը: Ուսումնառմանը կազմի համալրումն իրականացվում է առանց մրցույթի:

Ներկայումս համալսարանի վարչական կազմում ընդգրկված են 23 աշխատակիցներ, իսկ ուսումնառմանը կազմում՝ 11: Ուսումնառմանը կազմի անդամների համար սահմանված է պարտադիր ատեստավորում՝ համաձայն «Ուսումնառմանը կազմի վերապատրաստման և ատեստավորման կարգ»-ի: Վերջին տարիներին ուսումնառմանը կազմի աշխատակիցները մասնակցել են վերապատրաստումների տեղեկատվական տեխնոլոգիաների, անգլերենի և իրավագիտության ուղղություններով:

Վարչական և ուսումնառմանը կազմերի գործունեության գնահատումն իրականացվում է հարցումների միջոցով՝ համաձայն «Ուսանողների և պրոֆեսորադասախոսական կազմի ուսումնական և աշխատանքային միջավայրից բավարարվածության հարցումների կանոնակարգ»-ի: Հարցումները անցկացվում են տարին մեկ անգամ, դրանց արդյունքները վերլուծվում են և ներկայացվում համալսարանի ղեկավարությանը՝ համապատասխան առաջարկություններով:

Վերջին իրականացված հարցումների արդյունքները ցույց են տալիս, որ համալսարանի ստորաբաժանումների գործունեության նկատմամբ ընդհանուր բավարարվածության պայմաններում առանձնացվել են նաև բարելավման ենթակա մի շարք ուղղություններ, մասնավորապես՝ կառուցվածքային ստորաբաժանումների միջև համագործակցության ուժեղացումը, ուսումնառմանը կազմի շարունակական վերապատրաստումը, կառավարման նորարարական մեթոդների կիրառումը և հետադարձ կապի ապահովման մեխանիզմների զարգացումը:

Դատողություններ: Փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում, որ համալսարանում ձևավորված են պրոֆեսորադասախոսական կազմի ընտրության և գործունեության կարգավորող ընթացակարգեր, որոնք ապահովում են կրթական ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ մասնագիտական ներուժի ներգրավումը: Մինևույն ժամանակ տարածաշրջանում համապատասխան մասնագետների սահմանափակ հասանելիության պայմաններում դասախոսական կազմի համալրումը հաճախ իրականացվում է ճկուն մեխանիզմներով՝ ներառյալ համատեղությամբ աշխատող մասնագետների և գործատուների ներգրավումը: Այս մոտեցումը հնարավորություն է տալիս ապահովել կրթական ծրագրերի իրականացումը, սակայն պահանջում է դասախոսական կազմի զարգացման և ներգրավման ավելի համակարգված պլանավորում: Համալսարանը կրթական ծրագրերի իրականացումն ապահովում է նաև այլ բուհերից հրավիրված դասախոսների և հեռավար դասավանդման միջոցով: Այս փորձի համակարգված կիրառումը, դասախոսների աշխատանքի պարբերական գնահատումն ու շարունակական ուշադրության կենտրոնում պահելը և դասախոսների ծանրաբեռնվածության հավասարակշռումը կարող են նպաստել կրթական ծրագրերի կայուն իրականացմանը:

Դասախոսական կազմի կառուցվածքը ցույց է տալիս, որ բուհում կարևոր դեր ունեն աշխատաշուկայում փորձ ունեցող մասնագետները, ինչը նպաստում է կրթական ծրագրերի գործնական ուղղվածությանը:

Կրթական ծրագրերի մակարդակով դասախոսների մասնագիտական պահանջների ավելի հստակ սահմանումը կարող է նպաստել դասավանդվող դասընթացների և դասախոսների մասնագիտական պատրաստվածության միջև համապատասխանության բարձրացմանը: Սա հատկապես կարևոր է մագիստրոսական ծրագրերում, որտեղ անհրաժեշտ է ապահովել նաև հետազոտական ուղղվածություն ունեցող դասավանդում:

Դասախոսների գնահատման գործող մեխանիզմները՝ ուսանողական հարցումները և դասալսումները, ապահովում են հետադարձ կապ դասավանդման գործընթացի վերաբերյալ: Այդ արդյունքների առավել համակարգված օգտագործումը դասավանդման մեթոդների բարելավման և մասնագիտական զարգացման միջոցառումների պլանավորման մեջ կարող է բարձրացնել գնահատման գործընթացի ազդեցությունը ուսուցման որակի վրա:

Դրական հանգամանք է, որ դասախոսների մասնագիտական զարգացման ուղղությամբ իրականացվում են տարբեր վերապատրաստումներ և միջազգային ծրագրերի շրջանակում համագործակցություններ, ինչը նպաստում է դասախոսների մասնագիտական կարողությունների զարգացմանը: Մինևույն ժամանակ վերապատրաստումների թեմաների պլանավորումը դասախոսների մասնագիտական կարիքների պարբերական վերհանման հիման վրա կարող է բարձրացնել այդ միջոցառումների արդյունավետությունը:

Դասախոսական կազմի տարիքային բաշխվածության ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ երիտասարդ դասախոսների մասնաբաժինը համեմատաբար փոքր է: Երիտասարդ մասնագետների ներգրավման և մասնագիտական զարգացման մեխանիզմների շարունակական կիրառումը, այդ թվում՝ մենթորության համակարգի միջոցով, կարող է նպաստել դասախոսական կազմի աստիճանական սերնդափոխությանը և համալսարանի մարդկային ռեսուրսների կայուն զարգացմանը:

Փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում, որ վարչական և ուսումնաօժանդակ կազմի գործառույթները սահմանված են համապատասխան կարգավորումներով, և իրականացվում են նրանց գործունեության գնահատման գործընթացներ: Նրանց մասնագիտական զարգացման հնարավորությունների ընդլայնումը կարող է նպաստել կառավարման արդյունավետության բարձրացմանը:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ բուհը խթանում է համապատասխան մասնագիտական կարողություններ ունեցող դասախոսների ներգրավումը ուսումնական գործընթացում, նախորդ հավատարմագրումից հետո քայլեր է ձեռնարկել դասավանդման գործընթացում գործնական փորձ ունեցող մասնագետների ներգրավվածությունն ընդլայնելու ուղղությամբ, գործում են դասախոսական կազմի գնահատման և մասնագիտական զարգացման որոշ մեխանիզմներ, ինչպես նաև բուհն ունի կրթական ծրագրերի իրականացմանն աջակցող վարչական և ուսումնաօժանդակ համապատասխան համակարգ՝ փորձագիտական խումբը գտնում է, որ բուհը բավարարում է չափանիշ 5-ի պահանջները:

Եզրակացություն: Բուհի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 5-ի պահանջներին գնահատվում է **բավարար**:

VI. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՒՀ-ն ապահովում է հետազոտական գործունեության իրականացումը և կապն ուսումնառության հետ:

Փաստեր

6.1.ՄՈՒՀ-ում առկա է հետազոտական ոլորտում իր հետաքրքրությունները և հավակնություններն արտահայտող ռազմավարություն:

ԳՊՀ-ի գիտահետազոտական գործունեության զարգացման ուղղությունները սահմանված են համալսարանի 2019–2023 և 2025–2029 թթ. ռազմավարական ծրագրերում: Երկու փաստաթղթերի համեմատական վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ գիտահետազոտական գործունեության հիմնական առաջնահերթությունները պահպանվել են

. դրանք ներառում են գիտահետազոտական աշխատանքի խթանումը, հետազոտության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցումը, ինչպես նաև հետազոտության արդյունքների միջազգայնացմանը նպաստելը: Միննույն ժամանակ 2019–2023 թթ. ռազմավարական ծրագրի իրականացման ամփոփիչ մշտադիտարկման հաշվետվությունում գիտահետազոտական ուղղությամբ իրականացված աշխատանքներին անդրադարձը սահմանափակ է և հիմնականում նկարագրական բնույթ ունի. հաշվետվությունում բացակայում են քանակական տվյալների վրա հիմնված վերլուծությունները, որոնք հնարավորություն կտային գնահատելու իրականացված գործողությունների արդյունավետությունը և արձանագրելու գիտահետազոտական գործունեության ոլորտում արձանագրված առաջընթացը:

Նախորդ հավատարմագրումից հետո բուհն առավել ակտիվ հետազոտական գործունեություն է ծավալել հայագիտական և բնագիտական ուղղություններում: Հայագիտական հետազոտություններն ուղղված են հիմնականում Սյունիքի բարբառի, տեղանունների և բանահյուսական նյութերի ուսումնասիրմանը, իսկ բնագիտական ուղղությամբ իրականացվում են դեղաբույսերի ուսումնասիրության և կիրառական նշանակություն ունեցող հետազոտություններ: Գիտական հրապարակումների քանակով առավել ակտիվ են Քիմիայի, կենսաբանության և ճարտարագիտության ամբիոնները: Միննույն ժամանակ այլ մասնագիտական ուղղություններով գիտահետազոտական գործունեությունը սահմանափակ է, և միջգիտակարգային հետազոտությունները դեռևս զարգացած չեն:

2025–2029 թթ. ռազմավարական ծրագրում գիտահետազոտական ոլորտի զարգացման ուղղությունները ներկայացված են ավելի հստակ կառուցվածքով: Հետազոտության ուղղությունները սահմանվել են ըստ համալսարանում իրականացվող կրթական ծրագրերի ոլորտների՝ հումանիտար, հասարակագիտական և բնագիտամաթեմատիկական: Սահմանվել են նաև ավելի կոնկրետ գործողություններ՝ հետազոտական խմբերի ձևավորում, հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների կազմակերպում, լրացուցիչ ֆինանսական աղբյուրների ներգրավում և գիտահետազոտական ենթակառուցվածքների զարգացում:

Ռազմավարական ծրագրում առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվել նաև համալսարանի աշխատակիցների և ուսանողների գիտահետազոտական կարողությունների զարգացմանը: Այդ նպատակով նախատեսվում է կազմակերպել վերապատրաստումներ, ինչպես նաև ներդնել մենթորության մեխանիզմներ՝ երիտասարդ հետազոտողների ներգրավվածությունը խթանելու նպատակով: Գործող ռազմավարական ծրագրում սահմանված են նաև քանակական գնահատման ցուցիչներ, որոնք վերաբերում են գիտական հրապարակումների աճին, կազմակերպվող գիտաժողովների թվին, ուսանողների ներգրավվածությանը գիտական միջոցառումներում, լաբորատոր ենթակառուցվածքների արդիականացմանը և կիրառական նշանակություն ունեցող մագիստրոսական աշխատանքների իրականացմանը:

Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ ռազմավարական ծրագրով նախատեսված ուղղություններով որոշ նախաձեռնություններ արդեն իրականացվում են: Մասնավորապես, Կենսաբանության, քիմիայի և ճարտարագիտության ամբիոնների դասախոսների հեղինակած «Բերանի խոռոչի հիվանդությունների կանխարգելման նորարարական էկոլոգիական արտադրանք» թեմայով նախագիծը ճանաչվել է հաղթող Իսպանիայի Մադրիդ քաղաքում անցկացված Համահայկական բժշկական 14-րդ կոնգրեսում (AMWC): Բացի այդ, «Գորիսի տարածաշրջանի բանահյուսությունը, բարբառը, տեղանունները, տոհմանունները» թեմայով նախագիծը հաղթել է ՀՀ Բարձրագույն կրթության և գիտության կոմիտեի «Գիտական արդյունավետության խթանման դրամաշնորհային ծրագիր–2025» մրցույթում և իրականացվելու է 2025–2027 թթ. ընթացքում:

Հայազգիտական հետազոտությունները շարունակվում են նաև Սյունիքի հայազգիտական հետազոտությունների կենտրոնի հետ համագործակցության շրջանակում: Այս ուղղությամբ իրականացվող հետազոտությունները կարևոր նշանակություն ունեն տարածաշրջանի մշակութային և լեզվական ժառանգության ուսումնասիրման և պահպանման տեսանկյունից:

Գիտահետազոտական գործունեության խթանման նպատակով համալսարանում կազմակերպվում են նաև գիտաժողովներ: Մասնավորապես, 2022 թվականին կազմակերպվել է ԳՊՀ հիմնադրման 55-ամյակին նվիրված «Սյունիքը կրթության և մշակույթի օջախ» խորագրով հանրապետական գիտաժողովը, որին մասնակցել են Հայաստանի և արտերկրի շուրջ 25 գիտակրթական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: Գիտաժողովի նյութերի ժողովածուն ընդգրկում է 44 հեղինակի 38 գիտական հոդվածներ:

Գիտական գործունեության զարգացմանն ուղղված նախաձեռնություններից է նաև ԳՊՀ ուսանողական գիտական ընկերության կողմից Սյունիքի մարզպետարանի դրամաշնորհի շահումը՝ հանրապետական գիտաժողով կազմակերպելու նպատակով:

Մագիստրոսական կրթական ծրագրերի շրջանակում ևս իրականացվում են կիրառական նշանակություն ունեցող աշխատանքներ: Օրինակ՝ «Ինֆորմատիկա» մասնագիտության ուսանողների մագիստրոսական աշխատանքների մի մասը ուղղված է համալսարանի գործունեության հետ կապված տեխնիկական խնդիրների լուծմանը, մասնավորապես՝ համալսարանի զանգի ավտոմատացված կառավարման համակարգի և թեստավորման ծրագրային լուծումների մշակմանը:

6.2.ՄՈՒՀ-ն ունի երկարաժամկետ ռազմավարություն և միջնաժամկետ ու կարճաժամկետ ծրագրեր, որոնք արտահայտում են հետազոտության ոլորտում ՄՈՒՀ-ի հետաքրքրությունները և հավակնությունները:

ԳՊՀ-ում հետազոտական գործունեության զարգացման առանձին հետազոտական ռազմավարություն մշակված չէ. գիտահետազոտական ոլորտի նպատակներն ու խնդիրները սահմանված են համալսարանի ռազմավարական ծրագրում և դրա իրականացումն ապահովող գործողություններում:

2019–2022 թթ. համալսարանի գիտահետազոտական գործունեությունը համակարգվել է Գիտական կենտրոնի կողմից, իսկ 2022–2023 թթ. այդ գործառնությունները իրականացվել են գիտական քարտուղարի և ուսումնական ու ընդհանուր աշխատանքների գծով պրոռեկտորի կողմից: Կառուցվածքային փոփոխություններից հետո, Գիտական կենտրոնի լուծարումից հետո, 2024 թվականից գիտահետազոտական գործունեության համակարգումը փոխանցվել է Ուսումնագիտական գործընթացի կառավարման բաժնին: Համալսարանի ղեկավարությունը Գիտական կենտրոնի լուծարումը հիմնավորում է այն հանգամանքով, որ կենտրոնի գործունեությունը հիմնականում կապված էր շարունակական կրթության ծրագրերի իրականացման հետ:

Փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ Գիտական կենտրոնը ունեցել է 2020–2023 թթ. ռազմավարական գործողությունների միջնաժամկետ պլան, որը մշակվել էր համալսարանի 2019–2023 թթ. ռազմավարական ծրագրի հիման վրա: Այդ ժամանակահատվածում յուրաքանչյուր տարի կազմվել են նաև գիտահետազոտական գործունեության տարեկան պլաններ, որոնք բխել են ռազմավարական նպատակներից: Տարեկան հաշվետվություններում ներկայացվել են տվյալ ոլորտում իրականացված գործողությունների կատարողականի արդյունքները՝ ըստ ռազմավարական խնդիրների:

2023–2024 ուսումնական տարվա հաշվետվությունում ներկայացված են նաև որոշ գործողությունների կատարման համեմատական տվյալներ նախորդ տարվա ցուցանիշների

հետ: Մասնավորապես, գիտական հրապարակումների աճի վերաբերյալ տվյալները ցույց են տալիս դրական միտում: Նախորդ հավատարմագրման փորձագիտական զեկույցի խորհրդատվությունների հիման վրա ԳՊՀ-ն իրականացրել է 2021–2024 թթ. գիտահետազոտական գործունեության քանակական վերլուծություն՝ ըստ ամբիոնների: Արդյունքում արձանագրվել է գիտական հրապարակումների աճ. 2021–2022 ուսումնական տարում հրապարակվել է 15 գիտական հոդված, 2022–2023 ուսումնական տարում՝ 25, իսկ 2023–2024 ուսումնական տարում՝ 32 հոդված: Վերջին հաշվետու տարում հրապարակումների թիվը նախորդ տարվա համեմատ աճել է շուրջ 28%-ով:

Ինքնավերլուծության տվյալների համաձայն՝ 2021–2022 ուսումնական տարում համալսարանում առաջին անգամ հրապարակվել է հոդված Scopus շտեմարանում ընդգրկված գիտական պարբերականում, իսկ 2023–2024 ուսումնական տարում միջազգային գիտական ամսագրերում հրապարակվել է արդեն 5 հոդված: Համալսարանը գիտական ակտիվության աճը պայմանավորում է գիտահետազոտական գործունեության խրախուսման քաղաքականությամբ. յուրաքանչյուր տարի շուրջ 15–17 դասախոսներ ստանում են դրամական խրախուսում գիտական հրապարակումների համար:

Միևնույն ժամանակ Ուսումնագիտական գործընթացի կառավարման բաժնի 2024–2025 ուսումնական տարվա աշխատանքային պլանի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ ի տարբերություն նախորդ տարիների՝ հետազոտական գործունեությանը վերաբերող գործողությունները ներկայացված են ուսումնական գործընթացի կազմակերպման գործողությունների հետ միասին և ունեն ավելի ընդհանրական բնույթ: Դրանց համար չեն սահմանվել կոնկրետ արդյունքներ կամ չափելի ցուցիչներ:

Ֆակուլտետների միջնաժամկետ գործունեության պլաններում ևս գիտահետազոտական գործունեության խթանման ուղղությունը սահմանափակ է ներկայացված: Միջազգային համագործակցության բաժնում նշվում են միջազգային համագործակցության, արտասահմանցի մասնագետների ներգրավման և շարժունության ծրագրերին մասնակցության գործողություններ, սակայն դրանցից ոչ բոլորն են ուղղակիորեն կապված գիտահետազոտական գործունեության զարգացման հետ, և հետազոտական միջազգային համագործակցության կոնկրետ քայլեր դեռևս սահմանված չեն:

Ամբիոնների աշխատանքային պլաններում ներառված են գիտամեթոդական սեմինարների կազմակերպման, գիտաժողովների մասնակցության և գիտական աշխատանքների հրապարակման հետ կապված գործողություններ, որոնք նախատեսված են ամբիոնների մակարդակով գիտահետազոտական գործունեության զարգացմանը:

6.3.ՄՈՒՀ-ն ապահովում է հետազոտությունների իրականացումը և իր զարգացումը՝ հստակ քաղաքականության և ընթացակարգերի միջոցով:

ԳՊՀ-ում գիտահետազոտական գործունեության խթանման նպատակով 2018 թվականին ներդրվել է «Պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի գիտահետազոտական, ուսումնամեթոդական և կազմակերպական աշխատանքների խրախուսման կարգ»-ը, որը վերջին տարիներին պարբերաբար լրամշակվել է՝ հաշվի առնելով իրականացված աշխատանքի արդյունքները և առաջարկությունները: Կարգում կատարված փոփոխություններից մեկն է միջազգային գիտատեղեկատվական շտեմարաններում («Web of Science», «Scopus») հրապարակումների խրախուսման չափի բարձրացումը. այդպիսի հոդվածի համար սահմանված միավորները 40-ից դարձել են 50: Բացի այդ, երիտասարդ հետազոտողների (մինչև 35 տարեկան) համար գիտահետազոտական գործունեության մի շարք ուղղություններով սահմանված միավորները ավելացվել են շուրջ 20 տոկոսով՝ խրախուսելով երիտասարդ գիտնականների ակտիվությունը:

Վերջին երեք տարիների ընթացքում գիտական հրապարակումների աճը ցույց է տալիս, որ կիրառվող խրախուսման մեխանիզմները որոշակի ազդեցություն ունեն գիտահետազոտական ակտիվության բարձրացման վրա: Միննույն ժամանակ համալսարանում աստիճանաբար աճել են հետազոտության և զարգացման նպատակով հատկացվող ֆինանսական միջոցները: Եթե 2022 թվականին այդ ուղղությամբ հատկացումները կազմել են համալսարանի տարեկան բյուջեի մոտավորապես 0,3%-ը, ապա 2023 թվականին այն կազմել է շուրջ 0,53%, իսկ 2024 թվականին՝ մոտ 0,5 %: Սակայն ընդհանուր առմամբ հետազոտական գործունեության ֆինանսավորման մակարդակը դեռևս սահմանափակ է, և համալսարանում ներքին դրամաշնորհային ծրագրեր չեն իրականացվել՝ ուղղված հետազոտական խմբերի ձևավորմանը և տարբեր ուղղություններով գիտական գործունեության զարգացմանը:

Լաբորատորիաների վերանորոգումն ու արդիականացումը նախատեսված է համալսարանի 2025–2029 թթ. ռազմավարական ծրագրում, սակայն ժամանակահատվածում այդ ուղղությամբ աշխատանքներ դեռևս չեն իրականացվել, և համապատասխան ֆինանսական միջոցներ տվյալ տարվա բյուջեում նախատեսված չեն: Այդ պատճառով համալսարանի հետազոտողները որոշ դեպքերում օգտվում են գործընկեր կազմակերպությունների՝ մասնավորապես Քաջարանի պոնժամոլիթեյնային կոմբինատի կամ Երևանի գիտահետազոտական կենտրոնների լաբորատորիաներից:

Համալսարանը կարևորում է նաև ուսանողների ներգրավվածությունը գիտահետազոտական գործունեության մեջ: Պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի խրախուսման կարգով նախատեսվում են նաև միավորներ ուսանողների գիտական աշխատանքների ղեկավարման համար: Օրինակ՝ ուսանողի զեկուցված, բայց չտպագրված աշխատանքի ղեկավարումը գնահատվում է 3 միավորով, հանրապետական գիտաժողովում զեկուցված և տպագրված աշխատանքի ղեկավարումը՝ 5 միավորով, իսկ միջազգային գիտաժողովում ներկայացված աշխատանքի ղեկավարումը՝ 10 միավորով:

Ուսանողների հետազոտական գործունեության խթանման նպատակով համալսարանում 2024 թվականին հաստատվել է «Ուսանողներին հետազոտական աշխատանքներում ներգրավման ուղղություններ և մեխանիզմներ» փաստաթուղթը, որտեղ սահմանված են ուսանողների ուսումնական և արտաուսումնական հետազոտության ձևերը, ներգրավման մեխանիզմները և վերահսկման ընթացակարգերը:

Փորձագիտական այցի ընթացքում տեղի ունեցած հանդիպումները ցույց տվեցին, որ դասախոսների և ուսանողների համագործակցությունը հետազոտական գործունեության շրջանակում ունի երկկողմանի բնույթ. որոշ դեպքերում դասախոսներն են առաջարկում հետազոտական թեմաներ և ուղղորդում ուսանողներին, իսկ այլ դեպքերում ուսանողներն են նախաձեռնում թեմաներ և դիմում դասախոսների խորհրդին: Այս համագործակցությունը որոշակիորեն նպաստել է ուսանողների հետազոտական կարողությունների զարգացմանը և համահեղինակությամբ գիտական հրապարակումների ավելացմանը:

Ուսանողների գիտահետազոտական ակտիվության խթանմանը նպաստում է նաև համալսարանի ուսանողական գիտական ընկերությունը (ՈԻԳԸ): Ներկայումս այն ունի 18 անդամ, որոնք կազմակերպում են գիտամեթոդական սեմինարներ և քննարկումներ, մասնակցում են գիտաժողովների և հանդես գալիս գիտական զեկույցներով: Ըստ 2021–2024 թթ. գիտահետազոտական գործունեության վերլուծության՝ յուրաքանչյուր տարի համալսարանի շուրջ 10 ուսանող մասնակցում է Հայաստանի տարբեր բուհերում կազմակերպվող ուսանողական գիտաժողովներին, իսկ համալսարանը հոգում է նրանց ճանապարհածախսը:

6.4.ՄՈՒՀ-ը կարևորում է հետազոտական գործունեության միջազգայնացումը:

ԳՊՀ-ի 2025–2029 թթ. ռազմավարական ծրագրում գիտահետազոտական գործունեության զարգացման նպատակների ներքո առանձնացված է նաև հետազոտությունների միջազգայնացման խնդիրը: Նույն ուղղությունը ներառված է նաև ֆակուլտետների միջնաժամկետ ծրագրերում: Սակայն փորձագիտական ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ այդ ուղղությամբ համակարգված և շարունակական գրանցված արդյունքները դեռևս սահմանափակ են:

2021–2025 թթ. ժամանակահատվածում համալսարանի գիտաշխատողների կողմից հրապարակվել են մի շարք հոդվածներ օտարերկրյա գիտական պարբերականներում: Մասնավորապես, ԱՊՀ երկրների գիտական ամսագրերում հրապարակվել է ընդհանուր 7 հոդված, որոնցից 2-ը՝ Scopus շտեմարանում ինդեքսավորված ամսագրերում, իսկ 5-ը՝ Ռուսաստանի ԲՈԿ-ի և РИНЦ գիտական շտեմարանի կողմից ճանաչված պարբերականներում: Նույն ժամանակահատվածում օտարերկրյա միջազգային գրախոսվող մասնագիտական ամսագրերում հրապարակվել է ևս 8 հոդված, որոնցից երկուսը՝ Scopus շտեմարանում ընդգրկված «Quality in Higher Education» (Taylor & Francis) և «Forum for Linguistic Studies» գիտական ամսագրերում:

2023 թվականի հուլիսին ԳՊՀ ներկայացուցիչները և չորս ուսանողներ մասնակցել են Էրազմուս+ SAH ծրագրի շրջանակում Հունաստանի Աթենքի ազգային տեխնիկական համալսարանում կազմակերպված դասընթացներին, որի արդյունքում մշակվել է մեկ ուսանողական հետազոտական նախագիծ:

6.5.ՄՈՒՀ-ում գործում են հետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցման մեխանիզմներ:

ԳՊՀ-ում ուսումնառության գործընթացում հետազոտական բաղադրիչն ապահովվում է կուրսային և ավարտական աշխատանքների, մագիստրոսական թեզերի, ինչպես նաև ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների միջոցով: Այդ աշխատանքների կազմակերպման ձևերն ու պահանջները սահմանված են «ԳՊՀ ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման և կատարման կարգ»-ով: Ուսանողները ներգրավվում են նաև արտաուսումնական հետազոտական գործունեության մեջ՝ մասնակցելով գիտաժողովների, հանդես գալով սեմինարային զեկույցներով և որոշ դեպքերում հրապարակելով գիտական հոդվածներ:

Փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը և փորձագիտական հանդիպումները ցույց տվեցին, որ դասախոսները անհատական աշխատանքների թեմաներ առաջարկելիս հաճախ ուղղորդում են ուսանողներին հետազոտում շարունակել այդ թեմաների ուսումնասիրությունը և դրանք վերածել գիտաժողովային զեկույցների կամ գիտական հոդվածների: Նման մոտեցումը նպաստում է ուսանողների հետազոտական հետաքրքրությունների ձևավորմանը և ուսանող-դասախոս համագործակցության զարգացմանը: Միևնույն ժամանակ ուսանողների կողմից կատարված աշխատանքների ուսումնասիրությունը ցույց տվեց, որ ինքնուրույն աշխատանքների զգալի մասը դեռևս կրում է ռեֆերատային բնույթ՝ սահմանափակելով հետազոտական բաղադրիչի համակարգված և խորքային ներդրումը կրթական ծրագրերում:

2022–2023 ուսումնական տարվանից «Մաթեմատիկա» և «Կենսաբանություն» մագիստրոսական կրթական ծրագրերի ուսումնական պլաններում ներդրվել են «Մաթեմատիկական հետազոտությունների մեթոդաբանություն» և «Կենսաբանական հետազոտությունների մեթոդաբանություն» կամընտրական դասընթացները: Դրանք ներդրվել

են «Ներգրավված քաղաքացի» ծրագրի շրջանակում և ուղղված են ուսանողների հետազոտական կարողությունների զարգացմանը:

Համալսարանի հետազոտական գերակա ուղղություններից մեկը՝ բույսերի հակաօքսիդիչ հատկությունների ուսումնասիրությունը, որոշ չափով ինտեգրվել է նաև կրթական ծրագրերում: Այդ ուղղությամբ իրականացվող գիտական հետազոտությունների արդյունքների հիման վրա «Քիմիա» կրթական ծրագրի ուսումնական պլանում ներդրվել է «Կենսահակաօքսիդիչներ» կամընտրական դասընթացը, որը արտացոլում է տվյալ ոլորտում իրականացվող գիտական աշխատանքները և նպաստում հետազոտության և ուսումնառության փոխկապակցման ամրապնդմանը:

Դատողություններ: Փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում, որ ԳՊՀ-ում գիտահետազոտական գործունեությունը ներառված է համալսարանի ռազմավարական զարգացման օրակարգում և դիտարկվում է որպես կրթական գործընթացի կարևոր բաղադրիչ: Ռազմավարական ծրագրերում գիտահետազոտական գործունեության զարգացման ուղղությունների և գործողությունների սահմանումը հիմք է ստեղծում այդ ոլորտի պլանավորման և զարգացման համար: Մինևս ժամանակ ռազմավարական ծրագրի իրականացման գնահատման գործընթացում հետազոտական գործունեության արդյունքների ավելի համակարգված քանակական և վերլուծական ներկայացումը կարող է նպաստել իրականացված գործողությունների արդյունավետության գնահատմանը և հետագա զարգացման քայլերի առավել հստակ ձևակերպմանը:

Համալսարանում ձևավորվել են որոշակի հետազոտական ուղղություններ, մասնավորապես հայագիտական և բնագիտական ոլորտներում, որոնք արտացոլում են ինչպես համալսարանի մասնագիտական ներուժը, այնպես էլ տարածաշրջանի գիտական և մշակութային առանձնահատկությունները: Այդ ուղղությունների զարգացումը կարևոր հիմք է նաև համապատասխան կրթական ծրագրերի բովանդակության հարստացման համար: Մինևս ժամանակ հետազոտական գործունեության զարգացումը կրթական ծրագրերի այլ ոլորտներում և միջգիտակարգային համագործակցության խթանումը կարող են նպաստել համալսարանի գիտահետազոտական ներուժի ընդլայնմանը և կրթական ծրագրերի հետազոտահենք զարգացմանը:

Մինևս ժամանակ կարևոր է ապահովել արդեն ձևավորված հետազոտական ուղղությունների շարունակական զարգացումը և դրանց շուրջ գիտական գործունեության կայունությունը: Հատկապես այն ոլորտներում, որտեղ արդեն արձանագրվել են դրական արդյունքներ, նպատակահարմար է ձևավորել հետազոտական խմբեր, խրախուսել երիտասարդ հետազոտողների ներգրավվածությունը և ապահովել գիտական թեմաների շարունակական զարգացումը: Այս հարցը հատկապես կարևոր է բնագիտական ուղղությունների համար, որտեղ առանձին կրթական ծրագրերում ուսանողների սահմանափակ թիվը կարող է ազդել հետազոտական ներուժի կայուն զարգացման վրա, ուստի նպատակահարմար է կիրառել լրացուցիչ մեխանիզմներ՝ ուսանողների ներգրավվածությունը և այդ ոլորտների հետազոտական շարունակականությունն ապահովելու համար:

Փորձագիտական խումբը գտնում է, որ հետազոտական գործունեության համար հստակ չափելի արդյունքների և ցուցիչների սահմանումը ինչպես բուհի, այնպես էլ ֆակուլտետների և ամբիոնների մակարդակներում կարող է նպաստել այդ ոլորտի զարգացման ավելի նպատակային կառավարմանը և դրա կապի ամրապնդմանը կրթական ծրագրերի զարգացման հետ:

Գիտահետազոտական գործունեության խթանման ուղղությամբ համալսարանում կիրառվող խրախուսման մեխանիզմները նպաստում են պրոֆեսորադասախոսական կազմի

գիտական ակտիվության բարձրացմանը, ինչը արտահայտվում է գիտական հրապարակումների թվի աճով: Միևնույն ժամանակ հետազոտական գործունեության ֆինանսավորման հնարավորությունների ընդլայնումը և ներքին դրամաշնորհային ծրագրերի ներդրումը կարող են նպաստել հետազոտական խմբերի ձևավորմանը, որոնց գործունեությունը կարող է անմիջականորեն նպաստել կրթական ծրագրերի բովանդակության արդիականացմանը:

Հետազոտական գործունեության արդյունավետ իրականացման համար կարևոր նշանակություն ունեն նաև համապատասխան ենթակառուցվածքները: Լաբորատոր ենթակառուցվածքների արդիականացումը և հետազոտական միջավայրի զարգացումը կարող են նպաստել հատկապես բնագիտական կրթական ծրագրերում ուսումնառության և հետազոտության ավելի սերտ կապի ձևավորմանը:

Դրական է, որ համալսարանը կարևորում է նաև ուսանողների ներգրավվածությունը գիտահետազոտական գործունեության մեջ: Ուսանողական գիտական ընկերության գործունեությունը, ուսանողների մասնակցությունը գիտաժողովներին և դասախոսների կողմից հետազոտական աշխատանքների ղեկավարման խրախուսումը նպաստում են ուսանողների հետազոտական կարողությունների զարգացմանը: Միևնույն ժամանակ կրթական ծրագրերում հետազոտական բաղադրիչի առավել հետևողական ինտեգրումը և ուսանողների կողմից իրականացվող աշխատանքների հետազոտական բնույթի խորացումը կարող են նպաստել ուսումնառության արդյունքների և հետազոտական գործունեության միջև ավելի կայուն կապի ձևավորմանը:

Հետազոտական գործունեության միջազգայնացման ուղղությամբ իրականացվող քայլերը, մասնավորապես միջազգային ծրագրերին մասնակցությունը և միջազգային գիտական պարբերականներում հրապարակումները, հիմք են ստեղծում համալսարանի գիտական գործունեության միջազգային համագործակցության զարգացման համար: Այս համագործակցությունների ընդլայնումը կարող է նպաստել նաև կրթական ծրագրերի միջազգայնացմանը և դրանցում հետազոտական բաղադրիչի զարգացմանը:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ԳՊՀ-ն իր ռազմավարական փաստաթղթերում հետազոտական գործունեությունը սահմանել է որպես կարևոր ուղղություն և դրա իրականացման համար սահմանել է համապատասխան գործողություններ և ցուցիչներ, իրականացնում է հետազոտական աշխատանքների խրախուսման մեխանիզմներ, ապահովում է ուսանողների ներգրավվածությունը գիտահետազոտական գործունեության մեջ, ինչպես նաև արձանագրել է որոշակի արդյունքներ առանձին հետազոտական ուղղություններում՝ փորձագիտական խումբը գտնում է, որ ԳՊՀ-ն բավարարում չափանիշ 6-ի պահանջներին:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ԳՊՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 6-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

VII. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

ԶԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՒՀ-ն ունի անհրաժեշտ ռեսուրսներ՝ ուսումնական միջավայրի ստեղծման և սահմանված առաքելության ու նպատակների արդյունավետ իրականացման համար:

Փաստեր

7.1 ՄՈՒՀ-ում առկա է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ ուսումնական միջավայր:

ԳՊՀ-ն գործունեությունն իրականացնում է երեք ուսումնական մասնաշենքերում, որոնց ընդհանուր մակերեսը կազմում է 8660.5 քմ: Համալսարանի ենթակառուցվածքի կազմում ընդգրկված են նաև հանրակացարանը, գրադարանը, ճաշարանը և մի շարք օժանդակ շինություններ, որոնք ապահովում են ուսումնական գործընթացի կազմակերպման համար անհրաժեշտ հիմնական պայմանները:

Վերջին երեք տարիների ընթացքում համալսարանում իրականացվել են վերանորոգման և նյութատեխնիկական բարելավման աշխատանքներ՝ բուհի սեփական միջոցների, միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերի և գործատու կազմակերպությունների աջակցությամբ: Այդ շրջանակում արդիականացվել են մի շարք լսարաններ և աշխատասենյակներ, ինչպես նաև համալրվել են նոր կահույքով և սարքավորումներով:

Նախորդ հավատարմագրումից հետո համալսարանում բացվել են նաև նոր համակարգչային լսարաններ, ինչի արդյունքում ուսանողները հնարավորություն են ստացել օգտվելու ժամանակակից համակարգչային տեխնիկայից: Ընդհանուր առմամբ առկա լսարանները կահավորված են և ապահովում են բակալավրիատի և մագիստրատուրայի կրթական ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ ուսումնական միջավայր: Միևնույն ժամանակ առկա ռեսուրսների և կրթական ծրագրերի վերջնարդյունքների համադրումը ցույց է տալիս, որ նյութատեխնիկական բազայի հագեցվածությունը որոշ ծրագրերի դեպքում ամբողջությամբ չի բավարարում ուսումնական գործընթացի պահանջները: Բնագիտական ուղղություններով իրականացվող կրթական և հետազոտական գործընթացների համար լաբորատոր հագեցվածությունը շարունակում է մնալ սահմանափակ: Քիմիայի, կենսաբանության, ֆիզիկայի և էլեկտրոնիկայի լաբորատորիաներում առկա են հիմնականում խորհրդային ժամանակաշրջանից պահպանված սարքավորումներ, որոնց մի մասը գործում է և հնարավորություն է տալիս իրականացնել առանձին փորձեր, սակայն դրանք լիարժեք չեն ապահովում ժամանակակից ծրագրային պահանջներին համապատասխան գործնական և փորձարարական աշխատանքների իրականացումը: Միևնույն ժամանակ պետք է նշել, որ ոչ բնագիտական մասնագիտությունների դեպքում առկա ռեսուրսները բավարարում են կրթական ծրագրերի իրականացման պահանջներին:

Լաբորատոր բազայի սահմանափակումները լրացնելու նպատակով համալսարանը համագործակցում է գործատու կազմակերպությունների հետ: Մասնավորապես, Քաջարանի պոնձամոլիբդենային կոմբինատի լաբորատորիաներում ուսանողները պարբերաբար իրականացնում են քիմիական փորձեր, իսկ «Գորիսի Գամմա» ԲԲԸ գործարանում իրականացվում են էլեկտրոնիկայի մասնագիտության շրջանակում նախատեսված որոշ գործնական աշխատանքներ: Միևնույն ժամանակ համալսարանի քիմիայի ամբիոնի դասախոսների կողմից իրականացված գիտական փորձերի արդյունքներով 2025 թվականին ներկայացված նախագիծը Մադրիդում կազմակերպված դրամաշնորհային մրցույթում ճանաչվել է հաղթող, ինչը վկայում է առկա ռեսուրսների որոշակի արդյունավետ օգտագործման մասին:

Համալսարանի գրադարանը համալրված է մասնագիտական և գեղարվեստական գրականությամբ, սակայն կրթական ծրագրերի ժամանակակից պահանջներին համապատասխան մասնագիտական գրականության համալրման անհրաժեշտությունը շարունակում է պահպանվել: Վերջին տարիներին իրականացվել են գրքային ֆոնդի վերադասավորման և հաշվառման աշխատանքներ, իսկ 2024 թվականին ամբողջ գրականությանը տրամադրվել են հաշվապահական ՀՕ կոդեր: Գրադարանի համալրումը իրականացվում է ամբիոնների կողմից ներկայացվող պահանջների հիման վրա, սակայն

գործընթացը բավական դանդաղ է ընթանում, և համալրվող գրականության մեջ ժամանակակից աղբյուրների բաժինը շարունակում է մնալ սահմանափակ:

Համալսարանը փորձում է զարգացնել նաև էլեկտրոնային ռեսուրսների հասանելիությունը: Ուսանողների կողմից առավել պահանջված գրականության մի մասը թվայնացվում է և տեղադրվում բուհի կայքում գործող էլեկտրոնային գրադարանում: Սակայն ներկայումս էլեկտրոնային ռեսուրսների քանակը սահմանափակ է. յուրաքանչյուր մասնագիտության համար կայքում հասանելի են համեմատաբար փոքր թվով նյութեր: Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ, որ համալսարանը վերջերս ձեռք է բերել նոր սերվեր և իրականացվում են տեխնիկական աշխատանքներ, ինչի պատճառով կայքում նոր նյութերի տեղադրումը ժամանակավորապես դադարեցված է, իսկ անհրաժեշտ գրականությունը ուսանողներին հաճախ տրամադրվում է անհատական էլեկտրոնային հասցեների միջոցով:

Չնայած համալսարանը չունի անդամակցություն միջազգային էլեկտրոնային շտեմարաններին կամ այլ համալսարանների գրադարանային ցանցերին, ուսանողները և դասախոսները օգտվում են Հայաստանի այլ համալսարանների բաց էլեկտրոնային ռեսուրսներից: ԳՂՀ գրադարանը համագործակցում է նաև Հայաստանի ազգային գրադարանի հետ և անհրաժեշտության դեպքում օգտվում է դրա ֆոնդերից միջգրադարանային արոնեմենտի միջոցով: Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ նաև, որ ուսանողները անհրաժեշտության դեպքում օգտվում են Գորիսի քաղաքային գրադարանի ռեսուրսներից:

Գրադարանում գործում է ընթերցասրահ՝ համալրված համապատասխան տեխնիկական միջոցներով, որտեղ իրականացվում են նաև հեռավար և համակցված դասընթացներ:

Ռեսուրսների դիտարկումից պարզ դարձավ, որ ուսանողական ճաշարանը և հանրակացարանը ներկայումս չեն գործարկվում: Միևնույն ժամանակ գրադարանի մասնաշենքում գործում է հյուրատուն, որը նախատեսված է հեռավոր բնակավայրերից ժամանող դասախոսների և հեռակա կրթաձևով սովորող ուսանող-մայրերի համար:

7.2 ՄՈՒՀ-ը, իր առաքելությունն ու նպատակներն իրականացնելու համար, հատկացնում է համապատասխան ֆինանսական ռեսուրսներ՝ անհրաժեշտ միջոցներով և սարքավորումներով ապահովելու ու գործարկելու համար:

Համալսարանի 2022–2024 թթ. ֆինանսական հաշվետվությունների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ դիտարկվող ժամանակահատվածում բուհի ընդհանուր եկամուտները աճել են մոտ 10%-ով: 2024 թվականին բյուջետային ֆինանսավորումը նախորդ տարվա համեմատ աճել է շուրջ 33.5%-ով, մինչդեռ արտաբյուջետային մուտքերը նվազել են մոտ 15.2%-ով, ինչը հիմնականում պայմանավորված է միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերի ավարտով և դրանց ծավալների նվազմամբ:

Ֆինանսական կառուցվածքի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ համալսարանի եկամուտների հիմնական մասը ձևավորվում է արտաբյուջետային աղբյուրներից, որոնց մեջ առավել մեծ մասնաբաժին ունեն ուսանողների վարձավճարները՝ կազմելով ընդհանուր մուտքերի շուրջ 66%-ը: Բյուջետային մուտքերը կազմում են մոտ 22–23% և հիմնականում ձևավորվում են պետական պատվերով ուսանողների կրթության ֆինանսավորումից: Լրացուցիչ եկամուտների թվում առանձնանում են վճարովի դասընթացներից ստացվող մուտքերը, որոնք 2024 թվականին կազմել են մոտ 0.64%: Այս ցուցանիշը սահմանափակ է, և հաշվի առնելով համալսարանի տարածաշրջանային դերակատարությունը՝ կարելի է նկատել

կարճաժամկետ կրթական ծրագրերի և վերապատրաստումների կազմակերպման միջոցով լրացուցիչ եկամուտների ավելացման ներուժ:

Ծախսերի կառուցվածքում հիմնական մասնաբաժինը շարունակում են կազմել աշխատավարձային ծախսերը, որոնք 2024 թվականին կազմել են մոտ 47%: Նախորդ տարիների համեմատ դրանց որոշակի նվազումը պայմանավորված է ուսումնառման համակարգի և տեխնիկական անձնակազմի գծով ծախսերի կրճատմամբ: Միաժամանակ աճել է «կայունացման ֆոնդին» և այլ ոչ աշխատավարձային ծախսերին ուղղվող ֆինանսավորումը՝ 19.3%-ից հասնելով 26.5%-ի:

Դասախոսների մասնագիտական զարգացմանն ուղղվող ծախսերը դիտարկվող ժամանակահատվածում էական փոփոխություն չեն կրել և կազմել են ընդհանուր բյուջեի շուրջ 0.04%-ը, իսկ գիտական գործունեությանը ուղղված ծախսերը աճել են 0.30%-ից մինչև 0.5%: Մինևս ժամանակ գրադարանային ծախսերի մասնաբաժինը 2024 թվականին կազմել է 0.02%, ինչը նվազել է նախորդ տարիների համեմատ: Լաբորատոր սարքավորումների և նյութերի ձեռքբերման համար 2024 թվականին բյուջեում առանձին ծախսեր նախատեսված չեն եղել:

Կապիտալ և ընդհանուր վերանորոգման ծախսերը դիտարկվող ժամանակահատվածում աճել են. դրանց մասնաբաժինը բյուջեի նկատմամբ 2022 թվականին կազմել է 0.30%, իսկ 2024 թվականին հասել է 4.90%-ի, ինչը վկայում է համալսարանի կողմից ենթակառուցվածքների բարելավման ուղղությամբ իրականացվող ներդրումների մասին:

Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ համալսարանի նյութատեխնիկական բազայի համալրումը՝ հատկապես ժամանակակից սարքավորումներով և համակարգչային տեխնիկայով, մեծապես իրականացվում է միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակում: Այսպես, համալսարանի տեխնիկական վերազինման գործընթացը զգալիորեն կախված է դրամաշնորհային ծրագրերից, և դրանց նվազման դեպքում ֆինանսավորման այլընտրանքային աղբյուրների զարգացման անհրաժեշտությունը առավել ակնհայտ է դառնում:

Փորձագիտական վերլուծությունները ցույց են տալիս, որ համալսարանի ֆինանսական կառավարումը ներկայումս ապահովում է գործունեության հիմնական կայունությունը: Սակայն ռազմավարական նպատակների իրականացման տեսանկյունից ֆինանսական ներդրումների արդյունավետության ամբողջական գնահատումը դժվար է, քանի որ նախորդ ռազմավարական ծրագրում սահմանված չեն եղել հստակ չափելի ցուցանիշներ, իսկ նոր ռազմավարական ծրագրի իրականացումը դեռևս սկզբնական փուլում է:

7.3 ՄՈՒՀ-ում գործում է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի նպատակների իրականացումն ու շարունակականությունն ապահովող և երաշխավորող ֆինանսական միջոցների բաշխման քաղաքականություն:

Համալսարանում ֆինանսական միջոցների բաշխման գործընթացները կարգավորվում են ներքին կանոնակարգերով, մասնավորապես՝ ԳՂՀ «Ֆինանսների տնօրինման, պլանավորման և մշտադիտարկման» կանոնակարգով: Ֆինանսական պլանավորումը իրականացվում է ստորաբաժանումների կողմից ներկայացվող հայտերի հիման վրա. դրանք համադրվում են համալսարանի ֆինանսական հնարավորությունների հետ, որից հետո ծախսերի իրականացումը կազմակերպվում է «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան:

Մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի իրականացման համար ֆինանսական միջոցների բաշխումը համալսարանում իրականացվում է համընդհանուր բյուջեի սկզբունքով. տարբեր կրթական ծրագրերից ստացված եկամուտները դիտարկվում են միասնական

ֆինանսական հոսքի շրջանակում, իսկ ծախսերը պլանավորվում են բոլոր կրթական ծրագրերի համար՝ ըստ սահմանված առաջնահերթությունների: Այս մոտեցումը հնարավորություն է տալիս ապահովել այն կրթական ծրագրերի իրականացումը, որոնք ինքնաձախսաձածկվող չեն: Մասնավորապես բնագիտական ուղղությունների որոշ ծրագրերում (օրինակ՝ կենսաբանություն, քիմիա, ֆիզիկա) առկա են փոքրաթիվ ուսանողական խմբեր, երբեմն յուրաքանչյուր կուրսում ընդամենը 1–2 ուսանող, և դրանց իրականացումը հնարավոր է դառնում այլ կրթական ծրագրերից ձևավորվող եկամուտների հաշվին:

Համալսարանի կրթական ծրագրերի շարունակականության ֆինանսական հիմքը հիմնականում պայմանավորված է ուսանողների կրթավճարներից ձևավորվող եկամուտներով, ինչը ցույց է տալիս համալսարանի զգալի կախվածությունը այդ աղբյուրից: Միննույն ժամանակ համալսարանը փորձում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ ներգրավել միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերի միջոցով: Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ նաև, որ բուհը դիտարկում է կազմակերպարական ձևի փոփոխությունը (ՊՈԱԿ-ից հիմնադրամ), ինչը հնարավորություն կտա իրականացնել տնտեսական գործունեություն, այդ թվում՝ կազմակերպել վճարովի դասընթացներ և վերապատրաստումներ:

Համալսարանում ուսումնական գործընթացի կազմակերպման համար կիրառվում են նաև տեղեկատվական տեխնոլոգիաների տարբեր ծրագրային լուծումներ: Ներկայումս համալսարանում օգտագործվում են 27 լիցենզավորված SS ծրագրեր: Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ կիրառվող մասնագիտական ծրագրերը արդիական են, օգտագործվում են ուսումնական գործընթացում և ընդհանուր առմամբ համապատասխանում են աշխատաշուկայի պահանջներին: Համակարգչային լսարանները հասանելի են նաև տարբեր կրթական ծրագրերի ուսանողների համար՝ մասնավորապես ինֆորմատիկայի դասընթացների անցկացման նպատակով: Միննույն ժամանակ արձանագրվեց, որ «Տնտեսագիտություն» կրթական ծրագրում «Վիճակագրություն» դասընթացի շրջանակում չեն կիրառվում ժամանակակից վերլուծական ծրագրային փաթեթներ, օրինակ՝ SPSS Statistics-ը, ինչը կարող է սահմանափակել ուսանողների կիրառական վերլուծական հմտությունների զարգացումը:

7.4 ՄՈՒՀ-ի ռեսուրսային բազան հնարավորություն է ընձեռում մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի և ռազմավարական պլանի իրականացման համար, ինչը նպաստում է որակի շարունակական բարելավմանը և կայունությանը:

Բուհի կողմից հրապարակված նախորդ հաշվետվությունների, ինչպես նաև եկամուտների և ծախսերի նախահաշիվների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ ֆինանսական միջոցների բաշխումը միշտ չէ, որ ուղղակիորեն կապակցված է ռազմավարական ծրագրով սահմանված առաջնահերթությունների հետ: Փաստաթղթերի և փորձագիտական այցի ընթացքում ներկայացված տեղեկատվության ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս նաև, որ համալսարանում դեռևս ձևավորված չէ ֆինանսական կայունության ապահովման հստակ և համակարգված ծրագիր: Միննույն ժամանակ 2025–2029 թթ. ռազմավարական ծրագրով նախատեսվում է մշակել ֆոնդահայթայթման մեխանիզմներ և դիվերսիֆիկացնել ֆինանսական հոսքերի աղբյուրները: Փորձագիտական այցի ժամանակահատվածում նման մեխանիզմներ բուհը դեռևս չէր մշակել:

Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ նաև, որ համալսարանը քննարկումներ է վարում տարածաշրջանի գործատու կազմակերպությունների հետ՝ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված հնարավոր ներդրումների վերաբերյալ: Նման համագործակցությունների զարգացումը նպատակ ունի նպաստելու համալսարանի

ռեսուրսային բազայի աստիճանական ամրապնդմանը և կրթական ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ պայմանների բարելավմանը:

Փորձագիտական վերլուծությունները ցույց են տալիս, որ համալսարանի առկա ռեսուրսային բազան հնարավորություն է տալիս ապահովել կրթական ծրագրերի իրականացումը, սակայն ռազմավարական նպատակների իրականացման և ռեսուրսների զարգացման միջև կապը դեռևս ամբողջությամբ համակարգված բնույթ չի կրում:

7.5 ՄՈՒՀ-ում առկա է տեղեկատվությունը և փաստաթղթավորման գործընթացները կառավարելու հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգ:

Համալսարանում փաստաթղթաշրջանառության գործընթացները կարգավորվում են ԳՊՀ գործավարության կարգով: Փաստաթղթերի շրջանառությունն իրականացվում է Մարդկային ռեսուրսների և գործավարության բաժնի կողմից՝ ինչպես թղթային, այնպես էլ էլեկտրոնային եղանակով:

ԳՊՀ-ում գործում է ներքին համակարգչային ցանց, որը հնարավորություն է տալիս կազմակերպել տեղեկատվության փոխանակումը համալսարանի ստորաբաժանումների միջև: Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության հետ պաշտոնական փաստաթղթաշրջանառությունն իրականացվում է նաև Mulberry էլեկտրոնային համակարգի միջոցով: Ներքին էլեկտրոնային հաղորդակցությունը հիմնականում իրականացվում է էլեկտրոնային փոստի միջոցով:

Համալսարանի ֆինանսական կառավարման և հաշվառման գործընթացներում կիրառվում է «ՀՕ» հաշվապահական ծրագրային ապահովումը, որը հնարավորություն է տալիս իրականացնել ֆինանսական տվյալների համակարգված կառավարում և հաշվառում:

Համալսարանի ստորաբաժանումների գործունեության վերաբերյալ փաստաթղթերը պահպանվում և արխիվացվում են սահմանված կարգով՝ արխիվավարի կողմից:

7.6 ՄՈՒՀ-ն ստեղծում է ապահով և անվտանգ միջավայր առողջապահական և անվտանգության պահպանմանն ուղղված ծառայությունների միջոցով՝ հաշվի առնելով հատուկ կարիքներ ունեցող ուսանողներին:

ԳՊՀ-ում ուսանողների և աշխատակիցների ֆիզիկական անվտանգությունն ապահովվում է Տնտեսական գործունեության կազմակերպման բաժնի կողմից համակարգվող անվտանգության, առողջապահական և սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների միջոցով⁹: Համալսարանում գործում են բուժկետ և պահակային ծառայություն, որոնք ապահովում են համալսարանի տարածքում անվտանգ և վերահսկվող միջավայր:

Համալսարանի մասնաշենքերում ապահովված են հրդեհային անվտանգության պահանջները. առկա են տարահանման սխեմաներ, օպերատիվ հրդեհաշիջման պլան, իրականացվում են հրապաշտպան միջոցառումներ և տեղադրված են հրդեհամարման սարքավորումներ: Լաբորատորիաներում տեսանելի հատվածներում տեղադրված են անվտանգության կանոններ, որոնք կարգավորում են սարքավորումների և նյութերի անվտանգ օգտագործումը:

Հատուկ կարիքներ ունեցող անձանց համար համալսարանի շենքերի հասանելիությունը ապահովված է մասնակիորեն. թեքահարթակներ առկա են միայն երրորդ մասնաշենքի առաջին հարկում: Թեև ներկայում համալսարանում տեղաշարժման խնդիրներ ունեցող ուսանողներ կամ աշխատակիցներ չեն ուսումնառում կամ աշխատում, շենքերի

⁹ Միտքը վերաձևակերպվել է հաստատության դիտարկումների հիման վրա:

ամբողջական հասանելիության ապահովման անհրաժեշտությունը շարունակում է պահպանվել:

Արտակարգ իրավիճակների համար համալսարանի տարածքում առկա է թաքստոց, որը կարող է միջինում տեղավորել շուրջ 70 մարդ: Միննույն ժամանակ, հաշվի առնելով տարածաշրջանի անվտանգության ռիսկերը, ապաստարանների հասանելիության հարցը շարունակում է մնալ կարևոր դիտարկում համալսարանի անվտանգության համակարգի զարգացման տեսանկյունից:

7.7 ՄՈՒՀ-ում գործում են ուսանողներին և դասավանդողներին տրամադրվող ռեսուրսների կիրառելիության, հասանելիության և արդյունավետության գնահատման մեխանիզմներ:

Համալսարանում ուսանողներին և դասախոսներին տրամադրվող ռեսուրսների կիրառելիության և հասանելիության գնահատումն իրականացվում է հիմնականում Որակի գնահատման և ապահովման բաժնի կողմից անցկացվող հարցումների միջոցով: Հարցումների արդյունքները քննարկվում են համապատասխան ստորաբաժանումներում, ինչպես նաև փոխանցվում են ուսումնական խորհրդատուներին և կառավարման մարմիններին՝ առաջացած խնդիրների վերհանման և դրանց լուծման նպատակով:

2024–2025 ուսումնական տարվա ընթացքում իրականացված հարցումների արդյունքների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ ուսումնական և աշխատանքային միջավայրի ընդհանուր գնահատականները գտնվում են միջինից բարձր մակարդակում: Տնտեսական գործունեության կազմակերպման բաժնի գործունեության միջին գնահատականը կազմել է 4.14 միավոր: Միննույն ժամանակ առանձին ուղղություններով արձանագրվել են համեմատաբար ավելի ցածր գնահատականներ, մասնավորապես՝ սանիտարահիգիենիկ պայմանների ապահովման և արտակարգ իրավիճակներում համալսարանի անձնակազմի ու ուսանողների պաշտպանությանն ուղղված միջոցառումների մասով, ինչը ցույց է տալիս անվտանգության և կենցաղային պայմանների բարելավման անհրաժեշտությունը:

Հարցումների արդյունքները ցույց են տալիս նաև, որ ռեսուրսների արդյունավետության վերաբերյալ առավել զգալի խնդիրներ արձանագրվել են գրադարանային ծառայությունների ոլորտում: Գրադարանից բավարարվածության մակարդակը կազմել է 3.87 միավոր, իսկ առավել ցածր են գնահատվել միջազգային և հանրապետական ծրագրերին մասնակցության հնարավորությունները, ինչպես նաև արտերկրի և ՀՀ գրադարանների հետ համագործակցությունը և էլեկտրոնային գրադարանի գործարկումը: Այս արդյունքները ցույց են տալիս, որ տեղեկատվական և գրադարանային ռեսուրսների հասանելիության և արդիականացման հարցը շարունակում է մնալ համալսարանի զարգացման կարևոր ուղղություններից մեկը:

Դատողություններ: ԳՊՀ-ում առկա են թակառուցվածքային և նյութատեխնիկական ռեսուրսներն ընդհանուր առմամբ հնարավորություն են տալիս ապահովել կրթական ծրագրերի իրականացումը: Վերջին տարիներին իրականացված վերանորոգման և նյութատեխնիկական բարելավման աշխատանքները, ինչպես նաև համակարգչային լսարանների արդիականացումը նպաստել են ուսումնական միջավայրի բարելավմանը և ուսանողների համար ժամանակակից տեխնիկական միջոցների հասանելիության ապահովմանը:

Միննույն ժամանակ կրթական ծրագրերի պահանջների և առկա նյութատեխնիկական ռեսուրսների համադրումը ցույց է տալիս, որ որոշ ուղղություններով, մասնավորապես բնագիտական ծրագրերում, լաբորատոր բազայի հագեցվածությունն ամբողջությամբ չի ապահովում ժամանակակից փորձարարական և գործնական աշխատանքների

իրականացումը: Գործատու կազմակերպությունների լաբորատորիաների օգտագործումը հնարավորություն է տալիս մասամբ լրացնել այդ բացը, սակայն լաբորատոր ենթակառուցվածքների աստիճանական արդիականացումը կնպաստի կրթական ծրագրերի գործնական բաղադրիչի ավելի արդյունավետ իրականացմանը:

Գրադարանային և տեղեկատվական ռեսուրսների առկայությունն ապահովում է ուսումնական գործընթացի կազմակերպման հիմնական պայմանները, սակայն ժամանակակից մասնագիտական գրականության և էլեկտրոնային ռեսուրսների սահմանափակ հասանելիությունը ցույց է տալիս դրանց շարունակական համալրման անհրաժեշտությունը: Էլեկտրոնային ռեսուրսների ընդլայնումը և միջազգային տեղեկատվական շտեմարանների հասանելիության ապահովումը կնպաստի ուսանողների և դասախոսների համար ավելի արդյունավետ հետազոտական հնարավորությունների ստեղծմանը:

Համալսարանի ֆինանսական կառավարման համակարգը ընդհանուր առմամբ ապահովում է բուհի գործունեության ընթացիկ կայունությունը, սակայն ֆինանսական միջոցների կառուցվածքը ցույց է տալիս բարձր կախվածություն ուսանողական վարձավճարներից և միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերից: Ֆինանսավորման աղբյուրների բազմազանեցումը և լրացուցիչ եկամուտների ձևավորման մեխանիզմների զարգացումը կարող են նպաստել համալսարանի ֆինանսական կայունության ամրապնդմանը:

Ֆինանսական միջոցների բաշխումը կրթական ծրագրերի իրականացման նպատակով իրականացվում է համընդհանուր բյուջեի սկզբունքով, ինչը հնարավորություն է տալիս ապահովել նաև փոքրաթիվ ուսանողներով ծրագրերի շարունակականությունը: Միևնույն ժամանակ ֆինանսական պլանավորման և ռազմավարական նպատակների միջև ավելի հստակ կապի ձևավորումը կնպաստի համալսարանի ռեսուրսների ավելի նպատակային օգտագործմանը:

Համալսարանում ձևավորված են փաստաթղթաշրջանառության և տեղեկատվության կառավարման հիմնական մեխանիզմներ, որոնք ապահովում են վարչական և կառավարման գործընթացների իրականացումը: Տեղեկատվական համակարգերի հետագա զարգացումը կարող է նպաստել ներքին հաղորդակցության և կառավարման գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը:

Ռեսուրսների կիրառելիության և արդյունավետության գնահատման համար համալսարանում կիրառվող մեխանիզմները հնարավորություն են տալիս բացահայտել ուսումնական միջավայրի ուժեղ և բարելավման ենթակա կողմերը: Հարցումների արդյունքների առավել համակարգված օգտագործումը ռեսուրսների զարգացման պլանավորման մեջ կարող է նպաստել ուսումնական միջավայրի շարունակական բարելավմանը:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով նախորդ հավատարմագրումից հետո համալսարանում առկա ենթակառուցվածքային և նյութատեխնիկական ռեսուրսների բարելավումները, ուսումնական գործընթացի կազմակերպման համար անհրաժեշտ հիմնական պայմանների ապահովվածությունը, ինչպես նաև ֆինանսական կառավարման և ռեսուրսների գնահատման որոշ մեխանիզմները, մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ միջավայրի առկայությունը՝ փորձագիտական խումբը գտնում է, որ ԳՊՀ-ն բավարարում չափանիշ 7-ի պահանջներին:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ԳՊՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 7-ի պահանջներին գնահատում է **բավարար:**

VIII. ՀԱՍՏԱՐԱԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՒՀ-ն իր տրամադրած կրթության, իրականացրած հետազոտության և օգտագործած ռեսուրսների համար հաշվետու է պետությանը և հասարակությանը:

Փաստեր

8.1 ՄՈՒՀ-ն ունի հաշվետվողականության սահմանված կարգ:

2020 թվականին ԳՊՀ-ում հաստատվել են «Շահակիցների առջև հաշվետվողականության ապահովման քաղաքականությունը» և «Շահակիցների առջև հաշվետվողականության ապահովման ընթացակարգը», որոնք սահմանում են համալսարանի հաշվետվողականության հիմնական սկզբունքները, ուղղահայաց կապերը, ինչպես նաև ներքին և արտաքին շահակիցների առջև հաշվետվողականության ապահովման գործիքներն ու մեխանիզմները:

Համալսարանի հաշվետվողականության գործընթացները կարգավորվում են ՀՀ օրենսդրությամբ, ԳՊՀ կանոնադրությամբ և ռազմավարական ծրագրով: Հաշվետվողականության հիմնական ձևը համալսարանի տարեկան գործունեության վերաբերյալ ռեկտորի հաշվետվությունն է, որը կազմվում է համալսարանի բոլոր ստորաբաժանումների ներկայացրած տվյալների հիման վրա և ներկայացվում ԳՊՀ խորհրդին: Խորհրդի կողմից հաստատվելուց հետո հաշվետվությունը հրապարակվում է համալսարանի պաշտոնական կայքում և հասանելի դառնում հանրությանը:

Կայքում հրապարակված ռեկտորի տարեկան հաշվետվությունների ուսումնասիրությունը (փորձագիտական այցի շրջանում հրապարակված վերջինը՝ 2023–2024 ուսումնական տարվա վերաբերյալ) ցույց է տալիս, որ դրանք հիմնականում ներկայացնում են համալսարանի գործունեության տարբեր ուղղություններով իրականացված աշխատանքների ամփոփումը: Հաշվետվությունները հիմնականում կրում են նկարագրական բնույթ, և սահմանափակ է վերլուծական բաղադրիչը. դրանցում համակարգված կերպով չեն ներկայացվում առկա հիմնախնդիրները, դրանց առաջացման պատճառները և բարելավման ուղղությունները: Այսուհանդերձ, հարկ է նշել, որ ֆինանսատնտեսական գործունեությանը վերաբերող բաժնում ներկայացվում են նաև վերլուծական դիտարկումներ, եզրակացություններ և բարելավման առաջարկներ: Միևնույն ժամանակ այդ բաժնում նշված բարելավման ուղղությունների համեմատությունը նախորդ տարվա հաշվետվության հետ ցույց է տալիս, որ դրանք հիմնականում պահպանվել են առանց էական փոփոխությունների:

Ֆինանսատնտեսական ոլորտում հաշվետվողականությունը իրականացվում է գիտական խորհրդի կողմից հաստատված եկամուտների և ծախսերի նախահաշվի հիման վրա, որի կատարողականը տարեվերջին ներկայացվում և հաստատվում է ԳՊՀ խորհրդի կողմից, ապա հրապարակվում համալսարանի կայքում: Սակայն կայքի համապատասխան բաժնի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների շարքը ամբողջական չէ. բացակայում են առանձին տարիների նախահաշիվներ, գնումների պլաններ և ֆինանսական հաշվետվություններ:

Ներկայացված հաշվետվություններն արտացոլում են համալսարանի գործունեության որոշ արդյունքներ, սակայն դրանց և ռազմավարական ծրագրով սահմանված նպատակների միջև ուղղակի կապը հստակ արտահայտված չէ:

8.2 ՄՈՒՀ-ն ապահովում է ընթացակարգերի, գործընթացների թափանցիկությունը և հասանելիությունը հասարակությանը:

ԳՊՀ գործունեության թափանցիկությունն ու տեղեկատվության հանրայնացումը հիմնականում ապահովվում են Արտաքին կապերի, համագործակցության և լրատվության բաժնի կողմից: Տեղեկատվության տարածման հիմնական հարթակներն են համալսարանի պաշտոնական կայքէջը և սոցիալական ցանցերը, մասնավորապես՝ ԳՊՀ և Շարունակական կրթության և կարիերայի զարգացման բաժնի ֆեյսբուքյան էջերը: Գործում է նաև Ուսանողական խորհրդի ֆեյսբուքյան էջը, որը վարում են ուսանողները: Համալսարանի գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվությունը տարածվում է նաև տեղական լրատվամիջոցների միջոցով, մասնավորապես՝ Սյունիքի մարզում գործող «Goris Today Media Group» լրատվական հարթակի միջոցով:

Համալսարանի պաշտոնական կայքում ներկայացված են ստորաբաժանումների գործունեությանը վերաբերող մի շարք տեղեկություններ, այդ թվում՝ որոշ ստորաբաժանումների տարեկան աշխատանքային պլանները և առանձին դեպքերում նաև միջնաժամկետ ծրագրերը: Ֆակուլտետների և ամբիոնների էջերում տեղադրված են դասախոսների ինքնակենսագրությունները և դասավանդվող առարկաների վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

Միևնույն ժամանակ որոշ տեղեկատվական բաժիններ, մասնավորապես «Կրթություն» բաժնում տեղադրված կրթական ամբողջական ծրագրերը, հասանելի են միայն մուտքանունով մուտք գործելու դեպքում, ինչը սահմանափակում է արտաքին շահակիցների կողմից տեղեկատվության ազատ հասանելիությունը:

Համալսարանի կայքը գործում է երեք լեզվով՝ հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն, սակայն օտարալեզու բաժիններում ներկայացված տեղեկատվությունը հիմնականում սահմանափակ է: Համալսարանի 2025–2029 թթ. ռազմավարական ծրագրով նախատեսվում է կայքի արդիականացում և հայերեն ու օտար լեզուներով տեղեկատվության նպատակային թարմացում: Սակայն, հարկ է նշել, որ համապատասխան ստորաբաժանման միջնաժամկետ ծրագրում այդ ուղղությամբ նախատեսված գործողությունների համար հստակ չափելի ցուցիչներ չեն սահմանվել:

Ակտիվ է նաև Շարունակական կրթության և կարիերայի զարգացման բաժնի ֆեյսբուքյան էջը, որն ունի շուրջ 2600 հետևորդ: Հրապարակումները հիմնականում վերաբերում են վերապատրաստումների, ոչ ֆորմալ դասընթացների, դիմորդների ընդունելության, մասնագիտական կողմնորոշման և կարիերայի աջակցության վերաբերյալ տեղեկատվությանը:

Բուհում իրականացվող գործընթացների վերաբերյալ տեղեկատվությունը հասարակության տարբեր խմբերին հասանելի է նաև արտաքին և ներքին շահակիցների հետ կազմակերպվող հանդիպումների, ուսանողական փոխայցերի և տարբեր տեղեկատվական միջոցառումների միջոցով:

8.3 ՄՈՒՀ-ում գործում են հասարակության հետ կապերի ձևավորմանը նպաստող հետադարձ կապի կայուն մեխանիզմներ:

Համալսարանում հասարակության հետ կապերի և հետադարձ կապի ապահովման հիմնական միջոցներն են համալսարանի պաշտոնական կայքի «Հետադարձ կապ» բաժինը, էլեկտրոնային փոստը, սոցիալական ցանցերը և հեռախոսային հաղորդակցությունը: Տեղեկատվության փոխանակումը հիմնականում իրականացվում է համալսարանի ֆեյսբուքյան էջի, ինչպես նաև էլեկտրոնային փոստի միջոցով:

Տարեկան կտրվածքով համալսարանի ֆեյսբուքյան էջին ստացվում է շուրջ 130-ից ավելի հաղորդագրություն, որոնց համալսարանի պատասխանատու ստորաբաժանումների կողմից տրամադրվում են պատասխաններ: Ստացված հարցերը հիմնականում վերաբերում են դիմորդների ընդունելությանը, համալսարանում իրականացվող կրթական ծրագրերին և կազմակերպվող միջոցառումներին:

Փորձագիտական վերլուծությունները ցույց են տալիս, որ հետադարձ կապի առկա մեխանիզմները հիմնականում ուղղված են շահակիցների կողմից ներկայացվող հարցերին արձագանքելուն: Մինչդեռ շահակիցների տեղեկատվական կարիքների պարբերական ուսումնասիրություն և դրանց հիման վրա տեղեկատվության նպատակային հրապարակման համակարգված գործընթաց համալսարանում դեռևս չի իրականացվում:

8.4 ՄՈՒՀ-ում գործում են հասարակությանը գիտելիքների (արժեքների) փոխանցման մեխանիզմներ:

ԳՊՀ-ն իրականացնում է հասարակությանը գիտելիքների փոխանցմանն ուղղված մի շարք կրթական և տեղեկատվական նախաձեռնություններ՝ մասնավորապես մասնագիտական զարգացման և վերապատրաստման ծրագրերի միջոցով: Այդ նպատակով համալսարանի կառուցվածքում գործում է Շարունակական կրթության և կարիերայի զարգացման բաժինը, որը համալսարանի ներքին և արտաքին շահակիցների շրջանում իրականացնում է կարիքների վերհանման հարցումներ: Վերհանված կարիքների հիման վրա բաժինը տարբեր ծրագրերի շրջանակում կազմակերպում է մասնագիտական և փափուկ հմտությունների զարգացմանն ուղղված դասընթացներ՝ ապահովելով շարունակական (ոչ ֆորմալ) և լրացուցիչ կրթության հնարավորություններ:

2019 թվականից համալսարանը ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության երաշխավորմամբ իրականացնում է հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ղեկավարների վերապատրաստման դասընթացներ՝ ղեկավարման իրավունքի հավաստագիր ստանալու նպատակով: 2022 թվականից վերապատրաստումների շրջանակն ընդլայնվել է՝ ներառելով նաև նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների ղեկավարների համար նախատեսված ծրագրեր:

ԳՊՀ-ն իրականացնում է նաև տարբեր տեղեկատվական և մասնագիտական կողմնորոշման միջոցառումներ: Դրանց թվում են դպրոցականների համար կազմակերպվող «Դպրոցական ինտելեկտուալ խաչմերուկ» նախաձեռնությունը, ինչպես նաև համալսարանի դասախոսների այցելությունները մարզի դպրոցներ և դպրոցականների այցերը համալսարան: Նշված միջոցառումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը հրապարակվում է համալսարանի սոցիալական հարթակներում:

Դատողություններ: Փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում, որ ԳՊՀ-ում ձևավորված են հաշվետվողականության և հասարակության հետ հաղորդակցության մեխանիզմներ, որոնք ապահովում են համալսարանի գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակումը և շահակիցների հետ կապի պահպանումը: Տարեկան հաշվետվությունների ներկայացումը և դրանց հրապարակումը հնարավորություն են տալիս ներկայացնել համալսարանի գործունեության հիմնական արդյունքները: Միևնույն ժամանակ հաշվետվություններում վերլուծական բաղադրիչի առավել ընդլայնումը, խնդիրների և դրանց հաղթահարման ուղղությունների ներկայացումը, ինչպես նաև ռազմավարական ծրագրի նպատակների իրականացման հետ դրանց հստակ կապակցումը կարող են նպաստել հաշվետվողականության համակարգի ավելի արդյունավետ կիրառմանը որպես կառավարման և զարգացման գործիք:

Տեղեկատվության հանրայնացման գործընթացը հիմնականում իրականացվում է համալսարանի կայքի և սոցիալական հարթակների միջոցով, ինչը նպաստում է համալսարանի գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվության տարածմանը: Կայքում ներկայացվող տեղեկատվության ամբողջականության ապահովումը և օտարալեզու բաժինների բովանդակության ընդլայնումը կարող են նպաստել արտաքին շահակիցների համար տեղեկատվության հասանելիության և համալսարանի գործունեության միջազգային ներկայացվածության բարձրացմանը:

Հասարակության հետ հաղորդակցությունը հիմնականում իրականացվում է շահակիցների կողմից ներկայացվող հարցերին արձագանքելու միջոցով: Շահակիցների տեղեկատվական կարիքների պարբերական ուսումնասիրության և դրանց հիման վրա հաղորդակցության նպատակային պլանավորման մեխանիզմների զարգացումը կարող է նպաստել համալսարանի և հասարակության միջև առավել արդյունավետ փոխգործակցության ձևավորմանը:

Դրական հանգամանք է, որ համալսարանի կողմից իրականացվող վերապատրաստումները, մասնագիտական կողմնորոշման և դիմորդների ներգրավման միջոցառումները նպաստում են համալսարանի կապերի ամրապնդմանը հասարակության և տարածաշրջանի կրթական համայնքի հետ: Այս գործունեության առավել համակարգված պլանավորումը և ռազմավարական ծրագրի շրջանակում դրա հստակ արտացոլումը կարող են նպաստել համալսարանի հասարակական դերակատարության հետագա զարգացմանը տարածաշրջանում:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ բուհում գործում են հաշվետվողականության ապահովման մեխանիզմներ, որոնք հնարավորություն են տալիս շահակիցներին ներկայացնել համալսարանի գործունեության հիմնական արդյունքները, ապահովվում է ընթացիկ գործընթացների թափանցիկությունը՝ համալսարանի կայքի և սոցիալական հարթակների միջոցով տեղեկատվության հրապարակմամբ, ինչպես նաև իրականացվում են հասարակությանը գիտելիքների և արժեքների փոխանցմանն ուղղված նախաձեռնություններ՝ փորձագիտական խումբը գտնում է, որ բուհը բավարարում է չափանիշ 8-ի պահանջները:

Եզրակացություն: Բուհի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 8-ի պահանջներին գնահատվում է **բավարար:**

IX. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐՈՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՑՈՒՄԸ

ԶԱՓԱՆԻՇ: Արտաքին կապերի միջոցով ՄՈՒՀ-ը խրախուսում է փորձի փոխանակումը և զարգացումը՝ նպաստելով հաստատության միջազգայնացմանը:

Փաստեր

9.1 Փորձի փոխանակմանը, զարգացմանը և միջազգայնացմանը նպաստող միջավայր ստեղծելու նպատակով ՄՈՒՀ-ում գործում է արտաքին կապերի հաստատումը խրախուսող քաղաքականություն ու ընթացակարգեր:

ԳՂՀ-ում միջազգայնացումը սահմանված է որպես համալսարանի ռազմավարական զարգացման ուղղություններից մեկը: Եթե 2019–2023 թթ. ռազմավարական ծրագրում միջազգայնացման և արտաքին կապերի զարգացման նպատակներն ու դրանց իրականացման խնդիրները ձևակերպված էին համեմատաբար ընդհանրական կերպով, ապա 2025–2029 թթ. ռազմավարական ծրագրում այդ ուղղությամբ նպատակները, խնդիրները և գործողությունները ավելի հստակեցված են, ինչպես նաև սահմանված են դրանց

իրականացման գնահատման ցուցիչներ: Ռազմավարական ծրագրով նախատեսվում է խթանել կրթության միջազգայնացումը առաջատար բուհերի և կազմակերպությունների հետ համագործակցության ընդլայնման, ինչպես նաև արտասահմանյան ուսանողների և դասախոսների ներգրավման միջոցով: Գիտահետազոտական գործունեության միջազգայնացման ուղղությամբ նախատեսվում է զարգացնել ակադեմիական շարժունությունը և ստեղծել գիտական համագործակցության և ֆինանսավորման նոր հնարավորություններ:

Ռազմավարական նպատակների իրականացման ուղղությամբ համալսարանը ձեռնարկել է մի շարք քայլեր: Նախորդ հավատարմագրումից հետո համալսարանը ընդլայնել է մասնակցությունը Erasmus+ ծրագրերին՝ ներգրավվելով հինգ ծրագրերում: Միաժամանակ կնքվել են համագործակցության պայմանագրեր միջազգային և ազգային կրթական հաստատությունների հետ, ստեղծվել են հնարավորություններ վարչական և պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի վերապատրաստումների համար, ներդրվել են նոր կրթական մոդուլներ և թվային գործիքներ (MOODLE, Confluence, IdIAL) ուսումնական գործընթացի արդիականացման և միջազգային համագործակցության զարգացման նպատակով:

Միննույն ժամանակ ներկայացված փաստերի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ համալսարանի միջազգայնացման գործիքակազմը դեռևս սահմանափակ է: Արտաքին համագործակցության հիմնական մեխանիզմը շարունակում են մնալ Erasmus+ ծրագրերը, որոնք կարևոր դեր ունեն միջազգային համագործակցության զարգացման գործում, սակայն դրանց միջոցով միջազգայնացման գործընթացի երկարաժամկետ կայունությունը ամբողջությամբ ապահովել հնարավոր չէ:

Բացի այդ, համալսարանում առկա են նաև ներքին մի շարք գործոններ, որոնք սահմանափակում են արտաքին կապերի զարգացման հնարավորությունները: Այս խնդիրների մի մասը արձանագրվել է նաև համալսարանի կողմից իրականացված «Գործիքի պետական համալսարանի և գործընկեր հաստատությունների միջև համագործակցության արդյունավետության վերաբերյալ» վերլուծության մեջ: Թեև ուսումնասիրությունը կատարվել է 2022 թվականին, դրանում արձանագրված որոշ խնդիրներ շարունակում են արդիական մնալ: Մասնավորապես՝ համալսարանի կախվածությունը արտաքին ֆինանսավորման աղբյուրներից, ինչպես նաև օտար լեզուների բավարար մակարդակ ունեցող աշխատակիցների փոքր թիվը սահմանափակում են միջազգային համագործակցության հնարավորությունները: Այս հանգամանքը հատկապես արտահայտվում է միջազգային շարժունության ծրագրերում օտարերկրյա ուսանողների ներգրավման հարցում, քանի որ համալսարանում դեռևս չեն իրականացվում օտար լեզվով դասավանդվող կրթական ծրագրեր:

9.2 ՄՈՒՀ-ի արտաքին կապերի և միջազգայնացման ապահովման ենթակառուցվածքը երաշխավորում է կանոնակարգված գործընթաց:

ԳՊՀ-ում արտաքին կապերի և միջազգայնացման գործընթացների համակարգումն իրականացվում է Արտաքին կապերի, համագործակցության և լրատվության բաժնի կողմից: Բաժինը ձևավորվել է 2023 թ. փետրվարի 1-ին ԳՊՀ գիտական խորհրդի որոշմամբ՝ Հանրային կապերի և լրատվության բաժնի և Արտաքին կապերի և համագործակցության բաժնի միավորման արդյունքում: Բաժնում աշխատում են երկու աշխատակից, որոնցից մեկը պատասխանատու է արտաքին կապերի և համագործակցության, իսկ մյուսը՝ հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության ապահովման համար:

Բաժնի գործունեությունը կարգավորվում է համապատասխան կանոնակարգով, որով սահմանվում են արտաքին համագործակցության և միջազգայնացման գործընթացների

կազմակերպման հիմնական գործառնությունները: Դրանք ներառում են այլ ուսումնական հաստատությունների և կազմակերպությունների հետ համագործակցության պայմանագրերի կնքումը, միջազգային և գիտակրթական ծրագրերի վերաբերյալ տեղեկատվության տարածումը համալսարանի ստորաբաժանումներում, միջազգային ծրագրերի շրջանակում իրականացվող ակադեմիական շարժունության կազմակերպական աջակցությունը, ինչպես նաև օտար լեզուների իմացության զարգացմանն ուղղված միջոցառումների խթանումը և համալսարանի պաշտոնական կայքէջում օտարալեզու տեղեկատվության ընդլայնումը:

Բաժնի գործունեության պլանավորումն իրականացվում է ռազմավարական գործողությունների միջնաժամկետ և տարեկան աշխատանքային պլանների միջոցով: Միջնաժամկետ պլաններում սահմանված են գործողությունների ուղղությունները և որոշ ցուցիչներ, սակայն դրանց մի մասը դեռևս ունի ընդհանրական բնույթ, իսկ ակնկալվող վերջնական արդյունքները միշտ չէ, որ հստակ սահմանված են: Օրինակ՝ օտար լեզուների իմացության զարգացմանն ուղղված դասընթացների կազմակերպման դեպքում որպես գնահատման ցուցիչներ հիմնականում դիտարկվում են դասընթացների մասնակիցների թիվը և նախնական ու վերջնական գնահատումների տարբերությունը, մինչդեռ ակնկալվող վերջնական լեզվական կարողությունների մակարդակը հստակ սահմանված չէ:

Միևնույն ժամանակ տարեկան գործողությունների պլանների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ համալսարանը որոշակի քայլեր է ձեռնարկել պլանավորման գործընթացի հստակեցման ուղղությամբ՝ հաշվի առնելով նախորդ հավատարմագրման փորձագիտական զեկույցում նշված դիտարկումները: Մասնավորապես, գործողությունների պլաններում առավել հստակ են սահմանվել իրականացման ժամկետները և ակնկալվող արդյունքները, իսկ տարեկան հաշվետվություններում ավելացել է իրականացված գործունեության վերլուծական ներկայացումը:

Բաժնի գործունեության արդյունավետության գնահատման հիմնական գործիքը ուսանողների և դասախոսների շրջանում իրականացվող ուսումնական և աշխատանքային միջավայրից բավարարվածության հարցումներն են: 2025 թ. իրականացված հարցումների արդյունքների համաձայն պրոֆեսորադասախոսական կազմի կողմից բաժնի գործունեության գնահատման միջին ցուցանիշը կազմել է 82.8%:

9.3 ՄՈՒՀ-ն արդյունավետորեն համագործակցում է տեղական և միջազգային հաստատությունների և կառույցների հետ:

Նախորդ հավատարմագրումից հետո ԳՊՀ-ն փորձել է ընդլայնել համագործակցության շրջանակը: Ներկայումս համալսարանն ունի համագործակցության համաձայնագրեր և հուշագրեր 43 ազգային և 36 միջազգային բուհերի ու կազմակերպությունների հետ:

ԳՊՀ-ն զարգացրել է համագործակցությունը հայաստանյան բուհերի, գիտական հաստատությունների և տարբեր կազմակերպությունների հետ՝ նպատակ ունենալով ընդլայնել կրթական, գիտական և կազմակերպական համագործակցության հնարավորությունները: Համալսարանը շարունակել է ամրապնդել նախորդ տարիներին ձևավորված կապերը մի շարք բուհերի և գիտական հաստատությունների հետ: Այդ համագործակցությունները հիմնականում ուղղված են ուսանողների մասնագիտական պրակտիկաների կազմակերպմանը, գործնական հմտությունների զարգացմանը և կրթական ծրագրերի գործնական բաղադրիչի ապահովմանը: Համագործակցության արդյունքում մի շարք դեպքերում ապահովվում է նաև գործընկեր կազմակերպությունների ռեսուրսների համատեղ օգտագործումը, մասնավորապես լաբորատորիաների և մասնագիտական ենթակառուցվածքների կիրառումը ուսումնական գործընթացում:

Միջազգային համագործակցություններն արտահայտվում են համատեղ ծրագրերի իրականացման, ակադեմիական շարժունության զարգացման և ռեսուրսների համատեղ օգտագործման ձևերով: Միջազգային համագործակցության շրջանակում համալսարանը ձեռնարկել է քայլեր նաև սփյուռքի գիտակրթական կենտրոնների հետ կապերի հաստատման ուղղությամբ: Այդ նպատակով կազմվել է սփյուռքում գործող հայագիտական կենտրոնների ցանկ և համագործակցության առաջարկներ են ուղարկվել համապատասխան հաստատություններին: Արդյունքում համագործակցության պայմանագիր է կնքվել Զալցբուրգի Փարիզ-Լոդրոնի համալսարանի հետ, որի Քրիստոնյա Արևելքի հետազոտությունների ինստիտուտի տնօրենը և հայագիտության բաժնի վարիչը դասախոսություններով է հանդես եկել ԳՊՀ դասախոսների և ուսանողների համար գիտակրթական փորձի փոխանակման նպատակով:

Ակադեմիական շարժունության զարգացման ուղղությամբ համալսարանը մասնակցում է Erasmus+ միջազգային կրեդիտային շարժունության ծրագրերին: Այս համագործակցության արդյունքում համալսարանից արտերկիր են մեկնել 7 աշխատակից և ուսանող, իսկ ԳՊՀ-ն ընդունել է 3 դասախոս և 2 ուսանող: Թեև շարժունության ցուցանիշները դեռևս սահմանափակ են, դրանք աճել են նախորդ տարիներին գրանցված տվյալների համեմատ:

Համալսարանը նաև ակտիվացրել է մասնակցությունը «Erasmus+» ծրագրերին. 2020–2025 թթ. իրականացվել են հինգ ծրագրեր՝ SMARTI, SAH, T-GREEN, CompIIT և DeSIRE: Այս ծրագրերի արդյունքում համալսարանում ստեղծվել են արդի տեխնոլոգիաներով հագեցած 5 կենտրոններ¹⁰, մշակվել և ներդրվել են կրթական մոդուլներ, տպագրվել են երկու ուսումնական ձեռնարկներ, ինչպես նաև իրականացվել են վերապատրաստումներ և տարբեր միջոցառումներ դասախոսների և ուսանողների համար: Ծրագրերի շրջանակում ստեղծվել են նաև համագործակցության և էլեկտրոնային ուսուցման հարթակներ, գործարկվել է CompIIT ծրագրի SS ենթակառուցվածքը (IDiAL), ձևավորվել է վիրտուալ կամպուս և այլն: Նշված ծրագրերը հնարավորություն են տվել ոչ միայն ընդլայնել միջազգային համագործակցությունը, այլև նպաստել համալսարանի ենթակառուցվածքների զարգացմանը և ռեսուրսների բարելավմանը:

Միևնույն ժամանակ համագործակցության պայմանագրերի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ դրանց մի մասը չունի հստակ սահմանված նպատակներ և երկարաժամկետ արդյունքների հասնելու համար պլանավորված գործողություններ: 2022 թվականից հետո համագործակցությունների արդյունավետության վերաբերյալ համակարգված մոնիթորինգ չի իրականացվել, և առկա չէ վերլուծություն տարբեր համագործակցությունների նպատակահարմարության, անհրաժեշտության և արդյունքների վերաբերյալ:

Բացի այդ, միջազգային համագործակցության աշխարհագրությունը հիմնականում կենտրոնացած է եվրոպական համալսարանների վրա, մինչդեռ տարածաշրջանային բուհերի հետ համագործակցության զարգացման ուղղությամբ ռազմավարական մոտեցում դեռևս չի ձևավորվել: Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ նաև, որ համալսարանին համագործակցության առաջարկ է ներկայացվել Իրանում գործող բուհերից մեկի կողմից, սակայն այդ առաջարկը դեռևս չի ստացել գործնական ընթացք:

Ներկայացված փաստերի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ համալսարանը քայլեր է ձեռնարկում արտաքին կապերի ընդլայնման ուղղությամբ, սակայն համագործակցությունների պլանավորումը, դրանց արդյունավետության գնահատումը և ռազմավարական ուղղվածությունը դեռևս կարիք ունեն համակարգված զարգացման:

¹⁰ Միտքը վերաձևակերպվել է հաստատության ղիտարկումների հիման վրա:

9.4 ՄՈՒՀ-ն ապահովում է ներքին շահակիցների օտար լեզվի իմացության անհրաժեշտ մակարդակ՝ միջազգայնացման արդյունավետությունը բարձրացնելու համար:

Համալսարանի կողմից ներկայացված տվյալների համաձայն՝ պրոֆեսորադասախոսական կազմի լեզվական կարողությունների կառուցվածքում գերակշռում է ռուսերենը, որին տիրապետում են բոլոր դասախոսները: Անգլերենին տիրապետում է դասախոսների 71.93%-ը, ֆրանսերենին՝ 22.81%-ը, իսկ գերմաներենին՝ 5.26%-ը: Ուսանողների շրջանում ներկայացված տվյալների համաձայն՝ անգլերենին տիրապետող ուսանողների ընդհանուր մասնաբաժինը կազմում է շուրջ 81.8%:

Միևնույն ժամանակ ըստ կրթական ծրագրերի լեզվական կարողությունների բաշխումը անհավասար է: Անգլերենին տիրապետող ուսանողների առավել բարձր մասնաբաժին արձանագրվել է «Մասնագիտական մանկավարժություն» և «Տնտեսագիտություն» կրթական ծրագրերում, մինչդեռ մի շարք ծրագրերում այդ ցուցանիշը զգալիորեն ցածր է: Մասնավորապես՝ «Հատուկ մանկավարժություն», «Նախադպրոցական մանկավարժություն», «Կրթական գիտություններ», «Քիմիա», «Էներգետիկա» և «Ինֆորմատիկա» կրթական ծրագրերում անգլերենին տիրապետող ուսանողների մասնաբաժինը սահմանափակ է: Այլ օտար լեզուների իմացության վերաբերյալ համակարգված տվյալներ համալսարանի կողմից չեն հավաքագրվել:

Չնայած ներկայացված վիճակագրական տվյալներին՝ համալսարանում դեռևս չի իրականացվում դասախոսների և ուսանողների օտար լեզուների իմացության մակարդակի համակարգված գնահատում կամ պարբերական մոնիթորինգ: Թեև առանձին դասընթացների շրջանակում իրականացվել են լեզվական կարողությունների նախնական և վերջնական գնահատումներ, լեզվական կարողությունների գնահատման միասնական և հստակ գործիքակազմ համալսարանի մակարդակով դեռևս չի կիրառվում, ինչը դժվարացնում է լեզվական կարողությունների իրական մակարդակի գնահատումը և դրանց զարգացման պլանավորումը:

Օտար լեզուների իմացության մակարդակի բարձրացման նպատակով համալսարանում իրականացվել են առանձին վերապատրաստումներ: Օրինակ՝ 2023 թվականին կազմակերպվել է 60 ժամ տևողությամբ (2 կրեդիտ) դասընթաց, որը նախատեսված էր հիմնականում համալսարանի միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերում ներգրավված շահակիցների համար: Դասընթացին մասնակցել են համալսարանի 21 աշխատակից և ուսանողներ, որոնք ստացել են համապատասխան հավաստագրեր: Մակայն նման նախաձեռնությունները դեռևս չեն կրում շարունակական և համակարգված բնույթ և չեն ընդգրկում ներքին շահակիցների լայն շրջանակ:

Համալսարանի դասախոսները նաև մասնակցում են միջազգային ծրագրերի շրջանակում իրականացվող վերապատրաստումներին: Մասնավորապես, Erasmus+ SMARTI ծրագրի շրջանակում մի շարք դասախոսներ մասնակցել են արտասահմանյան բուհերում կազմակերպված վերապատրաստումներին, որոնք վերաբերում էին անգլերենի դասավանդման մեթոդներին, ուսումնական ծրագրերի և դասընթացների մշակմանը: Վերապատրաստումներից հետո տվյալ դասախոսների կողմից իրականացվել են նաև ներքին դասընթացներ, սակայն դրանք ևս շարունակական բնույթ չեն ունեցել:

Միաժամանակ օտար լեզուների ուսուցումը ներառված է կրթական ծրագրերի ուսումնական պլաններում, իսկ համալսարանի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտահետազոտական, ուսումնամեթոդական և կազմակերպական գործունեության խրախուսման կարգում լեզվական կարողությունների զարգացումը ներառված է խրախուսման ենթակա գործողությունների շարքում:

Ներկայացված փաստերի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ համալսարանն իրականացնում է որոշակի միջոցառումներ ներքին շահակիցների լեզվական կարողությունների զարգացման ուղղությամբ, սակայն այդ գործընթացը դեռևս չունի համակարգված և շարունակական բնույթ: Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ լեզվական կարողությունների զարգացման սահմանափակ մակարդակը շարունակում է հանդիսանալ գործոն, որը որոշ չափով սահմանափակում է համալսարանի միջազգայնացման գործընթացների և միջազգային համագործակցության ընդլայնման հնարավորությունները:

Դատողություններ: Փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում, որ ԳՊՀ-ում միջազգայնացումը դիտարկվում է որպես համալսարանի զարգացման կարևոր ուղղություն, և վերջին տարիներին այդ ոլորտում իրականացվել են որոշակի նախաձեռնություններ՝ միջազգային ծրագրերի, համագործակցությունների և ակադեմիական շարժունության միջոցով: Դրանք նպաստել են համալսարանի միջազգային տեսանելիության որոշակի բարձրացմանը, ինչպես նաև կրթական գործընթացում ժամանակակից մոտեցումների և գործիքների կիրառմանը:

Փորձագիտական խումբը գտնում է, որ միջազգայնացման գործընթացների արդյունավետությունը կարող է բարձրանալ դրանց առավել համակարգված պլանավորման և կառավարման միջոցով: Արտաքին համագործակցությունների շրջանակում նպատակահարմար է առավել հստակ սահմանել ակնկալվող արդյունքները և ապահովել դրանց իրականացման պարբերական գնահատումը: Համագործակցությունների արդյունավետության մոնիթորինգի և արդյունքների վերլուծության մեխանիզմների զարգացումը կարող է նպաստել արտաքին կապերի առավել նպատակային օգտագործմանը և դրանց ազդեցության ուժեղացմանը համալսարանի ռազմավարական զարգացման, կրթական ծրագրերի բարելավման վրա:

Միջազգայնացման գործընթացների արդյունավետ իրականացումը նաև պահանջում է ներքին կարողությունների զարգացում՝ մասնավորապես լեզվական կարողությունների շարունակական բարելավում: Այս ուղղությամբ համակարգված քաղաքականության զարգացումը կարող է նպաստել շահակիցների օտար լեզվի իմացության մակարդակի բարձրացմանը օտարալեզու մասնագիտական գրականության ուսումնասիրման, կրթական ծրագրերի համեմատական վերլուծության իրականացման և լավագույն փորձի տեղայնացման նպատակով:

Միննույն ժամանակ արտաքին կապերի զարգացումը կարող է կարևոր դեր ունենալ նաև կրթական ծրագրերի գործնական բաղադրիչի ուժեղացման գործում՝ ապահովելով ուսանողների համար մասնագիտական միջավայրերի հասանելիությունը և գործընկեր կառույցների ռեսուրսների արդյունավետ համատեղ օգտագործումը:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ նախորդ հավատարմագրումից հետո համալսարանը քայլեր է ձեռնարկել արտաքին կապերի և միջազգայնացման գործընթացների զարգացման ուղղությամբ, ձևավորել է համագործակցության մեխանիզմներ գործատուների և պրակտիկայի կազմակերպման գործընկեր կառույցների հետ, միջազգային ծրագրերին մասնակցությունը նպաստել է համալսարանի ռեսուրսների համալրմանը և ներքին շահակիցների կարողությունների զարգացմանը՝ փորձագիտական խումբը գտնում է, որ բուհը բավարարում է չափանիշ 9-ի պահանջները:

Եզրակացություն: Բուհի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 9-ի պահանջներին գնահատվում է **բավարար:**

X. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՒՀ-ն ունի որակի ապահովման ներքին համակարգ, որը նպաստում է հաստատության բոլոր գործընթացների շարունակական բարելավմանը և որակի մշակույթի ձևավորմանը:

Փաստեր

10.1 ՄՈՒՀ-ն ունի որակի ապահովման քաղաքականություն ու ընթացակարգեր:

2021 թ.-ին նախորդ հավատարմագրման փորձագիտական զեկույցի դիտարկումների հիման վրա, ԳՊՀ-ում մշակվել և հաստատվել է «ԳՊՀ որակի ապահովման ձեռնարկը», որտեղ սահմանվել են բուհի որակի ապահովման հայեցակարգը, քաղաքականությունը, հիմնական գործընթացները և հետադարձ կապի ապահովման կառուցակարգերը: Ձեռնարկում հստակեցվել են որակի ապահովման գործընթացներում ներգրավված մասնակիցների դերերը և պատասխանատվությունները: Ձեռնարկի հավելվածում ներկայացված են դասավանդման որակի և արդյունավետության վերաբերյալ ուսանողական հարցումների, ինչպես նաև ուսանողների և պրոֆեսորադասախոսական կազմի ուսումնական և աշխատանքային միջավայրից բավարարվածության գնահատման հարցաշարերը, որոնք կիրառվում են տվյալների հավաքագրման գործընթացում:

Միևնույն ժամանակ, ձեռնարկի բովանդակության ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ «Որակի ապահովման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը» բաժնում ներկայացված ընթացակարգերը հիմնականում վերաբերում են ուսանողների գնահատման և պրոֆեսորադասախոսական կազմի ձևավորման, խրախուսման և վերապատրաստման գործընթացներին: Դրանք չեն ընդգրկում բուհի գործունեության բոլոր ոլորտներում կիրառվող որակի ապահովման ընթացակարգերը, մասնավորապես՝ հետազոտության, կառավարման և վարչարարության ոլորտներում, ինչի հետևանքով ձեռնարկը ամբողջական պատկերացում չի տալիս որակի ապահովման մեխանիզմների մասին հաստատության բոլոր գործընթացների շրջանակում:

Ինքնավերլուծության համաձայն՝ 2025–2029 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրում որակի ապահովումը դիտարկվում է որպես բուհի գործունեության հիմնական ուղղությունների՝ կրթության, հետազոտության, հանրային մասնակցության և կառավարման բաղկացուցիչ մաս: Ռազմավարական ծրագրի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ որակի ապահովման գործողություններն առավել հստակ ձևակերպված են կրթության և կառավարման ուղղություններում: Մասնավորապես, որակյալ կրթության ապահովման նպատակի ներքո նախատեսվում է շարունակաբար գործարկել ուսումնական գործընթացի արդյունավետության և ուսանողների ակադեմիական առաջադիմության մշտադիտարկման համակարգ, ինչպես նաև իրականացնել ուսանողների պրակտիկայից բավարարվածության վերաբերյալ հետազոտություններ: Կառավարման և ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման նպատակների շրջանակում նախատեսվում է իրականացնել համալսարանի կառավարման համակարգի ուժեղ և թույլ կողմերի վերլուծություն, կազմակերպել ֆոկլուս-խմբային քննարկումներ և ապահովել կառավարման գործընթացների զարգացումը ՊԻԳԲ շրջափուլի կիրառմամբ: Նույն ժամանակ հանրային մասնակցության ուղղությամբ նախատեսված գործողություններում ընդգծվում է ներքին և արտաքին շահակիցների ներգրավվածության ընդլայնումը:

Փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը և փորձագիտական հանդիպումները ցույց տվեցին, որ նախորդ հավատարմագրումից հետո բուհում իրականացվել են մի շարք քայլեր որակի ապահովման ներքին համակարգի բարելավման ուղղությամբ: Դրանցից են որակի գնահատման և ապահովման առանձին բաժնի ստեղծումը, ինչպես նաև ներքին և արտաքին շահակիցների ավելի լայն ներգրավումը կառավարման և կարիքների վերհանման գործընթացներում:

10.2 Որակի ներքին ապահովման գործընթացների կառավարման նպատակով ՄՈՒՀ-ը տրամադրում է մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ:

Նախորդ հավատարմագրման ժամանակահատվածում Գործիսի պետական համալսարանում գործել է Կրթության որակի ապահովման և ուսանողների կարիերայի աջակցման բաժինը: 2022 թվականին բաժնի կողմից իրականացվել է որակի ապահովման քաղաքականությունների և ընթացակարգերի բենչմարքինգ Երևանի պետական, Հայաստանի ազգային ագրարային և Շիրակի պետական համալսարանների հետ: Իրականացված վերլուծության արդյունքում որոշվել է, որ որակի ապահովման գործընթացների արդյունավետ կազմակերպման համար նպատակահարմար է դրանք կենտրոնացնել առանձին կառույցում: Այդ հիմքով 2023 թվականին իրականացվել են կառուցվածքային փոփոխություններ, որոնց արդյունքում ստեղծվել են երկու առանձին ստորաբաժանումներ՝ Շարունակական կրթության և կարիերայի զարգացման բաժինը և Որակի գնահատման և ապահովման (այսուհետ՝ ՈԳԱ) բաժինը:

ՈԳԱ բաժինը գործում է 2023 թվականին հաստատված կանոնակարգի հիման վրա և համակարգում է համալսարանի որակի ներքին ապահովման գործընթացները: Բաժնում նախատեսված են երկու հաստիքներ՝ բաժնի վարիչ և մասնագետ, որոնց գործառույթներն ու պարտականությունները սահմանված են բաժնի կանոնակարգով և պաշտոնների անձնագրերով: Բաժինն ունի առանձին աշխատասենյակ՝ հագեցած անհրաժեշտ նյութատեխնիկական միջոցներով: Բաժնի աշխատակիցների համար պարտադիր վերապատրաստումների պահանջ կամ պլան նախատեսված չէ:

Որակի ապահովման գործընթացներում ներգրավված են նաև ֆակուլտետային պատասխանատուները և ամբիոնները՝ ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման նախապատրաստման, կրթական ծրագրերի ներքին աուդիտի կազմակերպման և հարցումների իրականացման փուլերում: Ուսանող-գործակալները ևս մասնակցում են հարցումների կազմակերպման և անցկացման գործընթացներին:

ՈԳԱ բաժինն իրականացնում է իր գործունեության պլանավորում և հաշվետվողականություն՝ ներկայացնելով միջնաժամկետ և տարեկան աշխատանքային պլաններ, հաշվետվություններ, ինչպես նաև իրականացված հարցումների և մշտադիտարկումների վերաբերյալ զեկույցներ:

Որակի ապահովման գործընթացների իրականացման համար տրամադրվող ֆինանսական ռեսուրսների բաշխումը կարգավորվում է ԳՊՀ տարեկան բյուջեի նախահաշվով և կատարողականով, ինչպես նաև դասախոսական կազմի ուսումնական և ուսումնամեթոդական բեռնվածության հաշվարկի նորմերով: Որակի ապահովման համակարգի ծախսերը 2022 և 2023 թվականներին կազմել են բուհի ընդհանուր բյուջեի 0.60%-ը, իսկ 2024 թվականին՝ 0.02%: Հարցումների իրականացման համար առանձին ֆինանսական միջոցներ չեն հատկացվում, քանի որ դրանք իրականացվում են առցանց եղանակով:

10.3 Ներքին և արտաքին շահակիցները ներգրավված են որակի ապահովման գործընթացներում:

Նախորդ հավատարմագրումից հետո համալսարանը ընդլայնել է ներքին և արտաքին շահակիցների ներգրավվածությունը որակի ապահովման գործընթացներում, 2025–2029 թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի մշակման և ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման ինքնավերլուծության զեկույցի կազմման հանձնաժողովներում ներգրավվել են ուսանողներ, պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչներ և գործատուներ:

Ներքին շահակիցների մասնակցությունն ապահովվում է նաև հարցումների միջոցով, որոնք վերաբերում են դասավանդման որակի և արդյունավետության գնահատմանը, ուսանողների և ՊԴ կազմի ուսումնական և աշխատանքային միջավայրից բավարարվածությանը, ինչպես նաև առաջին կուրսի ուսանողների կարիքների վերհանմանը: Հարցումների արդյունքները վերլուծվում են ՈԳԱ Բաժնի կողմից, քննարկվում ֆոկուս խմբերում և փոխանցվում համապատասխան ստորաբաժանումներին՝ արձանագրված խնդիրների լուծման նպատակով: Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ, որ հարցումների արդյունքները որոշ դեպքերում հիմք են հանդիսացել փոփոխությունների իրականացման համար. օրինակ՝ դասավանդման որակի հարցումների արդյունքները քննարկվել են ամբիոնների նիստերում, որոնց հիման վրա վերանայվել են դասավանդման որոշ մեթոդներ և կարգավորվել դասախոս–ուսանող փոխհարաբերություններում առաջացած խնդիրներ:

Համալսարանում գործում է նաև առաջարկների արկղ, որը պարբերաբար ստուգվում է ՈԳԱ Բաժնի կողմից, սակայն այդ միջոցով դիմումներ հազվադեպ են ստացվում: Հարցումներին ուսանողների մասնակցության մակարդակը բարձր չէ: Դա պայմանավորված է մի շարք հանգամանքներով, մասնավորապես՝ քիչ թվով ուսանողներ ունեցող խմբերում հարցումների անանունության ապահովման դժվարությամբ, ինչպես նաև ուսանողների, հասկապես հեռակա ուսուցման համակարգում սովորողների կողմից հարցումներին մասնակցելու նկատմամբ հետաքրքրվածության պակասով:

Փորձագիտական հանդիպումների ընթացքում պարզ դարձավ, որ արտաքին շահակիցները, մասնավորապես դպրոցների տնօրենները և մարզում գործունեություն իրականացնող մի շարք կազմակերպություններ, շահագրգիռ են բուհի գործունեության բարելավման գործընթացներում մասնակցելու հարցում: Արտաքին շահակիցները ներգրավված են տարբեր ձևաչափերով՝ սկսած կառավարման խորհրդի անդամակցությունից մինչև գործատու–դասախոսների մասնակցություն կրթական գործընթացներին: Մինևույն ժամանակ արձանագրվում է, որ արտաքին շահակիցների, մասնավորապես գործատուների և շրջանավարտների ներգրավվածության մեխանիզմները դեռևս ամբողջությամբ համակարգված չեն: Գործատուների և շրջանավարտների շրջանում իրականացվող հարցումները սահմանափակ են, իսկ շրջանավարտների հետ իրականացված հարցումների արդյունքները դեռևս չեն ամփոփվել: Թեև համալսարանի ղեկավարության գնահատմամբ շրջանավարտները մարզում զբաղվածություն ունեցողների մոտ 80%-ն են կազմում, Շարունակական կրթության և կարիերայի զարգացման Բաժնի առանձնացումից հետո հավաքագրվել են միայն վերջին երեք տարիների շրջանավարտների տվյալները:

10.4 Որակի ներքին ապահովման համակարգը պարբերաբար վերանայվում է:

Նախորդ հավատարմագրումից հետո Գործիսի պետական համալսարանում իրականացվել են որակի ապահովման համակարգի վերանայմանն ուղղված մի շարք փոփոխություններ: Մասնավորապես մշակվել և հաստատվել է «ԳՊՀ որակի ապահովման ձեռնարկը», իսկ 2023 թվականին իրականացված կառուցվածքային փոփոխությունների արդյունքում առանձնացվել է «Որակի գնահատման և ապահովման Բաժինը» հստակեցնելով որակի ապահովման գործընթացների համակարգման պատասխանատվությունը:

Բաժնի նախաձեռնությամբ պարբերաբար վերանայվում են որակի ապահովման գործընթացներում կիրառվող մեխանիզմները, այդ թվում՝ շահակիցներին ուղղված հարցումները և մարդկային ռեսուրսների զարգացման հետ կապված կարգավորումները: Վերանայումներն իրականացվում են ՈԳԱ բաժնի կողմից իրականացվող հարցումների և ֆոկուս խմբային քննարկումների արդյունքների վերլուծության հիման վրա:

10.5 Որակի ապահովման ներքին համակարգն ապահովում է բավարար հիմքեր որակի ապահովման արտաքին գնահատման գործընթացների համար:

Գործիսի պետական համալսարանի որակի ներքին ապահովման համակարգը ներառում է մի շարք գործիքներ և գործընթացներ, որոնք օգտագործվում են արտաքին գնահատման գործընթացների նախապատրաստման ընթացքում: Դրանցից են համալսարանի ինքնավերլուծության գործընթացը, կրթական ծրագրերի ներքին աուդիտի զեկույցները, ինչպես նաև որակի ապահովման շրջանակում իրականացվող մշտադիտարկումները և հարցումները:

Այս գործիքների հիման վրա բուհի կողմից արտաքին գնահատման համար ներկայացված ինքնավերլուծությունը հիմնականում հնարավորություն է տվել ընդհանուր պատկերացում կազմել յուրաքանչյուր չափորոշիչի վերաբերյալ: Թեև որոշ բաժիններում առկա են կրկնվող տեղեկություններ, դրանց ներկայացման ընդհանուր տրամաբանությունը պահպանված է, ինչը հնարավորություն է տալիս պատկերացում կազմել համալսարանի գործունեության, կատարված փոփոխությունների և որոշ ուղղություններով արձանագրված առաջընթացի մասին: Միևնույն ժամանակ արձանագրվում է, որ ինքնավերլուծությունը հիմնականում նկարագրական բնույթ ունի և սահմանափակ չափով է ներկայացնում վերլուծական եզրահանգումներ: Թեև փաստաթղթում ներկայացված են նաև բուհի որոշ թույլ կողմեր, դրանք ամբողջական պատկերացում չեն տալիս առկա խնդիրների վերաբերյալ: Փաստաթղթերի ուսումնասիրության և փորձագիտական այցի ընթացքում արձանագրվել են նաև որոշ անհամապատասխանություններ քանակական տվյալների ներկայացման մեջ, մասնավորապես շրջանավարտների զբաղվածության և օտար լեզուների իմացության վերաբերյալ տվյալներում, որոնք պայմանավորված են նույն անձանց տվյալների կրկնակի հաշվարկմամբ:

Ինքնավերլուծության գործընթացը համակարգել է Որակի գնահատման և ապահովման բաժինը, իսկ համալսարանի տարբեր ստորաբաժանումների ներկայացուցիչները պատասխանատու են եղել առանձին չափանիշների ներկայացման համար: Ինքնավերլուծության իրականացման ընթացքում գնահատվել են նաև համալսարանի առկա ռեսուրսները: Մասնավորապես քննարկվել է անգլալեզու կրթական ծրագրի մշակման հնարավորությունը, սակայն առկա ռեսուրսների գնահատման արդյունքում ինքնավերլուծության մեջ նշվել է նախ համապատասխան նախապայմանների ստեղծման անհրաժեշտությունը:

Որակի ապահովման արտաքին գնահատման գործընթացների համար կարևոր հիմք են նաև մասնագիտական կրթական ծրագրերի ներքին աուդիտի արդյունքները, որոնք ներկայացված են կրթական ծրագրերի ինքնավերլուծության փաստաթղթերում:

10.6 Որակի ապահովման ներքին համակարգն ապահովում է ՄՈՒՀ-ի գործունեության թափանցիկությունը՝ տրամադրելով ՄՈՒՀ-ի գործընթացների որակի մասին տեղեկատվություն՝ ներքին և արտաքին շահակիցների համար:

Բուհի գործունեության և գործընթացների որակի վերաբերյալ տեղեկատվության հասանելիությունն ապահովելու նպատակով համալսարանի պաշտոնական կայքէջում

հրապարակված են ռեկտորի վերջին տասը տարվա տարեկան հաշվետվությունները (ներառյալ 2023–2024 թթ.), որակի ապահովման բաժնի աշխատանքային պլաններն ու հաշվետվությունները¹¹, ֆինանսական հաշվետվությունները, գնումների պլանները, բուհի հայեցակարգը, ռազմավարական ծրագրերը, ինչպես նաև համալսարանի ինքնավերլուծությունը և մի շարք կարգավորող փաստաթղթեր: Կայքում հրապարակվում են նաև պրոֆեսորադասախոսական կազմի և ուսանողների շրջանում իրականացված հարցումների արդյունքները և դրանց վերլուծությունները: Բացի պաշտոնական կայքէջից, համալսարանը շահակիցներին իրազեկելու նպատակով ակտիվորեն օգտագործում է նաև իր ֆեյսբուքյան էջը:

ՈԳԱ բաժնի հաշվետվություններում և վերլուծություններում ներառված են ինչպես քանակական, այնպես էլ որակական տվյալներ: Միևնույն ժամանակ արձանագրվում է, որ բուհը շարունակական աշխատանքներ է իրականացնում վերլուծական բաղադրիչը զարգացնելու ուղղությամբ:

Ներքին շահակիցների՝ որակի ապահովման գործընթացներից տեղեկացվածության գնահատման հիմնական գործիքներն են ուսանողների և պրոֆեսորադասախոսական կազմի ուսումնական և աշխատանքային միջավայրից բավարարվածության հարցումները: Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դարձավ, որ ներքին շահակիցները հիմնականում տեղեկացված են որակի ապահովման տարբեր գործընթացների և դրանց արդյունքների վերաբերյալ: Տեղեկությունների փոխանցման ընթացքում, մասնավորապես ՊԴ կազմի գնահատման արդյունքները համապատասխան ստորաբաժանումներին ներկայացնելիս, ՈԳԱ բաժինը պահպանում է էթիկայի նորմերը և ապահովում տվյալների գաղտնիությունը:

Հարկ է նշել, որ թեև գործատուները և շրջանավարտները ներգրավված են համալսարանի մի շարք գործընթացներում, արտաքին շահակիցների տեղեկացվածության մակարդակի գնահատման համար համակարգված քանակական հարցումներ դեռևս չեն իրականացվում:

Դատողություններ: Փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում, որ համալսարանում ձևավորվել են որակի ներքին ապահովման համակարգի հիմնական ինստիտուցիոնալ հիմքերը: Նախորդ հավատարմագրումից հետո համակարգի զարգացման ուղղությամբ իրականացված փոփոխությունները նպաստել են որակի ապահովման գործառնությունների ավելի հստակ համակարգմանը և դրանց կապի ձևավորմանը համալսարանի կառավարման գործընթացների հետ:

Հավաքագրվող տվյալները որոշ դեպքերում օգտագործվում են կառավարման որոշումների կայացման և գործընթացների բարելավման համար, ինչը վկայում է որակի ապահովման և կառավարման համակարգերի միջև ձևավորվող կապի մասին: Միևնույն ժամանակ տվյալների վերլուծության և դրանց համակարգված կիրառության զարգացումը կարող է նպաստել, որ որակի ապահովման գործընթացները ավելի լիարժեք կերպով աջակցեն ռազմավարական և գործառնական որոշումների ընդունմանը:

Փորձագիտական ուսումնասիրությունը նաև ցույց է տալիս, որ շահակիցների մասնակցությունը որակի ապահովման գործընթացներում աստիճանաբար ընդլայնվում է: Ներքին շահակիցների մասնակցությունը հիմնականում ապահովվում է հարցումների և քննարկումների միջոցով, իսկ արտաքին շահակիցները ներգրավվում են տարբեր գործընթացներում: Միևնույն ժամանակ շահակիցների ներգրավվածության մեխանիզմների հետագա համակարգումը կարող է նպաստել ավելի ամբողջական հետադարձ կապի

¹¹ Միտքը վերաձևակերպվել է հաստատության դիտարկումների հիման վրա:

ապահովմանը և կարիքների համակարգված հավաքագրմանը: Համակարգի հետագա զարգացումն ապահովելու համար անհրաժեշտ է կապակցել որակի ապահովման և կառավարման գործընթացները, ընդլայնել տվյալների վերլուծական կիրառությունը և շահակիցների մասնակցության առավել համակարգված կազմակերպումը, ինչը կնպաստի համալսարանում որակի մշակույթի հետագա ամրապնդմանը և գործունեության շարունակական բարելավմանը:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ նախորդ հավատարմագրումից հետո ԳՊՀ-ն ձեռնարկել է քայլեր որակի ապահովման համակարգի զարգացման ուղղությամբ՝ ապահովելով համապատասխան մարդկային և նյութական ռեսուրսներ, որակի ապահովման գործընթացները ներառելով ռազմավարական ծրագրի նպատակներում և գործողություններում, ընդլայնելով ներքին և արտաքին շահակիցների մասնակցությունը, բազմազանեցնելով տվյալների հավաքագրման և մշտադիտարկման գործիքներն ու մեխանիզմները, ինչպես նաև խթանելով Որակի գնահատման և ապահովման բաժնի և համալսարանի ստորաբաժանումների միջև համագործակցությունը՝ փորձագիտական խումբը գտնում է, որ ԳՊՀ-ն բավարարում է չափանիշ 10-ի պահանջներին:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ԳՊՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 10-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ՝ ԸՍՏ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ

ՉԱՓԱՆԻՇ	ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
1. Առաքելություն և նպատակներ	Բավարարում է
2. Կառավարում ու վարչարարություն	Բավարարում է
3. Մասնագիտության կրթական ծրագրեր	Չի բավարարում
4. Ուսանողներ	Բավարարում է
5. Պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմ	Բավարարում է
6. Հետազոտություն և զարգացում	Բավարարում է
7. Ենթակառուցվածք և ռեսուրսներ	Բավարարում է
8. Հասարակական պատասխանատվություն	Բավարարում է
9. Արտաքին կապեր և միջազգայնացում	Բավարարում է
10. Որակի ներքին ապահովման համակարգ	Բավարարում է

Լիլիթ Բադալյան
Փորձագիտական խմբի ղեկավար

12-ը մայիսի, 2026 թվական

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

Լիլիթ Բադալյան՝ ավարտել է Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանի ռումանագերմանական լեզուների ֆակուլտետը (1992–1997 թթ.), այնուհետև 1999–2004 թթ. հանդիսացել է նույն բուհի հայցորդ: 2008 թվականին պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսությունը և ստացել բանասիրական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան:

1997–2019 թթ. աշխատել է Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանի Անգլերենի ամբիոնում՝ դոցենտի պաշտոնում: 2012–2016 թթ. աշխատել է Եվրոպական տարածաշրջանային կրթական ակադեմիայում՝ որպես Ռումանագերմանական բանասիրության ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար:

2012 թվականից հանդիսանում է «Մաթեր Պլյուս» միջազգային ուսումնական կենտրոնում իրականացվող Միչիգանի և Քեմբրիջի համալսարանների համատեղ միջազգային քննությունների (ECCE և ECPE) բանավոր բաղադրիչի քննող: 2019 թվականից մինչ օրս աշխատում է Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանում: 2019–2022 թթ. հանդիսացել է լեզվաբանության և հաղորդակցման տեսության ամբիոնի վարիչ, 2022 թվականից՝ նույն համալսարանի անգլերենի հաղորդակցության ամբիոնի վարիչն է:

Լիլիթ Բադալյանը հեղինակ է շուրջ 15 գիտական հոդվածների և 6 թեզիսների, ինչպես նաև 3 ուսումնամեթոդական ձեռնարկների համահեղինակ է:

Նոնա Խաչատրյան՝ 1993–1997 թթ. սովորել է Արտաքին տնտեսական կապերի և կառավարման ինստիտուտում՝ ստանալով «Միջազգային իրավունք» մասնագիտությամբ բակալավրի աստիճան: Նույն կրթական հաստատությունում շարունակել է ուսումնառությունը 2001–2003 թթ.՝ ստանալով տնտեսագիտության բակալավրի աստիճան, իսկ 2005–2007 թթ. սովորել է Ֆինանսական ակադեմիայում՝ ստանալով «Հաշվապահական հաշվառում և աուդիտ» մասնագիտությամբ մագիստրոսի աստիճան: 2006–2008 թթ. հանդիսացել է Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի ասպիրանտ: Այնուհետև պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսությունը և ստացել տնտեսագիտության թեկնածուի գիտական աստիճան:

2000–2008 թթ. աշխատել է Արտաքին տնտեսական կապերի համալսարանում՝ զբաղեցնելով ուսումնական մասի պետի պաշտոնը, իսկ 2008–2010 թթ. նույն համալսարանում եղել է կրթական ծառայությունների որակի վերահսկման պատասխանատու: 2011 թվականից մինչ օրս աշխատում է Երևանի պետական համալսարանում՝ որպես կառավարման և գործարարության ամբիոնի դասախոս:

Գոհար Պետրոսյան՝ ավարտել է Հայաստանում ֆրանսիական համալսարանի իրավագիտության բաժինը (2007–2011 թթ.), այնուհետև նույն բուհում շարունակել է ուսումնառությունը (2011–2013 թթ.)՝ ստանալով «Միջազգային գործարարական իրավունք» մասնագիտությամբ մագիստրոսի աստիճան: 2013–2014 թթ. անցել է մասնագիտական պատրաստություն ՀՀ փաստաբանական դպրոցում և ստացել փաստաբանական գործունեության լիցենզիա:

2018–2021 թթ. ուսումնառել է Ֆրանսիայի Ժան Մուլեն Լիոն 3 համալսարանում և ստացել իրավաբանական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան:

2018 թվականից մինչ օրս աշխատում է Հայաստանում ֆրանսիական համալսարանում՝ որպես դասախոս: Միաժամանակ աշխատում է Հայաստանի Եվրոպական համալսարանում՝ զբաղեցնելով մասնավոր իրավունքի և դատավարության ամբիոնի վարիչի պաշտոնը:

Միչեսլավ Սոխա՝ մագիստրոսի աստիճան է ստացել Լոնդոնի համալսարանում, իսկ տնտեսագիտության ոլորտում թեկնածուական դոկտորի աստիճան՝ Վարշավայի համալսարանում:

Աշխատել է Վարշավայի համալսարանում որպես դասախոս, որտեղ շուրջ 9 տարի զբաղեցրել է նաև Տնտեսագիտության ֆակուլտետի դեկանի տեղակալի պաշտոնը: Իր մասնագիտական գործունեության ընթացքում աշխատել է նաև Կոզմինսկու համալսարանում՝ որպես տնտեսագիտության ամբիոնի վարիչ, ինչպես նաև ԱՄՆ Հյուսիսային պետական համալսարանում:

Ունի բազմամյա փորձ բարձրագույն կրթության որակի ապահովման և հավատարմագրման ոլորտում: Մոտ 20 տարի համագործակցել է Լեհաստանի հավատարմագրման կոմիտեի (PKA) հետ՝ հանդես գալով որպես խորհրդատվական և ծրագրային խորհուրդների անդամ, ինչպես նաև փորձագետ: Ընտրվել է միջազգային որակի ապահովման կազմակերպությունների՝ INQAAHE, ECA և CEENQA խորհուրդների անդամ:

Մասնակցել է բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների և հավատարմագրման գործակալությունների ծրագրային և ինստիտուցիոնալ գնահատումների՝ ENQA-ի, ECA-ի և ազգային գործակալությունների շրջանակներում՝ տարբեր երկրներում, այդ թվում՝ Հայաստանում, Ալբանիայում, Բուլղարիայում, Չեռնոգորիայում, Դանիայում, Լիտվայում, Ղազախստանում, Լեհաստանում, Պորտուգալիայում, Ռումինիայում, Սլովենիայում և Շվեդիայում:

Հեղինակ է շուրջ 140 գիտական աշխատությունների, որոնք վերաբերում են մակրոտնտեսության, աշխատաշուկայի և բարձրագույն կրթության որակի խնդիրներին և հրատարակվել են տարբեր լեզուներով՝ լեհերեն, անգլերեն, ճապոներեն և գերմաներեն:

Վահե Հովհաննիսյան՝ 2019-2022 թթ.-ին սովորել է Արարատի տարածաշրջանային պետական քոլեջի «Հաշվապահական հաշվառում և աուդիտ» բաժնում: Մասնակցել է ՈԱԱԿ «Ուսանողության ձայն» նախագծի ուսանող-փորձագետների պատրաստման դասընթացին:

2022թ.-ից սովորում է Երևանի պետական համալսարանի «Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա» բաժնում: 2023-2025 թթ.-ին ծառայել է ՀՀ զինված ուժերում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՅՑԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ

15.12.2025-18.12.2025

15.12.2025		Սկիզբ	Ավարտ	Տևողություն
1	Հանդիպում ԳՊՀ ռեկտորի հետ	9:30	10:30	60 րոպե
2	Հանդիպում պրոռեկտորի հետ	10:40	11:30	50 րոպե
3	Ռեսուրսների և ենթակառուցվածքների դիտարկում	11:40	13:00	80 րոպե
4	Ընդմիջում, փորձագիտական խմբի քննարկումներ	13:10	14:10	60 րոպե
5	Հանդիպում ինքնավերլուծության խմբի անդամների հետ	14:20	15:10	50 րոպե
6	Հանդիպում գործատուների հետ	15:20	16:20	60 րոպե
7	Հանդիպում շրջանավարտների հետ	16:30	17:20	50 րոպե
8	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն և փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում	17:30	18:30	60 րոպե

16.12.2025		Սկիզբ	Ավարտ	Տևողություն
1	Հանդիպում ԳՊՀ խորհրդի անդամների հետ	9:30	10:30	60 րոպե
2.	Դասալսումներ	10:30	11:40	70 րոպե
3	Հանդիպում ուսանողների հետ	11:50	12:50	60 րոպե
4	Ընդմիջում, փորձագիտական խմբի քննարկումներ	13:00	14:00	60 րոպե
5.	Հանդիպում ստորաբաժանումների ղեկավարների (Ուսումնագիտական գործընթացի կառավարման բաժին, ՄՌԿ, արխիվ, Արտաքին կապերի, համագործակցության և լրատվության բաժին, Շարունակական կրթության և կարիերայի զարգացման բաժին, հաշվապահություն, գրադարանավար) հետ	14:10	15:20	70 րոպե

6.	Հանդիպում դեկանների հետ	15:30	16:10	40 րոպե
7.	Հանդիպում ամբիոնների վարիչների և կրթական ծրագրերի պատասխանատուների հետ	16:20	17:20	60 րոպե
8.	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն և փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում	17:30	19:00	90 րոպե

17.12.2025				Մկիզ Բ	Ավարտ	Տևողություն
1	Հանդիպում պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչների (10-12 հոգի) հետ			9:30	10:30	60 րոպե
2	Հանդիպում «Տնտեսագիտություն» կրթական ծրագրի պատասխանատու/ներ/ի և դասախոսների հետ	Հանդիպում «Իրավագիտություն» կրթական ծրագրի պատասխանատու/ներ/ի և դասախոսների հետ	Հանդիպում «Անգլերեն լեզու և գրականությու» կրթական ծրագրի պատասխանատու/ներ/ի և դասախոսների հետ	10:40	12:00	80 րոպե
3	Հանդիպում «Տնտեսագիտություն» կրթական ծրագրի ուսանողների հետ	Հանդիպում «Իրավագիտություն» կրթական ծրագրի ուսանողների հետ	Հանդիպում «Անգլերեն լեզու և գրականությու» կրթական ծրագրի ուսանողների հետ	12:10	13:10	60 րոպե
4	Ընդմիջում, փորձագիտական խմբի քննարկումներ			13:20	14:20	60 րոպե
5	Հանդիպում Ուսանողական խորհրդի և Ուսանողական գիտական ընկերության ներկայացուցիչների (10-12 հոգի) հետ			14:30	15:20	50 րոպե
6	Բաց հանդիպում			15:30	16:20	50 րոպե
7	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն և փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում			16:30	18:00	90 րոպե

18.12.2025		Մկիզբ	Ավարտ	Տևողություն
1.	Հանդիպում որակի ապահովման պատասխանատուի հետ	9:30	10:30	60 րոպե
2.	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն և փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում	10:40	11:40	60 րոպե

3	Հանդիպում փորձագիտական խմբի կողմից ընտրած կազմի հետ	11:50	12:50	60 րոպե
4	Ընդմիջում, փորձագիտական խմբի քննարկումներ	13:00	14:00	60 րոպե
5	Փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում	14:10	15:20	70 րոպե
6	Հանդիպում ԳՊՀ ղեկավար կազմի հետ	15:30	16:00	30 րոպե

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՑԱՆԿ

N	Փաստաթղթի անվանումը	Չափանիշ
1.	Ներքին և արտաքին շահակիցների շրջանում իրականացրած հարցումների ցանկ	1
2.	Ներքին և արտաքին շահակիցների շրջանում իրականացրած հարցումների արդյունքների վերլուծություն /վերջին 2 տարվա/	1
3.	Աշխատաշուկայի կարիքների վերլուծության արդյունքներ	1
4.	Խորհուրդների նիստերի արձանագրություններ	1
5.	Գնահատման հաշվետվություններից օրինակներ	1
6.	Շրջանավարտների մասնագիտական զբաղվածության տվյալներ՝ ըստ ՄԿԾ-ների	1
7.	Ուսումնական միջավայրից բավարարվածության հարցումների արդյունքներ /վերջին տարիների/	1
8.	Ներառական կրթության քաղաքականություն	1
9.	Բյուջեի պլանավորումը՝ ըստ ՄԿԾ-ների	2
10.	Ֆինանսական աուդիտներ /վերջին 2 տարվա/	2
11.	Ֆոկուսխմբային քննարկումների արձանագրություններ	2
12.	ՌԾ-ից բխող ռազմավարական զարգացման գործողությունների միջնաժամկետ ծրագրերի կատարողականի գնահատման հաշվետվություններ	2
13.	Ամբիոնների տարեկան հաշվետվություններ /վերջին 5 տարվա/	2
14.	Բենչմարքինգի արդյունքներ	2
15.	ՄԿԾ ներքին աուդիտների վերլուծություններ	2
16.	Ուսանողական հարցումների արդյունքներ /2022-2023թթ./	2
17.	Շրջանավարտների զբաղվածության տվյալներ	2
18.	Ներքին աուդիտի ինքնավերլուծություններ	3
19.	Կուրսային աշխատանքների և մագիստրոսական թեզերի թեմաներ /վերջին 3 տարվա/	3
20.	Դիպլոմային և կուրսային աշխատանքների, աշխատանքների օրինակներ /վերջին 3 տարվա/	3
21.	Դիպլոմների նմուշներ /վերջին 3 տարվա/	3
22.	Փոփոխված ուսպլաններ	3
23.	Դասախոսների փաթեթներ	3

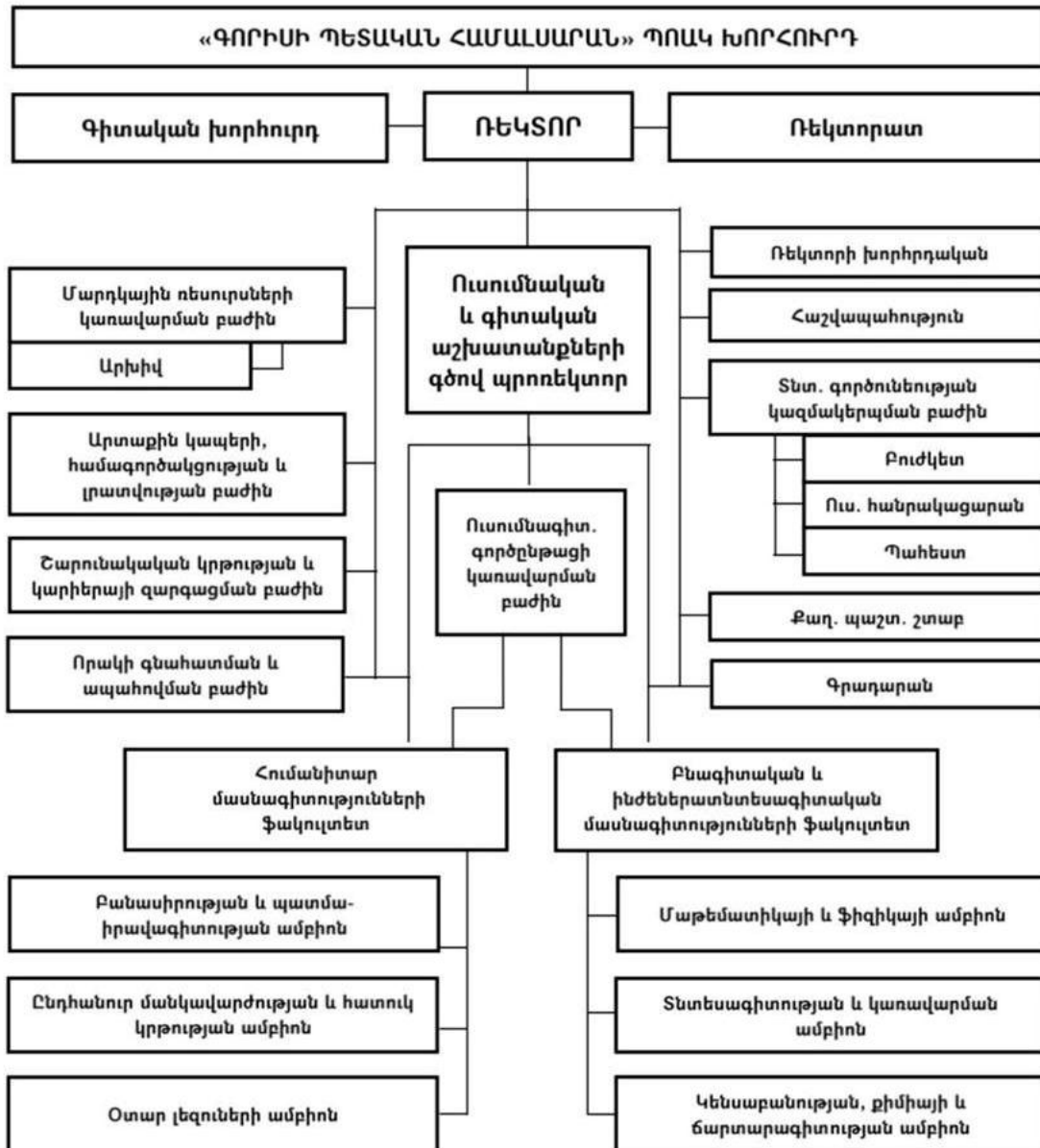
24.	Պրակտիկաների իրականացման ծրագրեր	3
25.	Պրակտիկաների լրացրած օրագրեր /ընտրված 3 կրթական ծրագրերի համար/	3
26.	Գործնական դասերի առաջադրանքների նմուշներ /ընտրված 3 կրթական ծրագրերի համար/	3
27.	Դիպլոմային, ավարտական աշխատանքների և մագիստրոսական թեզերի գնահատման սանդղակ/կարգ	3
28.	Կարիքների վերհանման գործընթացի արդյունքներ /վերջին տարիների/	4
29.	Ընդունելության արդյունքներ /վերջին 2 տարվա/	4
30.	Ուսանողական հարցումների արդյունքներ /վերջին 3 տարվա/	
31.	Շրջանավարտների բազա	4
32.	ՈԻԳԸ հաշվետվություններ	4
33.	Դասալսումների կարգ և/կամ ձևաչափ	5
34.	Դասալսումների արձանագրություններ	5
35.	Դասալսումների արդյունքների վերլուծություն	5
36.	2024-2025 թթ. դասախոսների վերաբերյալ հարցումների արդյունքներ/գնահատականներ	5
37.	Ներքին և արտաքին շահակիցների շրջանում կարիքի գնահատմանն ուղղված հարցումների արդյունքներ	5
38.	Վերապատրաստումների ցանկ	5
39.	2025-2026 թթ. ՄՌԿ բաժնի պլան	5
40.	2025-2026 թթ. շարունակական կրթության պլան	5
41.	ԳՊՀ-ում իրականացված մի քանի հետազոտությունների օրինակներ /վերջին տարիների/	6
42.	Ավարտական աշխատանքների և մագիստրոսական թեզերի օրինակներ /վերջին տարիների/	6
43.	Վերջին տարիների ընթացքում ձեռք բերված գրականության ցանկ	7
44.	Ռեսուրսախնայողության, հաստիքային քաղաքականության վարման վերաբերյալ տարվող աշխատանքների արդյունքներ/ հիմքեր	7
45.	Ռեսուրսների պահանջի ներկայացմանն ուղղված հարցումների արդյունքների վերլուծություն	7
46.	Ստորաբաժանումների տարեկան կատարողականի վերլուծությունը կանոնակարգող փաստաթուղթ	8
47.	Ռեկտորի տարեկան հաշվետվություններ /վերջին տարիներ/	8
48.	ԳՊՀ ռեկտորի տարեկան հաշվետվությունը կանոնակարգող փաստաթուղթ	8
49.	«Goris Today Media Group» ՍՊԸ-ի կողմից ԳՊՀ-ի վերաբերյալ տեղադրված հրապարակումների ցանկ	8
50.	ԳՊՀ կայքի, ֆեյսբուքյան էջի դիտելիության և այցելումների թարմացված տվյալներ	8
51.	«Դպրոցական ինտելեկտուալ խաչմերուկ» միջոցառման արդյունքների վերլուծությունը /վերջին տարիների/	8
52.	Վերապատրաստումների ցանկ /անգլերեն՝ վերջին 8 տարվա/	9
53.	Պրակտիկայի վայրերի ցանկ	9
54.	Տեղական համագործակցությունների ցանկ	9
55.	Էրազմուս + ծրագրերի արդյունքների հիմքեր	9
56.	ՈԱ բաժնի աշխատանքային պլաններ և հաշվետվություններ /վերջին տարիների/	10
57.	2024-2025 թթ. իրականացված հարցումների արդյունքների վերլուծություն	10

58.	Ամբիոնների նիստերի արձանագրություններ /վերջին տարիների/	10
59.	Ֆակուլտետային պատասխանատուների գործառույթները կանոնակարգող փաստաթուղթ	10
60.	ԳՊՀ-ի ուսանողների և ՊԴ կազմի ուսումնական և աշխատանքային միջավայրից բավարարվածության վերաբերյալ հարցումների արդյունքների վերլուծություն	10

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԱԾ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

1. Լսարաններ,
2. Դեկանատներ,
3. Ամբիոններ,
4. Ստորաբաժանումներ,
5. Լաբորատորիաներ,
6. Կաբինետներ,
7. Համակարգչային լսարաններ,
8. Բուժկետ,
9. Գրադարան,
10. Ընթերցասրահ,
11. Արխիվ,
12. Դահլիճ,
13. Մարզադահլիճ:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5. ՄՈՒՀ-Ի ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6. ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

Հայերեն հապավումներ

- ԳԱՑ – Գործունեության արդյունավետության ցուցիչներ
- ԳՊՀ – Գործիսի պետական համալսարան
- ԵԲԿՏ – Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածք
- ԿԳՄՄՆ – Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն
- ՄԿԾ – Մասնագիտության կրթական ծրագիր
- ՄՈւՀ – Մասնագիտական ուսումնական հաստատություն
- ՊԴԿ – Պրոֆեսորադասախոսական կազմ
- ՊԻԳԲ շրջափուլ – Պլանավորում–Իրականացում–Գնահատում–Բարելավում շրջափուլ
- ՊՈԱԿ – Պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն
- ՌԾ – Ռազմավարական ծրագիր
- ՀՀ – Հայաստանի Հանրապետություն
- ՈԱ – Որակի ապահովում
- ՈԱԱԿ – Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն
- ՈԱՇ – Որակավորումների ազգային շրջանակ
- ՈՈՇ – Որակավորումների ոլորտային շրջանակ
- ՈւԳԸ – Ուսանողական գիտական ընկերություն
- ՈւԽ – Ուսանողական խորհուրդ
- ՈւՕ կազմ – Ուսումնառժանդակ կազմ

Անգլերեն հապավումներ

- CEENQA – Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education (Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործակալությունների ցանց)
- ECA – European Consortium for Accreditation (Հավատարմագրման եվրոպական կոնսորցիում)
- ECTS – European Credit Transfer and Accumulation System (Կրեդիտների կուտակման և փոխանցման եվրոպական համակարգ)
- ENQA – European Association for Quality Assurance in Higher Education (Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման եվրոպական ասոցիացիա)
- ESG – Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքի որակի ապահովման չափորոշիչներ և ուղենիշներ)
- INQAAHE – International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործակալությունների միջազգային ցանց)
- PKA – Polish Accreditation Committee (Լեհաստանի հավատարմագրման կոմիտե)
- SDGs – Sustainable Development Goals (Կայուն զարգացման նպատակներ)